



ROK IX

N43

WIARUS

MARSZAŁEK POLSKI EDWARD ŚMIGŁY-RYDZ NA ŚLĄSKU ZAOLZAŃSKIM



CIERLISKO. MARSZAŁEK ŚMIGŁY-RYDZ WPISUJE SIĘ DO KSIĘGI PAMIĄTKOWEJ MIEJSCOWEJ STRAŻY POŻARNEJ, NA PRAWO DOWÓDCA GRUPY "ŚLĄSK" GEN. BORTNOWSKI



ŁOMNA GÓRNA. MARSZAŁEK ŚMIGŁY-RYDZ DŁUGĄ CHWILĘ POŚWIĘCIŁ NA ROZMOWĘ ZE STARYM WIESNIAKIEM PAWŁEM JOPKĄ. NA LEWO OD PANA MARSZAŁKA: GENERAŁ WACŁAW STACHIEWICZ, PŁK. DYPL. GLABISZ I PŁK. DYPL. IZDEBSKI

W I A R U S

ORGAN KORPUSU PODOFICERÓW WOJSKA LĄDOWEGO, MARYNARKI WOJENNEJ I KORPUSU OCHRONY POGRANICZA
ROK IX

WARSZAWA, 22 PAŹDZIERNIKA 1938 ROKU

NR 43

NACZELNY WÓDZ WŚRÓD LUDU ZAOLZIA



Naczelný Wódz Marszałek Edward Smigły-Rydz w otoczeniu szefa Sztabu Głównego gen. Wacława Stachiewicza, gen. Bortnowskiego, gen. Narbutt-Luczyńskiego, płk. dypl. Głabisza oraz woj. Grażyńskiego i oficerów przechodzi przez most na Olzie w Cieszynie



Ludność Śląska zaolzańskiego oczekiwała przyjazdu Naczelnego Wodza z niepywalnym wzruszeniem. Radosna wieść, podawana z ust do ust w Cieszynie, przedostawała się momentalnie do wsi i miasteczek. Prawie równocześnie zaczęto przygotowania do przyjęcia Dostojnego Gościa. Wznoszono oramy triumfalne, przystrajano gmachy, setki flag dumnie łopotały na wietrze. Ale to były znaki widome. Największe przygotowania czynili mieszkańcy we własnych sercach. Oto za kilka godzin staną oko w oko z wodzem armii, która przyniosła wolność. Co mu powiedziec, jak wyrazić wdzięczność za wyzwolenie, za to szczęście, na które się czekało tak nieskonczenie długo, dłużej niż inni. Łzy napływają do oczu, wzruszenie zaciska krtani, serca biją szybko. Ale ton tych serc jest czysty jak dzwiek dzwonu spizowego, nie ma na nich żadnej skazy, która by powodowała dysonans. Czoła są czyste i dumne, bo nie znają hańby.

12 października we wczesnych godzinach rannych dworzec wschodni w Cieszynie był wypełniony po brzegi. Na peronie, pod niezliczoną ilością flag, ustawia się kompania honorowa ze sztandarem i orkiestrą i oddział legionu zaolzańskiego. Blżej toru stoi dowódca samodzielnej grupy operacyjnej „Śląsk”, generał Bortnowski z gen. Malinowskim, gen. Łuczyńskim, komendantem straży granicznej Jur-Górzechowskim, oficerami sztabu i wojewodą śląskim doktorem Grażyńskim.

Prezentuj broń! Orkiestra gra hymn narodowy, po ciąg wjeżdża na stację. Wsiada pan Marszałek, wita się, przyjmuje raport od dowódcy kompanii honorowej i przechodzi dwukrotnie przed jej frontem.

Po wyjściu z dworca pan Marszałek wsiada z generałem Bortnowskim do otwartego samochodu, który wolno posuwa się między szpalierami żołnierzy obrony narodowej. Tłumy, zgromadzone na ulicach, wiwatują na cześć Wodza i rzucają kwiaty. Samochód zatrzymuje się w pobliżu bramy triumfalnej z napisem: Ziemia Piastowska wita Oswobodziciela. Tuż za nią widać historyczny most na Olzie, który przez blisko 20 lat oddzielał Śląsk zaolzański od Ojczyzny.

Burmistrz połączonego Cieszyna wita pana Marszałka w imieniu ludności miasta. „Ludzi zasłużonych — mówi — odznacza się zwykle orderami. Lud zaolzański nie dysponuje takimi odznaczeniami. Może drogiego Wodza udekorować jedynie miłością serdeczną i ślubowaniem, że wiernie stać będzie przy Jego boku...”

Po wręczeniu symbolicznego chleba i soli przez burmistrza, przemawiała w imieniu kobiet Śląska zaolzańskiego przedstawicielka Związku Gospodyń Wiejskich, pani Rudzka. Ostatnia powitała Naczelnego Wodza 5-letnią sierotą po bohaterską śmiercią poległym komendantem harcerstwa cieszyńskiego, Witoldzie Regerze, wręczając kwiaty.

W odpowiedzi na przywitania pan Marszałek wygłosił następujące słowa:

„Panie burmistrzu, Obywatele.

Jestem naprawdę głęboko wzruszony słowami, które Pan wypowiedział. Jestem tak wzruszony, jak wówczas, gdy słuchałem entuzjasmu głębokiej radości, która szła przez przestworza Polski w dniu, gdy żołnierz polski po raz pierwszy przekroczył ten most.

Ale poza radością, która jest i musi być z natury rzeczy w waszych sercach, napewno jest i duma z tego, że przetrwaliście jako twardzi, hartowni Polacy, którzy nie ugięli się, manifestując stale swoją wolę powrotu do Macierzy i to, że czują się Polakami i Polakami pozostaną.

W tym pierwszym dniu, gdy kraj wasz zaczął przechodzić pod władzę Polski, gdy okrzyk waszej radości rozlegał się stokrotnym echem po całej Polsce, każda łza, która płynęła po wzruszonym policzku waszym, wywoływała podobną łzę na bratnim policzku po tamtej stronie Polski.

Poza tym, że wracacie do nas, że przez to staliśmy się silniejsi, naród polski przy sposobności tych wielkich dni odniósł jeszcze jedną wielką korzyść. Teraz, jak żołnierz, kiedy do bitwy idzie, kiedy wie, że za chwilę stanie w obliczu niebezpieczeństwa, ogląda swą broń, patrzy, czy karabin ma nabity — tak samo i naród polski w owych dniach spojrzał po sobie na swoją broń moralną, rozejrzał się, jak ma postąpić, zrobił apel swoich sił duchowych, swej wiary i woli.

Wtedy stwierdził w swej duszy zdrowy instynkt narodowy i państwowy, potrzebny każdemu narodowi i każdemu państwu, które chce się utrzymać na powierzchni życia międzynarodowego. Zobaczył, co jest zdrowym ziarnem, a co plewą, co jest kruszcem twardym, a co gliną, która się rozsypuje między palcami.

To jest ten wielki zysk poza innymi zyskami, który naród polski zdobył w tych dniach.

Kończę już moje słowa. Jeszcze raz wypowiadam głęboką radość, że mogę tu stanąć między wami i chcę jeszcze jedno stwierdzić: Do tych ostatnich dni, gdy my z Polski rozmawialiśmy z wami, mówiliśmy my i w y. Minęły te czasy. Nie ma już formy my i w y. Została ona złamana, skruszona, odrzucona precz. Teraz jesteśmy tylko my, wszyscy zjednoczeni, my, wszyscy mający swoim wysiłkiem i swoją pracą zrobić Polskę potężną i silną, żeby ją taką oddać pokoleniom następnym.”

Słowa pana Marszałka przyjęte zostały z ogromnym wzruszeniem i szalonym entuzjazmem. Nieprzeliczone tłumy, zalegające most i ulice, wiwatowały bez końca na cześć Wodza, rzucając całe naręczą kwiatów.

Od mostu do trybuny ustawionej na ulicy Marszałka Piłsudskiego, pan Marszałek szedł pieszo. Lud zaolzański usłał Mu drogę kwiatami i wprost szalał z radości.

O godzinie 10 generał Abraham zameldował Naczelnemu Wodzowi gotowość wojska do defilady. Ukazanie się oddziałów sygnalizowały niemilkące okrzyki rozentuzjowanej ludności. Z ogromną radością witano po raz pierwszy widzianą polską kawalerię, manifestując na cześć Wodza i ułanów.

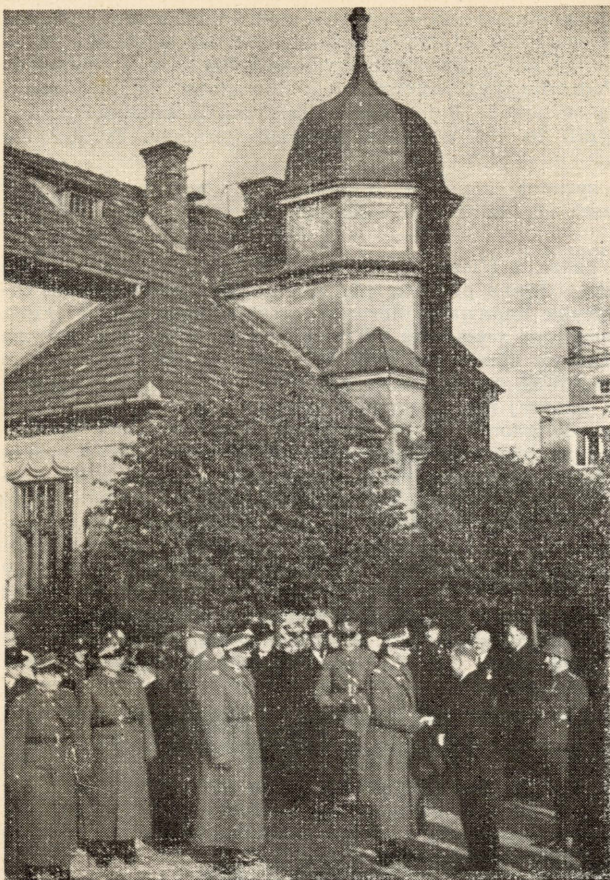
Po skończonej defiladzie pan Marszałek chwilę rozmawia z harcerkami, później żegnany przez otaczający tłum publiczności, której żadne kordony utrzymać nie mogły, odjeżdża samochodem.

Po krótkim wypoczynku Wódz Naczelny w towarzystwie szefa Sztabu Głównego gen. Stachiewicza, dowódcy OK gen. Łuczyńskiego, gen. Malinowskiego, wyższych oficerów G. I. S. Z., wojewody śląskiego dr Grażyńskiego, wicewojewody Malhomme, starosty cieszyńskiego Plackowskiego udał się samochodem na objazd południowej części powiatu cieszyńskiego. Program przewidywał Bystrycę, Jabłonków, Mosty i Łomnę, jednak ludność wsi i osad leżących po drodze zatrzymywała samochód, chcąc choć przez chwilę gościć ukochanego Wodza.

W Bystrzycy powitał p. Marszałka w imieniu ludności ks. pastor Karpecki, zapewniając o szczerym oddaniu mieszkanców i gotowości wzmożonej pracy dla dobra Ojczyzny. Owacjom nie było końca.

Pan Marszałek uściśnął dłoń księdza, zaznaczając, że jest to uścisk symboliczny, przeznaczony dla wszystkich obywateli miasta.

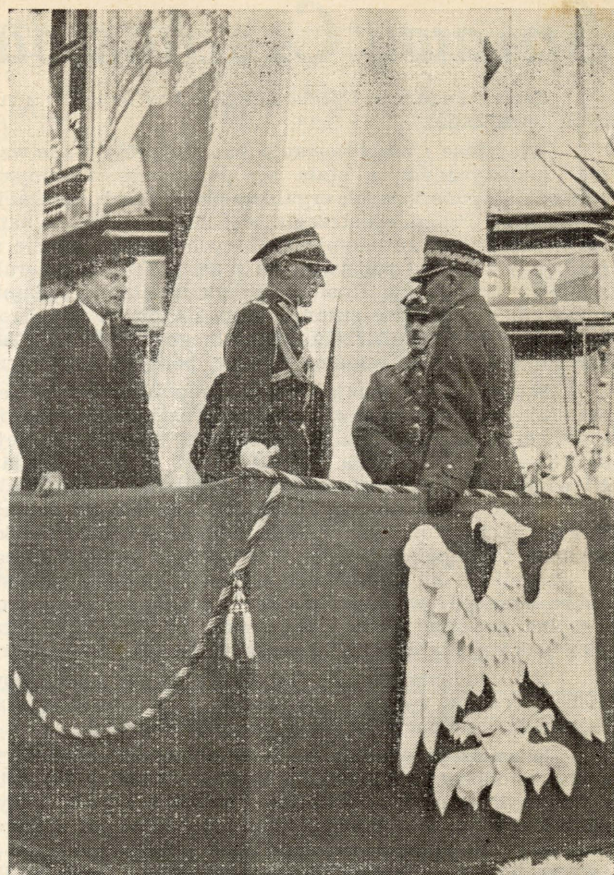
Następnie zbliżyła się do Dostojnego Gościa 5-letnia



(Zdjęcie lewe):

JABŁONKÓW

Marszałek Śmigły-Rydz
żegna się z burmistrzem
Jabłonkowa przed do-
mem, w którym mie-
szkał Marszałek Józef
Piłsudski



(Zdjęcie prawe):

CIESZYN

Marszałek Śmigły-Rydz
w rozmowie z generałem
Bortnowskim przed roz-
poczęciem defilady

Halinka Niedobówna i płacząc z radości, wręczyła kwiaty. Pan Marszałek uściśkał wzruszoną dziewczynkę, po czym wysłuchał przemówienia pani Ruszowej, występującej w imieniu matek-Polek. Złożyła ona ślubowanie, że jeżeli w czasach niewoli matki-Polki wychowywały dzieci na prawych Polaków, to tym bardziej teraz, kiedy Śląsk zaolżański odzyskał wolność, wychowywać je będą na dobrych obywateli Rzeczypospolitej.

Pan Marszałek podziękował matkom całego Śląska, reprezentowanym przez panią Ruszową, a później udał się z nią razem samochodem do domu, w którym w roku 1914 mieszkał przez 5 dni Marszałek Piłsudski.

Po zwiedzeniu domu przybranego kwiatami i zielenią i rozmowie z mieszkańcami, udał się Wódz Naczelny w dalszą drogę.

Kolejno odwiedził pan Marszałek Jabłonków, Mosty, Dolną Łomnę, Sałajkę, Łomnę Górną, wszędzie witany ze łzami radości u bram triumfalnych przez tłumnie zebraną ludność. Odpowiadając na przemówienia, pan Marszałek powiedział między innymi: „Doczekaliśmy się tego, iż raz na zawsze jesteśmy tu z Polską nierozłączni“.

O godzinie 21 oczekiwano przyjazdu pana Marszałka pod bramą triumfalną wzniesioną przy wejściu do hut trzynieckich. Pracownicy zakładów trzynieckich, mieszkańcy okolicznych wiosek i górnicy z najbliższych położonych kopalni zebrali się już wczesnym wieczorem. Na dany znak orkiestra hutników gra hymn narodowy. Denerwujące oczekiwanie zamienia się w entuzjastyczną radość. W dali widać samochód pana Marszałka. Niech żyje! Niech żyje! rozlega się ze wszystkich stron.

Pierwszy wita pana Marszałka burmistrz miasta Trzyńca p. Kajzer. Następnie przedstawia się delegacja kobiet śląskich w strojach regionalnych. Z kolei przewodniczący rady załogowej, b. legionista II Brygady, Sliz, zgłasza w imieniu robotników gotowość do wyteżonej pracy dla państwa.

Po zwiedzeniu zakładów i spożyciu kolacji w kasynie fabrycznym, pan Marszałek odjechał do Cieszyna, żegnany niemiłkącymi okrzykami zgromadzonych.

Drugi dzień pobytu poświęcił Naczelny Wódz zwiedzaniu północnej części powiatu cieszyńskiego i powiatu frysztackiego.

W Cierlicku spędził pan Marszałek dłuższą chwilę na miejscu pamiętnej katastrofy, zakończonej tragiczną śmiercią Żwirki i Wigury. Pan Marszałek złożył wiązanek kwieciami w kaplicy, czcąc w ten sposób pamięć bohater-skich lotników.

Wzruszona ludność bardzo serdecznie i owacyjnie witała ukochanego Wodza, wygłaszając liczne przemówienia, składając ślubowania i zgłaszając gotowość pracy pod Jego kierunkiem.

Następnie udał się pan Marszałek przez Suchą, Orłową, Rychwałd, Zabłocie i Skrzeczeń do Bogumina, wszędzie witany niemiłkącymi okrzykami zgromadzonej ludności, gwizdem syren fabrycznych, biciem w dzwony. I znów kwiaty, kwiaty, kwiaty.

Powitanie w Boguminie było jedną wielką manifestacją. Widziało się ludzi starych, zahartowanych życiem, którym podczas przemowy tak drżały ręce, że nie mogli odczytać ani słowa z przygotowanej kartki. Miało się wrażenie, że jeszcze chwila i bohaterskie wysiłki opanowania się nie zdołają powstrzymać dławiących łez wzruszenia i prelegent rozplacze się jak dziecko.

Wśród górników Karwiny spędził pan Marszałek parę godzin na rozpamiętywaniu przeszłości. Dużo wydała bohaterów ta „kraina czarnych diamentów“. Wspomniał o tym w mowie powitalnej burmistrz miasta, zaznaczając, że stanowi to większą wartość górników dla Polski, niż ma dobowany przez nich węgiel... Na tutejszym cmentarzu — mówił — znajdują się mogiły bojowników poległych w walkach z Czechami w roku 1919 i w roku bieżącym...

...Spełniły się wasze marzenia — mówi pan Marszałek. — Wracacie do Polski z poczuciem dobrze spełnionego obowiązku w przeszłości, z dumnym czołem...

Ostatnim etapem podróży był Frysztat. Im dalej zapuszczał się pan Marszałek na ziemię śląskie, tym bardziej rosło wzruszenie ludności, tym głośniejsze wiwatowano, więcej sypano kwiatów.

Sprawy Czechosłowacji

Proces zmian w Czechosłowacji i w krajach z nią sąsiadujących trwa nadal.

Właściwie Czechosłowacja przestała być państwem teoretycznym, a stała się państwem, złożonym faktycznie z trzech autonomicznych organizmów — Czech, Słowacji i Rusi Podkarpackiej. Praga spostrzegła się, że tylko przez natychmiastowe spełnienie żądań autonomicznych tych krajów, będzie mogła utrzymać je w związku państwowym z sobą. To też generał Syrowy obdarował Słowaków i Rusinów przykarpaccich rządami krajowymi, sprawującymi władzę autonomiczną i których ministrowie wchodziły jednocześnie w skład rządu centralnego w Pradze. Całość państwa jest złączona przez wspólne finanse, politykę zagraniczną i wojsko.

Struktura tej trójpaństwowej republiki daleka jest jednak od stałości. Jeśli chodzi o stosunki wewnętrzne, to największym znakiem zapytania jest Ruś Podkarpacka, w której istnieją bardzo silne tendencje oderwania się od Pragi i przyłączenia do Węgier. Niewiadomo, czy Czesi potrafią je stłumić przez nadanie autonomii i — siłą. Jest to tym trudniejsze, że Węgry domagają się bezwzględnie, by Ruś Podkarpacka wróciła do nich. Polska, dla której oznacza to wspólną granicę z Węgrami, popiera i będzie popierać ze wszystkich sił dążenia Budapesztu. Za Węgrami stoją Włochy. A we Francji i w Anglii coraz bardziej dojrzenia rozumienie, że wspólna granica polsko-węgierska, to jedyna bariera, zapewniająca pokój i stabilizację stosunków na wschodzie Europy.

Nie wiadomo również, jak długo będzie trwać Słowacja w tym niebezpiecznym związku, zwłaszcza, że w narodzie słowackim nurtują nadal tendencje do zupełnej niepodległości.

Również proces kurczenia się Czechosłowacji od zewnątrz nie został ukończony. Wprawdzie Polska i Niemcy (te ostatnie więcej, niż to było uprzednio ustalone), zajęły terytoria, przypadające im bez plebiscytu, ale plebiscyt, czy też ostateczne wytyczenie granic, uczynione na zasadzie porozumienia między rządami — przywrócić jeszcze poważne obszary Rzeczypospolitej i Trzeciej Rzeszy.

Zupełnie otwarta jest nadal kwestia węgierska. Wprawdzie Czesi przyjęli zasadę oddania Węgrom terytoriów o bezsprzecznej większości węgierskiej, ale jest to zgoda raczej teoretyczna. Wojska węgierskie zajęły 11.X dwie małe miejsciny na terytorium Czechosłowacji, co miało być symbolem dobrej woli Pragi. Natomiast rokowania, prowadzone pomiędzy delegacjami węgierską a czechosłowacką, a ostatnio i przedstawicielem karpato-rusinów, posuwały się zbyt wolno naprzód i zostały w dniu 13.X zerwane. Węgry odwołują się do wielkich mocarstw. Ciężar tych rokowań Czesi przenieśli sprytnie na Słowaków, albowiem większość pretensji węgierskich odnosi się do ich ziem. Delegacja węgierska domagała się zwrotu terytorium, na którym zamieszkuje 840.000 Węgrów, 145.000 Słowaków, 57.000 Niemców (ci chcą należeć do Węgrów), oraz 30.000 Rusinów, przy czym w granicach Czechosłowacji pozostałoby jeszcze 150.000 Węgrów.

Czechosłowacja szuka nowych dróg. Sprzymierzeńcy nie tylko ją zawiedli, ale nawet wymogli, na niej oddanie Sudetów, na któ-

Angielski attaché wojskowy, pułkownik Sword, w rozmowie z górnikiem we Fryszacie



rych ufortyfikowanie wydali Czesi pod naciskiem Francji 20 miliardów koron czeskich! A dziś dostały się one bez wystrzału w ręce niemieckie. To też w Czechach wzmagają się nastroje przeciwfrancuskie. Podobnie wygląda sprawa z Sowieciami. Skomunizowane Czechy są w przede dniu rozwiązania partii komunistycznej. Słowacy uczynili to już u siebie, pomimo gorących sprzeciwów Moskwy.

Obecną sytuację republiki omawia w „Lidowych Nowinach“ pułkownik czeskiego sztabu generalnego, Moravec. Píše on między innymi:

„Wojna nasza z Niemcami do ostatniej chwili wydawała się doskonale przygotowana pod względem dyplomatycznym. Nasza zagraniczna polityka nadawała kierunek czeskiej strategii, a armia czeska zajmowała się wyłącznie taktyką na polu bitwy. Okazało się jednak, że strategia kierowana była w sposób fatalny, a armia nie mogła interweniować nawet taktycznie. Nie wstydzimy się nazwać błędem. Inaczej nie unikniemy nowych pomyłek i katastrof. Musimy sobie uświadomić, że w ostatnich dniach byliśmy przekonani, że mamy najcisłejsze i najmocniejsze umowy sprzymierzeńcze, jakie w ogóle mogło kiedykolwiek uzyskać małe państwo. Polityka niemiecka potrafiła nas pod względem wojskowym doskonale sparaliżować. Nie robimy sobie już żadnych iluzji. Dla tego też polityka nasza musi — czy chcemy, czy nie chcemy — znaleźć w końcu drogę do dobrych stosunków z Niemcami, z którymi bylibyśmy się już dawno porozumieli, gdyby „szlachetny“ zachód nie groził nam ustawicznie wypowiedzeniem przymierza. Przyjdzie chwila, kiedy Europa znów o nas usłyszy. Na razie bierzmy sobie przykład z Niemiec z tego, czego potrafiły one dokonać w ciągu 20-tu lat po klęsce w roku 1918.

Długo odgrywaliśmy rolę żandarma, utrzymującego na uwięzi Rzeszę Niemiecką po to tylko, aby w decydującym momencie zostać zupełnie opuszczonymi. Jeżeli światem rządzić ma nie prawo, lecz siła, zadaniem naszym jest przyłączyć się do strony silniejszej, zawrzeć umowę z Niemcami, związać się z Rzeszą gospodarczo, tak, jak Bułgaria lub Jugosławia i strzec się wciągnięcia do jakiegokolwiek frontu antyniemieckiego“.

Powyższy artykuł organu, zbliżonego do tutejszego ministerstwa spraw zagranicznych, zasługuje tym bardziej na uwagę, iż oddaje opinię, wypowiedzaną coraz częściej zarówno w kołach politycznych, jak i wśród uświadomionego społeczeństwa czechosłowackiego.

W każdym bądź razie polityka nowej Czechosłowacji będzie daleka od tej, którą prowadził p. Benesz.

NIEMCY

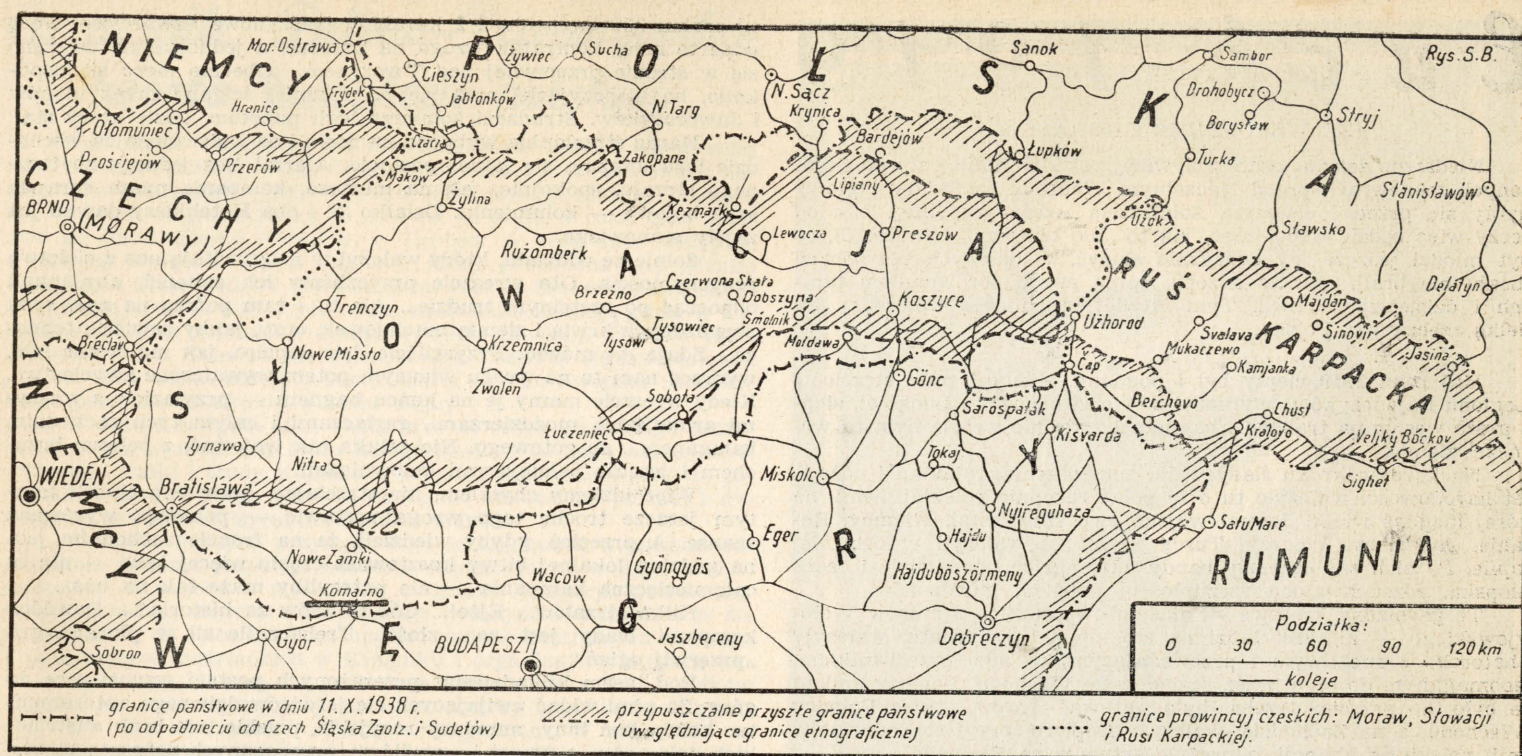
Kancelarz Hitler wygłosił w minionym tygodniu dwie wielkie mowy: 5.X w Berlinie, i 9.X w Saarbrücken. W obydwu mowach Hitler podkreślił, że ambicje i żądania terytorialne Niemiec w Europie, zostały zakończone z chwilą przyłączenia Niemców sudeckich do Trzeciej Rzeszy, oraz uwypuklił trwałość osi Berlin — Rzym, nie szczędząc słów wdzięczności Mussoliniemu, za stałe poparcie, jakie w ostatnim okresie Włochy okazywały Niemcom.

W mowie w Saarbrücken Führer podkreślił: „Rzesza w każdej chwili jest gotowa do polityki porozumienia ze swoimi sąsiadami, nie zgłaszając pod ich adresem żadnych żądań“. Mowę swą zakończył kanclerz w sposób znamieny:

„Pragniemy tylko jednego, a stosuje się to zwłaszcza do Anglii: Dobrze byłoby, gdyby w Wielkiej Brytanii ustały stopniowo zwyczaje epoki wersalskiej. Nie zniesiemy gubernanckiej opieki. Dochodzenia brytyjskich polityków co do losów Niemiec, względnie obywateli niemieckich, przebywających wewnątrz granic Rzeszy, nie są na miejscu. Nie interesują nas podobne sprawy w Anglii. Świat miałby dość powodów do zainteresowania się jej własnymi sprawami, na przykład zajściami w Palestynie. Pozostawiamy to tym, którzy uważają, że Pan Bóg zostawił im do rozwiązania te problemy, i przyglądamy się tylko z podziwem, jak szybko wywiązują się z załatwienia swoich problemów. Chciałbym udzielić wszystkim tym panom rady zajmowania się własnymi problemami, a pozostawienia nas w spokoju. Również i od tego zależy zabezpieczenie pokoju światowego.

Przed Niemcami samymi stoją wielkie zadania. Olbrzymie problemy kulturalne i gospodarcze muszą być rozwiązane. Żaden naród nie potrzebuje bardziej od nas pokoju, lecz żaden naród nie wie lepiej od nas, co to znaczy być słabym i wydanym na łaskę i niełaskę innych“.

Ten końcowy zwrot oznacza, że Hitler nie dąży do paktu czterech (Niemcy, Francja, Włochy, Anglia), jak to sądzono po historycznym zjeździe czterech w Monachium, oraz, że podpisanie tam wspólnej deklaracji niemiecko-angielskiej bynajmniej nie oznacza jakiegoś bardziej określonego zbliżenia między Berlinem a Londynem.



Problem granicy polsko - węgierskiej

Wśród licznych tradycji filopolskich na Węgrzech istnieje prastare podanie o tym, jak święty Wojciech ze świętym Stefanem na granicy polsko-węgierskiej podali sobie ręce i poprzysięgli braterstwo obu narodów. „Biada temu, kto rozłączyłby te kraje” — kończy się ta nieco naiwna, ale jakże charakterystyczna legenda.

Przeżywamy teraz chwilę, która bez przesady można nazwać godziną sprawiedliwości dziejowej. Prastare węgierskie podanie trąciło strunę przeznaczenia.

Los mści się dzisiaj srodze na republice czechosłowackiej, która nienaturalnie wąskim przesmykiem ziemi legła między Polską a Węgrami, przekreślając na podstawie dyplomatycznych konszachtów tysiącletnią niemal tradycję historyczną. Biada dziś temu, kto wbrew intencjom starowęgierskiej legendy rozdzielił dwa sąsiednie narody.

Jesteśmy świadkami rozpadania się w gruzy tego sztucznego tworu, jakim jest Czechosłowacja. Każda niemal godzina przynosi tu nowe sytuacje, stawia wobec coraz to nowych problemów.

Możemy być dumni z tego, że problemy dotyczące Polski rozwiązaaliśmy sami, bez niczyjej pomocy, ale kryzys republiki Czechosłowackiej wymaga od nas czujności nieustannej, wymaga od nas zajęcia wyraźnego i zdecydowanego stanowiska wobec całego szeregu zagadnień.

Na czoło tych zagadnień wysuwa się sprawa wspólnej granicy polsko-węgierskiej, a co za tym idzie — sprawa Rusi Podkarpackiej.

Ten wąski skrawek ziemi, który oddziela nas od Węgier, jest równocześnie łącznikiem i pomostem między Czechami, a Rosją. Sprawa przynależności Rusi Podkarpackiej była dla Czechów zawsze z jednej strony problemem geograficznego odsunięcia Polski od Węgier, a z drugiej strony problemem geograficznego zbliżenia Czechosłowacji z Rosją.

Problem ten zarysował się już jaskrawie w roku 1920, kiedy to w momencie zbliżania się hord bolszewickich do Warszawy, prezydent Massaryk uznał za stosowne złożyć wobec Sowietów oświad-

czenie, że Czechosłowacja uważa Ruś Podkarpacką za depozyt, który po zajęciu przez Rosję Małopolski Wschodniej zostanie jej „zwrócony”.

Zwycięstwo Polski nad Rosją unicestwiło piękne plany czesko-bolszewickie, nie unicestwiło jednak dalszych w tym kierunku kno-
wań i konszachtów. Nadal snuje się tradycyjna nić filozoficznej polityki Czechów.

Ruś Podkarpacka staje się, stosownie do potrzeb chwili, terenem irredenty ukraińskiej, potem systematycznej rusyfikacji, a wreszcie niezwykle intensywnej propagandy komunistycznej.

Ilość głosów komunistycznych w wyborach samorządowych sięga tu 50%, „Prawda”, „Izwestia” i „Krasnaja Zwiezda” — to najpopularniejsza prasa w Użhorodzie, wreszcie potężne bazy lotnicze, budowane tutaj przy pomocy inżynierów sowieckich, dają Związkowi Radzieckiemu klucze do bramy Dunaju.

Sytuacja taka dłużej trwać nie może. Polska, ani Węgry nie mogą tolerować tego wrzodu, który wyrósł na ich historycznej granicy i zagraża bezpieczeństwu obu krajów.

Wrzód trzeba przeciąć jak najprędzej, a cięcie nie będzie zbyt trudne, tym bardziej, że panowanie sowiecko-czeskie na Rusi Podkarpackiej ma charakter prowizoryczny i że z punktu widzenia prawa międzynarodowego istnieją tu wszelkie podstawy do rewizji traktatów i ratyfikacji granic.

Republika Czechosłowacka nie dotrzymała w stosunku do Rusi Podkarpackiej żadnych zobowiązań, którymi tak szczerze szafowała w Trianon i w Saint Germain en Laye.

Praga uczyniła z tego kraju tylko pomost geograficzny w militarnym sojuszu czesko-rosyjskim, a zarazem mur odgradzający Węgry od Polski. Zlikwidowanie tego pomostu leży w interesie całej Europy, a zburzenie tego muru jest racją stanu obu oddzielnych od siebie państw.

Niechże święty Wojciech ze świętym Stefanem podadzą sobie znowu dłonie na wspólnych rubieżach Rzeczypospolitej Polskiej i Królestwa Węgierskiego.

Łuck 1919

(ZE WSPOMNIENI CHORĄŻEGO)

Niedawno żelazne szeregi dywizyj polskich defilowały po skończonych manewrach przed Naczelnym Wodzem, sztandary i głowy chyliły się przed Pierwszym Żołnierzem Rzeczypospolitej. Nie od rzeczy więc będzie wspomnieć, jak to „illo tempore“ bywało. Ci, co zbyt młodzi jeszcze, by Ojczyźnie służyć, w dawnych potrzebach udziału nie brali, niechże krzepią serca swoje porównaniem tamtych i dzisiejszych chwil. Tym łatwiej zrozumieją wówczas, jak wielką rzeczą jest Polska.

Maj roku 1919 ciepły był i pogodny. Kiedy 1 pułk strzelców (Legionu Bajonczyków) wyruszył z Włodzimierza ku Łuckowi, słońce grało wesoło na trąbach i bagnietach. Ale nie wesoła była ta wołyńska ziemia.

Na każdym kroku ślady walk, spustoszenia, rabunku i pożogi. Ileż narodowości walczyło tu o tę połączoną rdzennie polskiej ziemi, na której niegdyś wielki Jeremi wojska swe sprawował. Niemcy, Rosjanie, Austriacy, Węgrzy, Turcy nawet tu walczyli w ostatniej wojnie. Po nich zaś przyszły bandy ukraińskich podpalaczy i czerń chłopstwa, rozzuchwalona szczupłością polskich garnizonów.

Te garnizony kresowe — niczym owe stacje z czasów Wołodzyjowskiego — kilkuset ludzi na sto kilometrów frontu, walczyły bohatercko z ruchliwym i przeważającym w sile przeciwnikiem, wspomaganym do tego przez sąsiadów ze Wschodu. Pomocy znikąd nie było, bo przecież trzeba było ratować Lwów, strzec Północy i Wschodu, a na Zachodzie walczyć. Dopiero przybycie oddziałów armii polskiej z Francji, odprężyło sytuację na Wołyniu.

— Isz — mawiali Ukraińcy — jakie u nich wydumki: wystrzelił z rusznicy, a przyłecił iz puszki (mowa była o granatach karabinowych Vivien-Bessiéres).

Między Torczynem a Zatorcami kładziona z bali sosnowych droga, urywa się w trzęsawisku. W oddali słychać beładny ogień karabinowy. Stary, poczciwy „Fiat“, sanitarka jadąca za kolumną, więźnie w błocie pospołu z kuchnią polową i wozem amunicyjnym. Ułan z podjazdu uśmiecha się z przekąsem:

— To nie Francja, panowie. Tu wojuje się po staremu... komunikiem.

Podczas gdy kompania wyciąga z błota wehikuły, wchodzimy do przydrożnej chałupy. W izbie, niesprzątanej od wieków — istny barłóg. Chłopów jednak nie ma. Kto na stole, kto na podłodze — śpi czterech oficerów jakiegoś „miejscowego“ batalionu. Piąty, wsparłszy łokcie o stół, drzemie nawpół przytomny.

Szare, zakurzone mundury i jeszcze więcej szare i zakurzone twarze. Zrywają się, zobaczywszy nas... A nam... jakby trochę wstyd... Jesteśmy za elegancy, za dobrze wyekwipowani w porównaniu do nich, którzy już pół roku z górą dźwigają wolność Ojczyzny na swych wychudzonych barkach.

— Major X, dowódca batalionu N-tego pułku — przedstawia się ten, co drzemiał siedząco.

Okazuje się, że koledzy walczą już trzy dni, niemal bez wytchnienia. Brak im zarówno żywności, jak i amunicji. Batalion liczy

niespełna 350 bagnietów i 2 karabiny maszynowe Szwarclose. Nocą odparto silny kontratak wroga na Zatorce, a jednocześnie ucierano się w stronie przeciwej pod Torczynem. Obecnie nieco się uspokoiło, bo nieprzyjacieli cofa się pospiesznie, ścigany przez ułanów i Jaworczyków. Strudzeni żołnierze legli pokotem, gdzie który stał.

Naraz strzelanina wybucha na nowo i od widocznego na wschodzie lasu ukazują się jakieś postacie. Alarm! Bez jednego zbytecznego strzału, spokojnie, jak na mustrze, kompania nasza sprawnie sypie bojowy — kolumnienki. Działko 37 i oba Hotchkissy dawno już zajęły stanowiska.

Żołnierze oddziału, który walczył w nocy, witają nas z ciekawą przychylnością. Oto wreszcie przyszliśmy ich zmienić, aby mogli odpocząć po rzetelnym trudzie... Ale tu i tam patrzą na nas, spod zbrudzonych krwią i ziemią maciejówek, oczy, jakby zawiścią tchnące... Zdają się mówić: Przyszliście dziś dopiero, jak malowane lale, wydrzeć nam to na wrogu własnym potem wywalczone zwycięstwo. Kiedy wreszcie mamy je na końcu bagnietu — przyłazicie z waszymi armatkami, moździerzami, garłaczami i całym tych zachodnim bałaganem... do gotowego. Nie sztuka tak wojować, z pełnym brzuchem i jeszcze pełniejszymi ładownicami.

Więc idziemy chynkiem, nie strzelając, jakbyśmy chcieli tamtym jeszcze trochę tego wroga zostawić — poniekąd wyrównać szanse. A przecież, gdyby wiedzieli, że na froncie zachodnim jedna godzina lokalnej bitwy kosztowała często więcej krwi — niż tu całomiesięczna kampania — nie patrzyliby może tak na nas...

Kilka strzałów... Ejże!... Cóż to znów za historia?... Dowódca kompanii kłody jest ze... złości. Trębacz ile sił w płucach gra „przerwij ogień“.

Pod lasem kilkadziesiąt przerażonych postaci wznosi ręce do góry. Za nimi widać uwijających się jeźdźców dziwnego autoramentu: każdy koł inny, mundury rosyjskie, polskie, nie brak austriackich dolmanów, a nawet i „cywilów“, przepasanych patrontaszami... Cóż to znów za wojsko?

Jaworczycy — mówi major. — Zasłali tamtych od tyłu.

Łuck zajęty tymczasem przez naszą kawalerię (rzutem od wschodu) wita nas bez wielkiego entuzjazmu. Ludność żydowska pochowała się po domach wystraszona pogłoską, jakobyśmy byli zbieraczami bród... Ukraińcy zwili, bolszewicy jeszcze nie nadciągnęli — mamy więc folę.

Powoli okiennice i sklepy otwierają się, chodniki zaludniają. Ciekawe, jasne spojrzenia dzieci pierwsze znajdują drogę do serc żołnierzy. I odwrotnie — tu i tam widać srogiego wiarusa, jak przywiezioną z Francji czekoladą karmi jakieś chuderlawe stworzenie o czarnych jak smoła oczach.

— Vous desirez un logement, monsieur? (Czy szuka pan kwatery?).

Czystą francuszczyzną rzucone zdanie przez smukłą, przystojną, ale wymizerowaną pannę. Sukienka nosi jeszcze ślady dawnej świetności, ale w twarzy maluje się przedwczesna starość.

— Jestem córką sędziego, Rosjanką... Rabowano nas już trzy razy... Siostrę uprowadzili tamci... brat zginął na wojnie... matka chora, ojciec nawpół obłąkany... Może pan do nas wstąpi, bo obawiamy się...

— Proszę się naszych żołnierzy nie obawiać. A zresztą jesteśmy wszak u siebie. Może pani być spokojna.

W samą porę, jakby za dotknięciem różdżki czarodziejskiej, rozległy się na ulicy różne dźwięki trąbek. To nasz pułk wchodził do miasta, poprzedzany przez fanfarę i orkiestrę, grające marsza strzelców.

Zamiast odpowiedzi wskazałem na okno i rzekłem:

— Niech pani popatrzy na tych żołnierzy.

Widziałem z radością, jak wyraz twarzy starszej pani zmieniał się stopniowo. Lęk i niepokój ustępował, a zamieniało je coś pośredniego między spokojem, a podziwem. To już nie uzbrojone bandy szły ulicą, ani też malowane wojsko. To był żołnierz, jakiego nie znały nawet czasy białego cara. Taki żołnierz nie rabuje, bo ma wszystkiego w bród; i nie ucieka, bo służy swej Ojczyźnie świadomie, ochotczo i ofiarnie.

Spojrzenia nasze skrzyżowały się. W oczach matki wyczytałem wdzięczność. Spojrzenie panny pamiętam po dziś dzień, choć dwudziesty rok od owej chwili się zbliża. Czulem, jak serce rośnie mi z dumy i szlachetnej ambicji. Ci ludzie nie byli przecież Polakami, nie mieli bezpośredniego powodu do radości czy wdzięczności dla żołnierza polskiego. A jednak dziękowali mu z głębi serca, oddawali się pod jego opiekę.

Od owej chwili idzie — jak rzekliśmy — już rok dwudziesty. Luck rozrósł się w piękny gród wojewódzki, w stolicę Wołynia. Czysty, widny, w nowe gmachy przybrany, ledwie — ledwie przypomina dawne, brudne, zniszczone, błotami otoczone miasteczko.

W jego to murach odbierał hołd ziemi wołyńskiej Wódz Naczelnny — jeden z tych, którzy śmiało powiedzieć mogą, że zastali tu Polskę drewnianą, a krwią płynącą i własnymi rękoma wznosić musieli mурowaną, wolną, potężną, siły swej świadomą i ku wielkiemu jutru idącą.

Argo



Ś. p. plk. Belina-Prażmowski- twórca kawalerii polskiej

Pułkownik Władysław Belina-Prażmowski urodził się w roku 1888 w ziemi sandomierskiej. Gimnazjum ukończył w Radomiu, a następnie w Warszawie, gdzie w roku 1908 uzyskał maturę. Następnie wyjechał na politechnikę do Lwowa, po czym w roku 1912 przenosi się do Akademii Górniczej w Leoben. W roku 1909 wstępuje w szeregi Związku Walki Czynnej, który przemienia się później w Związek Strzelecki. W roku 1911 na rozkaz Komendanta Piłsudskiego udaje się do większych miast zachodniej Europy, gdzie w koloniach polskich organizuje Związek Walki Czynnej. W roku 1913, wezwany przez Komendanta Piłsudskiego, przenosi się do Krakowa i tu na stanowisku zastępcy komendanta okręgu Związku Strzeleckiego pełni służbę aż do wybuchu wojny.

W dniu 2 sierpnia 1914 roku, jako dowódca pierwszego patrolu konnego, wyrusza na teren Kongresówki i od tego czasu dzieł wszystkie walki i trudy wojenne 1 Brygady Legionów Polskich, początkowo jako dowódca plutonu, następnie szwadronu, później 1 dywizjonu kawalerii i wreszcie 1 pułku ułanów.

W czasie kryzysu przysięgowego w Legionach z powodu odmówienia złożenia przysięgi władzom okupacyjnym, w lipcu 1917 r. zwolniony z wojska i wysiedlony z granic okupacji niemieckiej. Wraca wówczas na wieś i gospodaruje w majątku Godziszów w ziemi lubelskiej do roku 1918. Po upadku państw centralnych rozbraja 4 pułk ułanów austriackich w Kraśniku i organizuje 1 brygadę kawalerii polskiej, złożoną z 1 pułku szwoleżerów oraz 7 i 11 pułków ułanów. Na czele tej brygady kawalerii walczy w początkach grudnia 1918 roku na froncie wschodnio-małopolskim. W roku 1919 na Wielkanoc zdobywa wspaniałym uderzeniem Wilno, biorąc kilka tysięcy jeńców.

W czasie wojny z bolszewikami dowodzi poszczególnymi grupami samodzielnymi aż do końca wojny. We wrześniu tego roku rozkazem Ministerstwa Spraw Wojskowych poruczono mu przeorganizowanie ochotniczych oddziałów kawalerii w regularne pułki 109 i 212. Po zawarciu pokoju rozkazem Ministerstwa Spraw Wojskowych dnia 22 grudnia 1920 roku na własną prośbę przeniesiony zostaje do rezerwy i wraca do swego majątku w Godziszowie, gdzie gospodaruje, biorąc równocześnie żywy udział w pracy samorządowej, jako członek wydziału powiatowego, prezes okręgowego zarządu kółek i towarzystw rolniczych, prezes komisji drogowej, budżetowej i rolnej, prezes zarządu kasy komunalnej itd. W roku 1929 przenosi się do Krakowa, obejmując kierownictwo swoich zakładów przemysłowych przy ulicy Wielickiej.

Na zjeździe delegatów okręgowego Związku Legionistów województwa krakowskiego w dniu 15 grudnia 1929 roku wybrany zostaje prezesem zarządu okręgu krakowskiego Związku Legionistów.

Pułkownik Władysław Belina-Prażmowski został wybrany prezydentem miasta Krakowa dnia 16 lipca 1931 roku.

W 1935 roku mianowany został wojewodą lwowskim. Na stanowisku tym pozostaje do 1937 roku. W roku tym obejmuje prezesurę rady nadzorczej jaworznickich komunalnych kopalni węgla.

Pułkownik Władysław Belina-Prażmowski posiadał szereg odznaczeń, między innymi „virtuti militari“, pięciokrotny „krzyż walecznych“, krzyż komandorski „Polonia Restituta“, złoty „krzyż zasługi“, komandorję włoską itd.

Zmarł 13.X o godzinie 11 przed południem w Wenecji (Włochy).

Ś. p. Belina-Prażmowski był, można powiedzieć, pierwszym polskim żołnierzem. Jemu to bowiem polecił Komendant Piłsudski pójść na ów sławny pierwszy patrol strzelecki, który miał przeskodzić mobilizacji rosyjskiej w powiecie jędrzejowskim.

Jak niebezpieczne było to zadanie świadczy fakt, że Komendant Piłsudski dał zgłaszającym się na ten patrol siedmiu ochotnikom 4 godziny czasu do namysłu. Na to jednak bez namysłu odpowiedział Mu, w imieniu swoim i kolegów, Janusz Głuchowski, obecnie generał i wiceminister spraw wojskowych:

— Komendancie, my już raz zdecydowaliśmy się i już nie chcemy się namyślać, bo przez cztery godziny myślenia mogliśmy tylko osiwieć, a decyzji nie zmienimy.

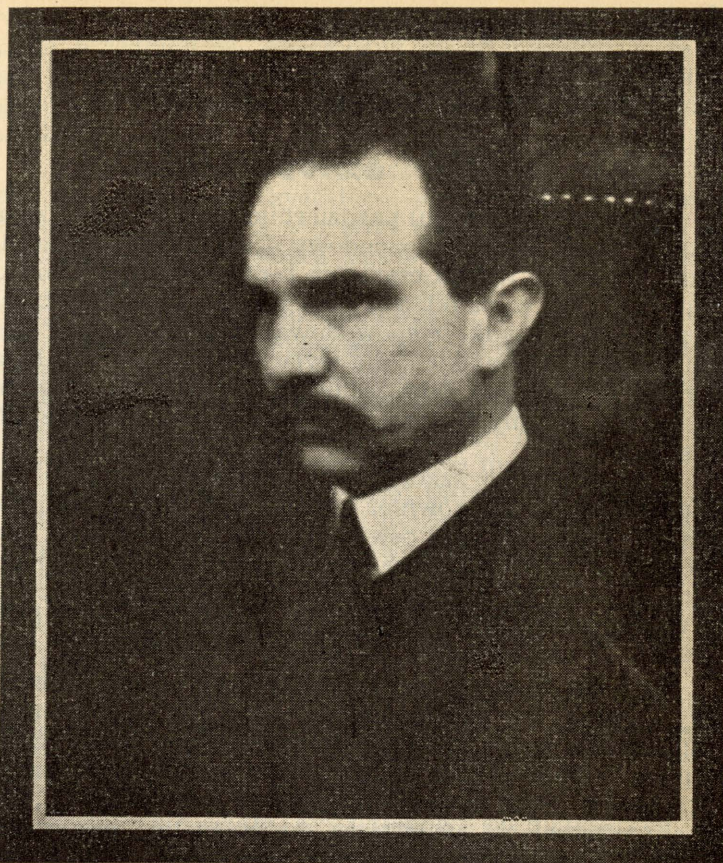
Od tej chwili rozpoczyna się bohaterski szlak Beliny i jego najpierw patrolu, po tym szwadronu, pułku i brygady, z których w latach 1918—20 powstały istniejące do dziś dywizje.

Jak wielkim uznaniem Marszałka Piłsudskiego cieszył się Belina i jego praca, niech świadczą o tym słowa Wielkiego Wodza:

„Wielką jest zaiste zasługą Beliny i mego biura wywiadowczego, złożonego prawie wyłącznie z kobiet, że mogłem podówczas posiadać dane o nieprzyjacielu. Opasałem wywiadem szerokie półkole dokoła Kielc tak, że istotnie byłem spokojny. Belina dokazywał po prostu cudów“.

(Józef Piłsudski — Moje pierwsze boje)

„Przed wszystkim muszę jednak podnieść działanie oddziału jazdy pod dowództwem podpułkownika Beliny-Prażmowskiego. Świetnie prowadzona jazda, wspaniałym marszem obeszła cały



Ś. p. Władysław Belina-Prażmowski

układ sił wroga, by z tyłu wpaść do głównego siedliska wszystkich władz bolszewickich; śmiałym a nagłym napadem zajęła ona miasto z ogromnymi zapasami materiału wojennego i utrzymała je pomimo ogromnej przewagi wroga aż do przyścia piechoty. Jest to najpiękniejszy czyn wojenny, dokonany w tej wojnie przez jazdę polską. Dziękuję za to podpułkownikowi Belinie-Prażmowskiemu i jego szefowi sztabu, majorowi Piskorowi“.

(Rozkaz Naczelnego Wodza z dnia 20 kwietnia 1919 roku).

Pani Prezydent Rzeczypospolitej odznaczył ś. p. pułkownika Władysława Belinę-Prażmowskiego wielką wstęgą orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w walce o niepodległość i w pracy dla państwa.

Pani Anastazja Belina-Prażmowska, wdowa po ś. p. pułkowniku, otrzymała wiele depech kondolencyjnych, a wśród nich od: Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Marszałka Polski Edwarda Śmigłego-Rydza, prezesa Rady Ministrów generała Felicjana Sławoj-Składkowskiego, ministra spraw wojskowych generała dywizji Tadeusza Kasprzyckiego, szefa Sztabu Głównego generała brygady Wacława Stachewicza i inspektora armii generała broni Kazimierza Sosnkowskiego.

PAN BELINA

*Jak to było ładnie, kiedy do Lublina
na karkach moskali wjechał pan Belina!*

*Jak to było ładnie, gdy po tym na rynku
stanął z ułanami w bojowym ordynku.*

*Na żołnierskich znakach kędys nad głowami,
zaszumiały Orły białymi skrzydłami.*

*I kto chciał, to słyszał w Lublinie i wszędzie:
— Jeszcze nie zginęła... jeszcze jest i będzie! —*

*Hej, wy dzielne zuchy, wy polscy żołnierze,
niech was Matka Boska i Pan Jezus strzeże,
niech was Jezus strzeże, by, jak do Lublina,
do samego Wilna wjechał pan Belina,*

*i ogniem i mieczem głosił światu wszędzie:
— Jeszcze nie zginęła... jeszcze jest i będzie! —*

10 sierpnia 1915.

EDWARD SŁOŃSKI

Podoficerowie w akcji na rzecz szkolnictwa

W okresie od 2 do 10 października cała Polska wzięła udział w akcji na rzecz rozbudowy szkolnictwa powszechnego. I mimo, że w tym czasie na terenie Europy i Polski rozgrywały się wypadki o wielkiej doniosłości politycznej, mimo, że wypadki te spowodowały zmianę mapy w szeregu państw europejskich, nie wyłączając Polski — akcja na rzecz szkolnictwa powszechnego nie była wcale słabszą, aniżeli w innych latach — przeciwnie, znacznie silniejszą.

Wysoki poziom szkolnictwa powszechnego, jego dostateczny rozwój ma również głęboki wpływ na obronność państwa. Bismarck miał oświadczyć, że do zwycięstw niemieckich w wieku XIX przyczynił się równie silnie nauczyciel pruski, jak i pruski oręż. Oba te czynniki, rozumnie współpracujące, stworzyły silną armię i naród, który wiedział, ku czemu idzie i jak ma swój cel osiągnąć.

Nie więc dziwnego, że wojsko w akcji na rzecz rozbudowy szkolnictwa powszechnego aktywnie współpracuje ze społeczeństwem cywilnym. Powiedziałbym nawet, że w akcji tej, wojsko przoduje. Nie ma bodaj jednej formacji, która by nie miała w swej opiece szkół powszechnych, nie ma ani oficera, ani podoficera, który by nie przyczynił się swą ofiarnością do rozbudowy szkolnictwa i do zapewnienia mu możliwych warunków rozwoju.

Działając jako jednostka samodzielnie, czy w ramach własnej formacji, wspomagamy szkoły powszechne bądź to w akcji dożywiania, bądź zakupując im pomoce szkolne, względnie podręczniki dla najbiedniejszej diatwy. Czynimy to nie sporadycznie, ale stale. Mamy bowiem na względzie nie doraźne wypadki, ale stałą opiekę.

Jest to słuszne. Zasada, że przez potęgę kultury dochodzi się do potęgi państwa, przez nikogo nie może być lepiej rozumiana, jak przez wojsko. Zresztą wspomagając akcję Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, czynimy to równie we własnym interesie. Każdemu z nas zależy na tym, aby do wojska przychodził poborowy o pewnym zasobie wykształcenia, bo ułatwia to naszą zawodową pracę.

W okresie, gdy technika szkolenia codziennie prawie jest uzupełniana nowymi wiadomościami, gdy technika uzbrojenia postępuje stale naprzód, a okres przeznaczony na wychowanie i wyszkolenie jest tak bardzo krótki — staje się jasnym, że żołnierz posiadający odpowiednie wykształcenie wymaga od nas mniej wysiłku, aniżeli żołnierz analfabeta.

Jeśli teraz weźmiemy jeszcze pod uwagę wpływy obce na uświadomienie, które to wpływy ze specjalną troskliwością starają się działać na żołnierza w pożądanym dla siebie kierunku i jeśli zdamy sobie sprawę z tego, że żołnierz nie umiejący czytać i pisać będzie trudniej urabiać sobie orientację o tym, co jest dobre, a co złe — to wówczas zrozumiemy jeszcze silniej potrzebę ofiar na szkolnictwo.

Czy możemy jeszcze silniej popierać rozbudowę szkolnictwa powszechnego? Niewątpliwie tak. Nie mam oczywiście na myśli opodatkowania się na ten cel, bo jest ono w naszych warunkach na większą skalę niemożliwe. Ale możemy, działając pośrednio, wybitnie zasilić kasy Towarzystwa Budowy Szkół Powszechnych.

Mam na myśli oddziaływanie w tym kierunku na osoby i stowarzyszenia, które współpracując z nami, względnie czerpiąc z kasyn podoficerskich duże korzyści mate-

rialne, mogą temu stowarzyszeniu przyjść z pomocą. I my możemy pośrednio zasilać tę akcję.

Można to robić następująco: Każde kasyno, prowadzone we własnym zakresie, pobierze znaczki od Towarzystwa Budowy Szkół Powszechnych. Przy płaceniu swych zobowiązań skarbnik kasyna proponuje kupcowi - dostawcy dla kasyna pewną ilość znaczków. Dostawca, który otrzymuje kilkaset złotych, jest też Polakiem i zrozumie cel szkolnictwa. Nie zawaha się więc, by dać trochę grosza. Można mieć puszki specjalnie na ten cel przeznaczone i do nich wrzucać ofiarowane pieniądze.

Kasyno, choć wydzierżawione, jest mimo wszystko pod kontrolą zarządu, który może wpłynąć na swego dzierżawcę, by ten od swych dostawców uzyskiwał przy okazji wypłat jakąś kwotę na budowę szkół, którą powinien za pokwitowaniem wręczać skarbnikowi kasyna. Zdarza się również okazja uzyskania nie dużych, ale zawsze pewnych kwot podczas awansów, lub innych okoliczności. Zawsze trzeba pamiętać o szkole.

Pośrednio możemy również opodatkować się na wspomniany cel. Mam na myśli zabawy, przedstawienia, lub inne imprezy. Można z nich część czystego zysku przeznaczać stale na szkoły, albo jeśli zabawy są za płatnymi wstępami, to część z tych wstępów przeznaczyć na wspomniany cel. Są również wypadki, że kasyno, czy ognisko podoficerskie odstępuje swój lokal jakiemuś stowarzyszeniu na urządzenie imprezy. Rzadko bierzemy za to pieniądze, ale nie będzie to ujmą dla kasyna podoficerskiego, jeśli zażąda od stowarzyszenia (jeśli impreza jest dochodowa), wpłacenia pewnej kwoty na akcję rozbudowy szkolnictwa. Tak przedstawiałaby się nasza podoficerska akcja na rzecz rozbudowy szkolnictwa. Może ona przy dobrej woli przynieść bardzo poważne zyski. Zyski te moglibyśmy wpłacać corocznie do kasy Towarzystwa Budowy Szkół w okresie tygodnia poświęconego akcji na cele szkolnictwa.

Takie myśli nasunęły mi się w związku z potrzebami szkolnictwa powszechnego. Akcja ta z naszej strony jest bardzo silna, ale wiedząc o tym, że nikt inny tak silnie nie odczuwa potrzeby rozbudowy szkolnictwa i walki z analfabetyzmem jak właśnie my, którzy mamy bezpośrednią łączność z żołnierzem, proponuję jeszcze silniejsze spotęgowanie naszej ofiarności.

Stanisław Wojnicki

Rola działonowego w wychowaniu żołnierza

„Niech każdy, wykonując jakąkolwiek czynność, wykonuje ją tak, jak gdyby od niej losy Polski zależały“.
(Marszałek Śmigły-Rydz)

Trudno opisać jest stan psychiczny duszy rekruta, który, powołany do służby wojskowej, przyjeżdża do wyznaczonej formacji, by tu, w nowych zupełnie warunkach, nieznanych mu lub mylnie wyobrażonych, przeżyć około dwóch lat swego życia.

Każdy, choćby był z jak najruchliwszego środowiska, choćby już stykał się z życiem wojskowym, należąc do organizacji przysposobienia wojskowego, względnie widział i obserwował je z blizka, pełen jest jakiegoś wewnętrznego niepokoju, jak to będzie i co mu przyniesie to nowe życie. Jego młode niezsute serce pełne jest radości wewnętrznej i jak najlepszych chęci, bo wojsko — mundur żołnierza ma dla każdego młodzieńca jakiś czar, co go, jak powiedział Marszałek Józef Piłsudski, czyni piękniejszym wewnętrznym od innych, co go uszlachetnia i wyróżnia nad wszystkich.

Tych ludzi ma działonowy wychować. Musi ich wy-

chować tak, aby był przekonany, że spełnił swoje zadanie tak, jak tego wymaga poczucie dobrze spełnionego obowiązku i uczciwego człowieka.

Już na kilka dni przed przybyciem rekrutów dostaje działonowy spis swojego działonu. Na podstawie danych z zeszytu ewidencyjnego, które działonowy może otrzymać od szefa baterii — pozna działonowy miejsce zamieszkania każdego rekruta, zawód, wykształcenie itp. Z góry już działonowy wie, jakich będzie miał ludzi w swoim działonie, przygotowując bardzo starannie dla każdego łóżko, szafkę i łączy w ten sposób, aby warszawiek był blisko Poleszuka, krakowiak czy Ślązak — Kaszuba itd. Będzie to miało bardzo duży wpływ na ich samokształcenie się. Po przyjęciu wszystkich ludzi działonowy jest prawie że nieodstępnym towarzyszem swojego działonu. Przejście z życia cywilnego do wojskowego stanowi dla rekruta tak wielki przeskok, że rekrut staje się niezaradny wobec najbliższych rzeczy. Trzeba rekruta wszystkiego uczyć od początku, począwszy od ubierania się, higieny osobistej — mycia się, czyszczenia zębów itd., bo czego się rekruta od pierwszej chwili nie nauczy i nie powie mu, że tak ma być, a nie inaczej, to go już później trudno będzie przyzwyczaić. Jeszcze większy nacisk należy kłaść na poszanowanie otrzymanych przez rekruta rzeczy: umundurowania i broni. Od pierwszej chwili powinien rekrut rozumieć, że to, co otrzymał, jest wspólnym dobrem wszystkich obywateli i, że niszcząc otrzymane rzeczy, niszczy ciężko zapracowane pieniądze swojego ojca i wszystkich obywateli, którzy płacą podatki.

Wobec swych ludzi działonowy powinien być w tym czasie ogłębny i wyrozumiały, powinien okazać każdemu opiekę, służyć mu dobrą radą i wskazówką. Przeważna część rekruta — to ludzie, wychowani na wsi, w ciszy i spokoju rodzinnego życia. Ludzie ci dopiero w wojsku zaczynają pracować nerwowo, a gwałtowne środki działają na rekruta jak uderzenie obuchem w głowę. Działonowy, który umiejętnie bierze się do rekruta, którego brać będzie krzykiem, a nie właściwym podejściem do niego, zrobi z rekruta tumana nie żołnierza.

Rekrut stanie się posępny, straci wiarę w swoje zdolności, czasem zrezygnowany, przybity i mało wydajny w pracy.

Gdy się konia przyzwyczai do bata, to mu później i kolek nie pomoże.

Przez ciągłe obcowanie ze swymi ludźmi, powinien działonowy dążyć do jak najszybszego poznania ich indywidualnie, co mu pozwala odpowiednio do każdego postępować i urabiać go.

Największy wpływ na wychowanie rekruta stanowi sam działonowy — działonowy, jako człowiek, wychowawca i instruktor.

W dzisiejszym wojsku polskim rola działonowego nie powinna się ograniczać jedynie tylko do powtarzania komend i ślepego wykonywania rozkazów, ale do wzorowej i przykładowej pracy, która urabia każdego rekruta na prawdziwego żołnierza - obywatela. Rekrut patrzy się na działonowego i na nim najpierw buduje swój pogląd o wojsku i o jego obowiązkach żołnierza, jako obywatela kraju. Chce widzieć w nim człowieka, którego można obdarzyć całkowitym zaufaniem i który ma mu przewodzić na polu walki.

Jako instruktor powierzonych mu do nauki przedmiotów, powinien działonowy dążyć do jak najszybszego opanowania wszystkiego, aby, przystępując do nauki rekruta, nie miał pod tym względem żadnych zastrzeżeń.

Pamięć nie jest wieczna i aby nie zostać w tyle, trzeba się stale uczyć i iść naprzód. Przy ocenie nauki i według niej ludzi, trzeba być zawsze sprawiedliwym, wymagać tyle, na ile danego rekruta stać. Zależnie od przygotowania

różna jest w działonie zdolność przyswajania sobie danych przedmiotów. Nie można sobie powiedzieć, że ten się lepiej uczy i dlatego należą mu się jakieś ustępstwa, gdyż są inni, którzy również chcą umieć, tylko trudniej im to przychodzi.

Prawdziwa wartość żołnierza nie polega tylko na wiedzy i znajomości wszystkiego, ale przede wszystkim na charakterze żołnierza i przede wszystkim charakter żołnierza powinien być miarą jego wartości. Żołnierza poznaje się dopiero w chwilach trudnych — na polu walki — a w czasie pokoju — na manewrach.

Każdy żołnierz obcuje stale ze swymi kolegami i zna dobrze swoją wartość względem innych i każda niesprawiedliwość ze strony działonowego gniewa go i boli. Przeważnie tak jest, że ludzie, po których najmniej się spodziewamy i początkowo stosunkowo małe okazują postępy, są w rzeczywistości bardziej wartościowi i dopiero po czasie przekonujemy się, że byliśmy w błędzie. Żołnierz, dobrze wychowany, a niesprawiedliwie krzywdzony przez działonowego, nigdy nie powie tego działonowemu, bo zresztą nie ma możliwości, dusi w sobie wszystko i wyczerpuje się nerwowo. Działonowy taki nie urabia żołnierza, lecz psuje go.

Kolejno, idąc coraz dalej, składa rekrut przysięgę, zrzuca swoją rekrucką skórę i zaczyna właściwą służbę żołnierza, w której okaże się jego przygotowanie i wychowanie jako żołnierza za rekruta.

Zwykle się dzieje, że działonowy po manewrach, które już same rozluźniają dyscyplinę żołnierza, zaczyna inaczej postępować wobec żołnierzy swego działonu, bo to już niby stary żołnierz. Skutek jest ten, że żołnierz, pozostawiony samemu sobie, zaczyna się pod każdym względem zaniedbywać i psuć tak w służbie, jak również i poza służbą. Z żołnierza, zawsze dawniej poprawnego, robi się powoli łazęga. Żołnierz taki żyje już tylko z dnia na dzień, aby tylko jak najlżej przepędzić resztę służby wojskowej.

Działonowy ma możliwość i powinien sprawdzić zachowywanie się swych ludzi w miejscach publicznych, pouczyć ich, w razie potrzeby, by nie dawali powodów ludności cywilnej do robienia uwag, że ich ciężko zapracowany grosz idzie na marne. Żołnierz, mimo, że nie ma być krępowany i zbyt gwałtownie, musi czuć zawsze do ostatniego dnia służby, że jest nad nim ręka przełożonego, która zawsze nad nim czuwa. Zresztą w przeciwnym wypadku służba wojskowa, która dla przeważnej części żołnierzy jest jedyną szkołą życia, okazania uświadomienia społecznego i obywatelskiego, mijalaby się zupełnie ze swoim celem, gdyż dawałaby żołnierzowi tylko wykształcenie fachowe. Działonowy powinien sam wytyczyć sobie właściwy kierunek pracy nad żołnierzem, bo starsi przełożeni nie zawsze mają na to czas, aby mu stale przypominać o tym, a zresztą pracują na innym szczeblu.

Jak we wszystkich innych pracach, tak i tu działonowy powinien sobie postawić pytanie: jakie jest jego zadanie? Zadaniem jest wychowanie żołnierza. W zdaniu tym mieści się wszystko. Działonowy musi nauczyć żołnierza czuć i pracować po żołniersku, wyćpić samolubstwo i egoizm, a szczególnie chęć pracy bezinteresownej dla innych, poczucie braterstwa broni i koleżeństwa — koleżeństwa, które każe podzielić się z kolegą ostatnim papierosem czy kawałkiem chleba i w każdej za niego stanąć potrzebie. Żołnierz, który nie jest koleżeński wobec swojego kolegi, nie będzie dobrym żołnierzem.

W wojnie nowoczesnej nie zwycięża technika, uzbrojenie czy liczba, ale przede wszystkim wola i duch wojska i całego narodu, a „podstawą armii“ jest dusza prostego żołnierza.

Książek Kazimierz, kapral

Znad morza i z morza

ODGŁOSY ZAGRANICZNE O POLSKIEJ MARYNARCE HANDLOWEJ

Do pogłębienia wiedzy o Polsce wśród szerszego ogółu mieszkańców Europy zachodniej, głównie wśród Anglików, przyczynia się znakomicie bandera polska.

Ostatnio ukazało się cały szereg, często większych wzmianek, a nawet artykułów o Polsce w związku z wodowaniem m/s „Sobieski” i s/s „Lida” w Anglii w dn. 25 i 26 ubiegłego miesiąca.

Między innymi tygodnik angielski „Shipbuilding and Shipping Record” z dn. 1 b. m. zamieścił notatkę p. t. „Statki dla Polski”.

Po nakreśleniu charakterystyki statków, powyższe pismo kończy notatkę następującą uwagą: „W ostatnich kilku latach zbudowano w tym kraju (w Anglii) 10 statków dla polskiej marynarki handlowej. Od czasu gdy Polska uzyskała przez Gdynię dostęp do morza, rozbudowuje stale swoją flotę pasażerską i towarową”.

Żywe zainteresowanie za granicą budzi również sprawa polskiej stoczni w Gdyni i każdy etap rozwoju tej placówki jest skrzętnie notowany zarówno w prasie fachowej, jak i w różnych dziennikach.

MODEL LATARNI ROZEWSKIEJ

Latarnicy z Rozewia rozpoczęli budowę pięknego modelu latarni morskiej Stefana Żeromskiego. Model jest cały metalowy, wysokości jednego metra, da się przepołowić pionowo na dwie części i dokładnie przedstawia wnętrze latarni, wraz z pokojem Stefana Żeromskiego, gdzie znakomity ten pisarz przez pewien czas zamieszkiwał. Model przeznaczony jest do muzeum Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Warszawie.

KAPLICZKA WŚRÓD FAL

Dwie bardzo piękne inwestycje dokonane zostaną w porcie rybackim Władysławowo z inicjatywy Ligi Morskiej i Kolonialnej. Będzie to budowa dwóch stylowych kaszubskich kapliczek, z których jedna na wzór weneckich stanie w basenie portowym w morzu w postaci cokołu na dnie morza z wystającą kapliczką, a druga przy molo portowym z ołtarzem rybackim.

Kapliczka przy molo służyć będzie do umieszczenia w czasie dorocznej procesji cudownej figury Królowej Polskiego Morza ze Swarzewa, jak również posiadać ma sygnaturkę, która w każdy piątek wzywać będzie na modlitwę za tych, którzy zginęli w odmętach morskich.

NA RATUNEK JACHTU „ALBATROS”

Kilka dni temu, pomiędzy brzegami przylądka Rozewskiego a Władysławowem jacht „Albatros”, z Klubu Jachtowego „Gryf” z Gdyni, znalazł się w wielkim niebezpieczeństwie. Jacht z ogromną szybkością gnan był w stronę brzegu, gdzie niewątpliwie uległby zniszczeniu, gdyby nie udane rzucenie kotwicy.

Niebezpieczeństwo nie minęło, gdyż niesiony przez wysokie fale jacht mógł w każdej chwili zerwać się z kotwicy i ulec rozbiściu. Na pomoc wyruszył na kutrze „Gdy-35” kpt. M. Deppisz oraz na statku „Gazda” kapitan portu Borakowski. Statek motorowy kpt. Borakowskiego po długim bardzo manewrowaniu zdołał podejść na tyle do jachtu, że podano hol, przy pomocy którego usiłowano ściągnąć jacht. Hol jednak napięcia nie wytrzymał i pękł, co znacznie powiększyło niebezpieczeństwo. Udało się wreszcie ponownie go podać, lecz w ciągu holowania „Albatrosa” przez wzburzone morze, hol jeszcze pękł dwukrotnie i to ostatni raz u samego wejścia do portu. Po tych dramatycznych chwilach, które kompletnie wyczerpały załogę jachtu jak i załogi statków ratujących zdołano wprowadzić do portu w Władysławowie.

SZKUNER POLSKI ULEGŁ AWARII NA MORZU PÓŁNOCNYM

Do Gdyni nadeszły wiadomości o awarii szkunera „Marie Alice”, który udał się na połowy.

„Marie Alice” wyszedł na morze przed kilku dniami. Onegdaj rano w porcie niemieckim Emden zaalarmowano władze portu, że szkuner wzywa pomocy. Natychmiast wysłano ekspedycję ratunkową, która odszukała „Marie Alice” i przyholowała do portu Emden.

„Marie Alice” jest najnowszym szkunerem, służącym do połowu śledzi na Morzu Północnym. Skutkiem silnych sztormów doznał on nieznacznych uszkodzeń.

WŁOCHY BUDUJĄ MAŁE KRAŻOWNIKI

Na stoczniach włoskich zapoczątkowano budowę dwunastu małych krążowników o wyporności po 3.500 ton, obliczonych na szybkość 39 węzłów. Uzbrojenie tych okrętów będzie się składało z 6, względnie 8 dział 136 mm (nowego modelu), odznaczających się dużą szybkostrzelnością, z pociskami o wadze 31 kg; ponadto otrzymują one wyrzutnie torpedowe oraz urządzenia do stawiania min zagrodowych.

Cała seria tych okrętów ma być wykończona w ciągu niespełna dwóch lat. Okręty te zostaną nazwane imionami osobistości antycznego Rzymu: „Regulus”, „Scipion”, „Marius”, „Sulla”, „Paul Emile”, „Pompée”, „Augustus”, „Drusus”, „Agrippa”, „Tibere”, „Germanicus” i „Trajan”.

ZAMÓWIENIA TURECKIE W ANGLII

Komandor Said Alman, podsekretarz stanu dla spraw marynarki wojennej, na czele specjalnej misji, złożonej z oficerów marynarki tureckiej, był obecny w Kilonii na spuszczeniu okrętu podwodnego, budowanego na zamówienie Turcji. Następnie oficerowie tureccy udali się do Londynu, gdzie mają ustalić szczegóły, dotyczące zamówień, które mają być dane stoczniom angielskim.

Prasa francuska podaje, że zamówienia te będą obejmowały: jeden lekki krążownik, 8 okrętów podwodnych oraz szereg okrętów pomocniczych.

Sfery miarodajne w Turcji uważają, że flota turecka powinna składać się co najmniej z dwóch małych pancerników po 10.000 ton, 24 kontrtorpedowców i 40 okrętów podwodnych. Jednakże realizacja znacznej części tego programu musi być odłożona do czasu, gdy własny przemysł okrętowy będzie w stanie podjąć się budowy przewidzianych w programie okrętów wojennych. W tym celu przewiduje się przeznaczenie w przyszłym okresie budżetowym kwoty 50 milionów funtów tureckich na rozbudowę krajowego przemysłu okrętowego.

STARE KONTRTORPEDOWCE, JAKO OKRĘTY OBRONY PRZECIWILOTNICZEJ

Admiralicja nagielska zamierza przystosować stare, pochodzące jeszcze z wojny światowej, kontrtorpedowce typu V i W dla celów obrony przeciwlotniczej i zwalczania nieprzyjacielskich okrętów podwodnych.

Na kontrtorpedowcach tych zostaną usunięte wyrzutnie torpedowe, a na ich miejsca będą ustawione działa przeciwlotnicze. Przypuszczalnie otrzymają one po 6, względnie 8 dział 102 mm oraz karabiny maszynowe.

Marynarka brytyjska posiada około 50 kontrtorpedowców typów V i W.

Te same modyfikacje mają być również dokonane na większości eksporterów typu „Bridgewater”, zbudowanych w okresie 1928—1931 roku.

STANY ZJEDNOCZONE BUDUJĄ NOWE OKRĘTY

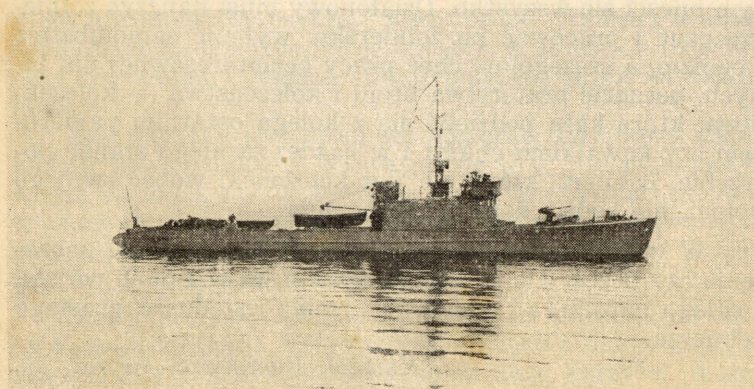
Prezydent Roosevelt w liście do dziennika urzędowego armii i marynarki, który poświęcił ostatni numer 75 rocznicy urodzin Roosevelta podkreślił, że wysiłki w kierunku dozbrojenia są konieczne ze względu na bezpieczeństwo i obronność Stanów Zjednoczonych. Prezydent zaznaczył przy tym, że Stany Zjednoczone nie myślały nigdy o agresji i z zadowoleniem przyłączają się do inicjatywy innych mocarstw co do ograniczenia zbrojeń. W nowym roku budżetowym departament marynarki zamierza wybudować jeden lub dwa nowe okręty liniowe i oczekuje zezwolenia na podwyższenie tonażu 45.000 ton. Poza tym projektowana jest budowa 4 krążowników, 6 kontrtorpedowców i 6 lub 8 okrętów podwodnych, oraz podwyższenie stanu liczebnego marynarki o 5.000 marynarzy.

DANE O KRAŻOWNIKU „PRINZ - EUGEN”

Spuszczony na wodę w dniu 22 sierpnia b. r. w obecności kanclerza Hitlera i regenta Horthy na stoczni Germania - Krupp w Kilonii ciężki krążownik niemiecki „Prinz-Eugen”, posiada następujące elementy: długość 199,5 m, szerokość 21,7 m, zagłębienie 4,6 m. Wyporność waszyngtońska 10.000 ton. Pancierz burtowy 127 mm. Poza tym pokład posiada pancierz poziomy. Szybkość — 33 węzły. Uzbrojenie stanowią: 8 dział 203 mm (8") i 12 dział 105 mm przeciwko celom nawodnym i powietrznym, oraz 20 działek przeciwlotniczych. Poza tym wyrzutnie torpedowe i 2 hydroplany wyrzutowane z katalpuly.

Łącznie z analogicznymi krążownikami „Blücher” i „Admiral Hipper” — „Prinz-Eugen” stanowić będzie najnowocześniejszy w świecie dywizjon ciężkich krążowników.

ORP „Mewa”



T y g o d n i a

W Dzienniku Ustaw R. P. ukazał się dekret Prezydenta Rzeczypospolitej o zjednoczeniu odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego z Rzeczpospolitą Polską i o rozciągnięciu mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych na odzyskane ziemie.

Dnia 13 bieżącego miesiąca zmarł nagle w Wenecji wierny żołnierz Komendanta, twórca kawalerii polskiej pułkownik Władysław Zygmunt Belina-Prażmowski.

W Katowicach poświęcono „Dom Rezerwisty im. Marszałka Polski Edwarda Śmigłego-Rydza”. Dom jest wyposażony we wszystkie urządzenia, pozwalające na prowadzenie stałej pracy oświatowej oraz posiada schron przeciwgazowy.

W Sofii zamordowany został szef bułgarskiego sztabu generalnego, generał Jordan Pejew. Zabójstwa dokonał jakiś osobnik, oddając w plecy generała pięć strzałów rewolwerowych.

W Szeszorach, na Huculszczyźnie, powstaje „Dom Oświatowy im. generała dywizji Tadeusza Kasprzyskiego”. Minister generał Kasprzyski jest serdecznym opiekunem Huculszczyzny i na każdym kroku udziela pomocy tamtejszej ludności.

W Szeszorach, dzięki Jego pomocy, powstał piękny kościółek.

W Paryżu został odsłonięty pomnik bohaterskiego króla Belgów, Alberta I, zmarłego tragicznie w czasie wspinaczki w Alpach. Na uroczystość przybył do Paryża król belgijski, Leopold III.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej w obecności Marszałka Śmigłego-Rydza i rządu w pełnym składzie, z premierem generałem Sławoj-Składkowskim na czele, wręczył ministrowi spraw zagranicznych Józefowi Beckowi insygnia orderu Orła Białego, podkreślając, że czyni to ze szczególną radością w dowód uznania dla ministra, który dobrze zasłużył się Rzeczypospolitej.

W Roveretto (Włochy) odbyła się uroczystość odlania olbrzymiego dzwonu, poświęconego wszystkim poległym w czasie wielkiej wojny. Do kotła wrzucone zostały złote przedmioty, monety, metale, nadesłane przez 18 państw, które brały udział w wojnie światowej.

Marszałek Śmigły-Rydz przyjął delegatów kapituły odznaki amerykańskiej „The military order of Pułaski”, majora armii Stanów Zjednoczonych, Beniamina Anuszkiewicza i N. Speara, wiceprezesa amerykańskiego Fida'u, którzy wręczyli Panu Marszałkowi dyplom i insygnia tej odznaki, nadanej specjalną uchwałą organizacji.

Szefem sztabu generalnego armii węgierskiej mianowany został generał D. Henryk Werth.

Zasłużony przemysłowiec warszawski, prezes Julian Glass, ufundował eskadrę samolotów. W tych dniach odbyła się uroczystość przekazania eskadry zarządowi głównemu LOPP.

Czołowy aeronauta belgijski, Ernest Demuyter, ogłosił w prasie wrażenia z zawodów o puchar im. Gordon-Bennetta, stwierdzając, że stało się tak, jak zapowiadał, że piloci polscy okażą się najlepszymi i zajmą czołowe miejsca. Uważa on, że wygrał najlepszy pilot, kapitan Janusz, a on, Demuyter, pierwszy się z tego cieszy, nie rezygnując jednak z okazji rewanżu w roku przyszłym.

Legion Weteranów Armii Polskiej w Ameryce przesłał na ręce ministra spraw wojskowych generała dywizji Tadeusza Kasprzyskiego depezę, wyrażającą radość z powodu odzyskania Śląska Zachodniego oraz hołd i uznanie dla rządu polskiego za wspaniały dowód dyplomacji polskiej i sprawność wojskową w kryzysie europejskim.

W Radomiu powstał obywatelski komitet budowy szkoły im. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Szkoła stanie w centrum miasta.

Przed konsulatem Rzeczypospolitej w Budapeszcie studenci węgierscy i liczne rzesze publiczności gorąco manifestowały na cześć Polski, Pana Prezydenta Mcścickiego i ministra Becka, domagając się wspólnej granicy polsko-węgierskiej.

Na posiedzeniu senatu Politechniki Warszawskiej przyjęto wniosek wydziału architektury, ażeby Marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi nadać tytuł doktora nauk technicznych honoris causa Politechniki Warszawskiej.

Wielka rada faszystowska po wysłuchaniu sprawozdania ministra spraw zagranicznych Galeazzo Ciano, wiernego wykonawcy



Dnia 14.X. b. r. na Zamku królewskim w Warszawie odbyło się w obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej uroczyste posiedzenie Ogólnopolskiego Obywatelskiego Komitetu Pomocy Zimowej Bezrobotnym, inaugurujące tegoroczną akcję pomocy zimowej. Na zdjęciu prezydium Komitetu. Przemawia minister opieki społecznej M. Zyndram-Kościałkowski

polityki zagranicznej faszyzmu, opartej na osi włosko-niemieckiej, wyraziła swą pełną aprobatę dla tej polityki.

Wszystkie gminy na Śląsku Zachodnim podjąć mają uchwały w sprawie uczczenia pamięci dwóch bohaterskich lotników, Żwirki i Wigury, którzy zginęli podczas tragicznej katastrofy w Cierlicku Dolnym. We wszystkich miastach Śląska Zachodniego nazwane będą ulice imieniem Żwirki i Wigury.

Stowarzyszenie „Les Amis de la Pologne” w Paryżu wydało odezwe, stwierdzając słuszność polskiej racji stanu w sprawie Śląska zaolzańskiego.

— W obliczu obecnego położenia — głosi odezwa — Francja jest osamotniona i sojusz z Polską jest dla niej niezbędny. Narazając na szwank ten sojusz przez zbyt pochopne sądy i polemiki, Francuzi popełniliby prawdziwe samobójstwo.

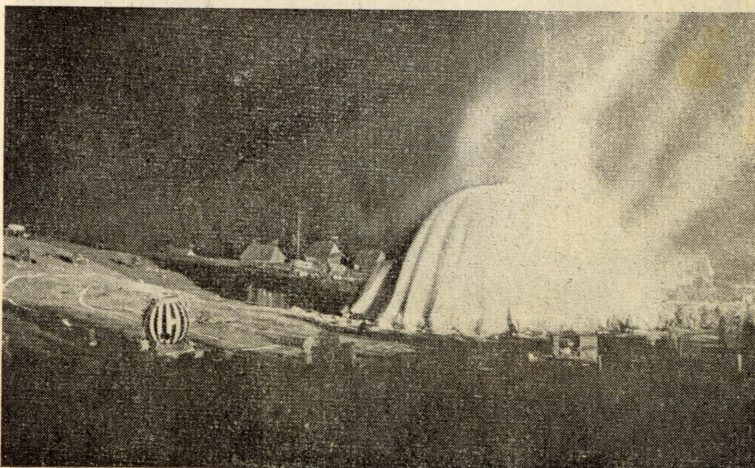
W Boleszowie pod Wejherowem poświęcono i otwarto pierwszy na Kaszubach uniwersytet ludowy.

Budynki strażnicze i budynki celników po obu stronach mostu w Cieszynie, które były ostatnią pozostałością, przypominającą zmioną niedawno granicę, zostały usunięte.

W Marcinkaicach poświęcono nagrobek na mogile ś. p. kaprała Serafina, poległego w obronie granic Polski. Równocześnie została odsłonięta tam tablica pamiątkowa przy ul. Stanisława Serafina.

Start balonu stratosferycznego „Gwiazda Polski” odłożony został do wiosny przyszłego roku, bowiem wskutek samozapalenia się wodoru, część powłoki balonu uległa zniszczeniu. Na zdjęciu — balon stratosferyczny w chwili eksplozji w dolinie Chochołowskiej

PAT.



Warszawa wczoraj - dziś - jutro

Monumentalny gmach Muzeum Narodowego w Warszawie użyczył gościom stolicy na widowisko niecodzienne. W dwudziestu czterech salach Zarząd Miejski zorganizował wystawę pod wielomową nazwą „Warszawa wczoraj — dziś — jutro”. Jak było do przewidzenia, wystawa zyskała od razu sympatię szerokich mas mieszkańców Warszawy, którzy widzą sprawną rękę, kierującą rozwojem stolicy i wiedzą, że ręka ta ma gest bardzo szeroki.

Wystawa obecna jest przeglądem najistotniejszych zagadnień w życiu Warszawy. „Dzisiaj” stolicy jest punktem wyjścia porównań z przeszłością i tłem do zarysowania najogólniejszych perspektyw przyszłości. Takie podejście do sprawy daje zwiedzającemu możliwość porównawczą i zarazem orientuje go w całości zagadnienia. A to jest celem ostatecznym wystawy.

Ale zmieszajmy się z tłumem i przejdźmy kolejno sale wystawowe.

W dwóch pierwszych salach, mających niejako charakter honorowy, rozmieszczone są eksponaty, dotyczące dawnej Warszawy. Zapoznajemy się tu z pierwszą pewną i dokładną wzmianką o Warszawie, jaką w roku 1339 stworzyli sędziowie, wyznaczeni przez Stolicę Apostolską, do rozstrzygnięcia sporu między Kazimierzem Wielkim, a Zakonem Krzyżackim o ziemię chełmińską i dobrzyńską, wydając wyrok, w którym opisali miasto. Dwa modele murów obronnych, opracowane na podstawie ostatnich badań i prac rekonstrukcyjnych w sposób nadzwyczaj plastyczny, ukazują nam średniowieczną Warszawę. Na ścianach rozwieszono portrety dawnych ojców i opiekunów miasta, z Dekertem i marszałkiem Biełińskim, sprężystym i długoletnim (1742—1766) gospodarzem stolicy na czele.

W drugiej sali zobrazowana jest rola, jaką Warszawa odegrała w walkach o niepodległość. Na honorowym miejscu umieszczony jest portret Józefa Piłsudskiego, otoczony z dwóch stron rzeźbami Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Śmigłego-Rydza. Ze ściany biją słowa, które Wielki Marszałek wypowiedział o Warszawie, a które każdy warszawiak czyta z radością i dumą: „Warszawa zawsze, ilekroć chodziło o danie hasła do walki o wolność Ojczyzny, hasło to rzucała pierwsza”.

Osobny dział zajmuje Warszawa jako ośrodek naukowy i artystyczny. Dziś w Warszawie studiuje 44% ogółu młodzieży akademickiej i mieści się 45% ogółu towarzystw naukowych w Polsce.

Stolica posiada Bibliotekę Publiczną z licznymi filiami, rozsięganymi po mieście, 32 muzea, w tym 7 miejskich. Jako kolebka polskiego Teatru Narodowego, pielęgnując tradycje Bogusławskiego, stworzyła Teatr Powszechny, który — według projektów — w przyszłości przeobrażony będzie w szereg stałych teatrów dzielnicowych.

Interesującą przedstawioną została wysiłki Warszawy w dziedzinie oświaty i wychowania. Dwie duże świetlne mapy dają obraz szkół i placówek oświatowych, prowadzonych przez Zarząd Miejski i obraz szkolnictwa państwowego i prywatnego na terenie stolicy. Szereg zdjęć pięknych nowoczesnych gmachów szkół powszechnych, powstałych w ostatnich czasach, zabaw, organizowane przez Zarząd Miejski od roku 1935 w różnych dzielnicach, koncerty letnie na otwartym powietrzu, dbałość o rozwój sportowy, wszystko przedstawione jest zwiedzającemu pomysłowo i przystępnie.

W dolnych salach rozbiła namioty miejska opieka społeczna i opieka nad zdrowiem mieszkańców, legitymując się nazwiskami tej miary, co księżna Anna Danuta Mazowiecka, ks. Piotr Skarga,

burmistrz Łukasz Drewno, ks. Boduen, twórca szpitala Dzieciątka Jezus, Stanisław Staszic, ks. Falkowski, Hipolit Wawelberg i tylu tylu innych. Czy dzieło życia wielkich poprzedników nadal jest prowadzone, a piękne tradycje pielęgnowane? Dość spojrzeć na zbiory, zgromadzone w tej sali, by stwierdzić, że stolica zadań swych w tym względzie nie zaniedbuje i wkłada w nie wiele pierwiastków twórczych.

A jak z gospodarką finansową Warszawy?

Żmudny ten temat, mający za podstawę swą tylko cyfry, został nam podany w formie nadzwyczaj interesującej i bynajmniej nie nużącej. Efektownie pomyślane wykresy i zestawienia zachęcają po prostu widza, by się nimi zainteresował.

Z kolei przechodzimy do drugiej części wystawy. Obszerne sale w podziemiach muzeum goszczą u siebie Warszawę — stolicę współczesnej Polski. Na wstępie zaglądamy do czytelnego czasopism i tu miła niespodzianka... Wśród całego szeregu pism i periodyków polskich dostrzegamy tak nam dobrze znany numer „Wiarusa”.

W jednej z sal na pięciu ekranach, przy pomocy ruchomych przezrocz, przedstawiono w najprostszym możliwie zarysie, zagadnienia rozwoju terytorialnego i ludnościowego miasta, rolę Warszawy jako centrum dyspozycji gospodarczej, Warszawę, jako siedzibę władz naczelnych państwa, jako ośrodek komunikacyjny, Warszawę pośród miast polskich. Ta metoda poglądowa, umiejętnie zastosowana, zyskuje sobie wielu zwolenników.

Wiele miejsca poświęcono architekturze dawnej i nowej Warszawy i typom budownictwa mieszkaniowego. Widzimy więc kamienicę warszawską w epoce gotyckiej, w czasach renesansu i baroku, gdy Warszawa rozwija się jako nowa stolica Polski w okresie empire'u i neoklasycyzmu, kiedy dzieła Corazziego i Henryka Marconiego wycisnęły piętno na architekturze Warszawy. Dalej przedstawiony jest upadek architektonicznej formy kamienicy w latach osiemdziesiątych ubiegłego stulecia, by wreszcie dać miejsce nowemu typowi kamienicy, dającej mieszkańcowi maksimum wygod i komfortu.

Niezwykle ciekawie przedstawia się urbanistyczny rozwój miasta, polityka terenowa i warunki komunikacji. Przedstawiony na wystawie plan rozwoju terytorialnego stolicy, wykonany w Zakładzie Architektury Polskiej na Politechnice Warszawskiej, orientuje w tym zagadnieniu.

Z wielkim rozmachem zaprojektowano nową dzielnicę Józefa Piłsudskiego. Punktem wyjścia alei Józefa Piłsudskiego jest miejsce na Placu Wolności, gdzie wznosić się będzie pomnik Wielkiego Marszałka. W prostej linii aleja biegnie poprzez tereny Ministerstwa Spraw Wojskowych, Pole Mokotowskie i dąży ku świątyni Opatrzności, opartej plecami o aleję Żwirki i Wigury. Drugą nową arterią, łączącą południowy i północny kraniec Warszawy, jest aleja Niepodległości.

Tu też przesunie się przyszłe „city”, zostawiając ul. Marszałkowską, Nowy Świat i Krakowskie Przedmieście daleko na wchodzie.

Dużym sukcesem obecnego Zarządu Miejskiego jest zwrot ku Wiśle, która przez długie lata była zapomniana i srodoze zaniedbana. Zagadnienie skarpy wiślanej zostało szczęśliwie rozwiązane i od dwóch lat są już w częściowej budowie wspaniałe arterie nadbrzeżne. Jeśli jest mowa o Wiśle, to trzeba wspomnieć o jedenastu mostach, które łączyć mają oba jej brzegi.

Najbliższy realizacji jest most imienia Marszałka Piłsudskiego, którego zadaniem jest odciążać staruszką Kierbedzia i wziąć na swe barki cały ruch handlowy między Warszawą i Pragę.

Na wystawie pokazano nam również projekt metra. Metro warszawskie połączy Wole z Pragę, Mokotów z Żoliborzem, a specjalna linia centralna przebiegać będzie dokoła przyszłego śródmieścia. Koszt budowy jednego kilometra kolei podziemnej wynosić ma 8 milionów złotych.

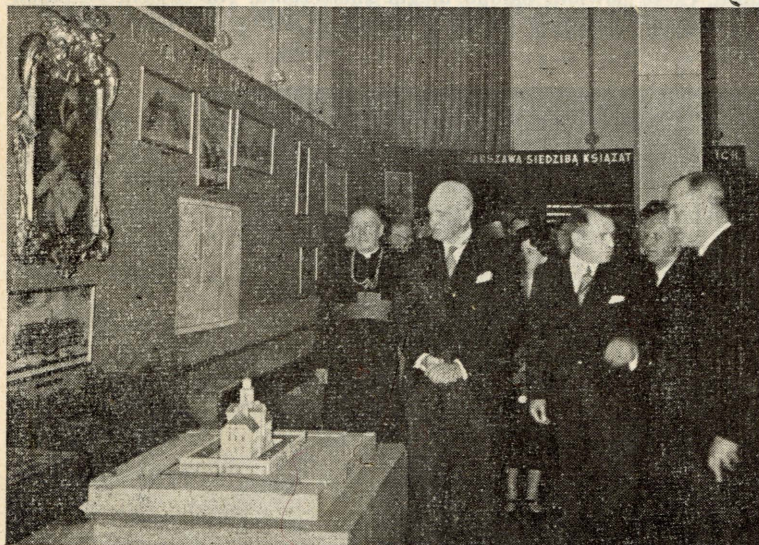
Agril urządził pijalnię mleka. Zorganizowano pokaz zaopatrzenia mieszkańców w produkty pierwszej potrzeby, pokazano hale, targowiska, dowóz prowiantów. Wreszcie straż ogniową i uprzątnię miasta zamykają wspaniałe obrazy życia stolicy.

Wychodzimy z wystawy syty i wrażeń najróżnorodniejszych. Syntetyczny skrót życia Warszawy jest ujęty w piękne ramy, opracowany z wielkim znanstwem i poczuciem piękna.

Czynnik reklamy handlowej, tak nieznosny na innych tego rodzaju imprezach, jest zupełnie wyeliminowany, nadając wystawie charakter czysto dydaktyczny.

Dominującą ozdobą poważnych sal wystawowych są żywe kwiaty, nadsyłane one wystawie szczególny wyraz i stwarzają niezmiennie przytulną atmosferę. Wystawa „Warszawa wczoraj — dziś — jutro” jest bezsprzecznie najpiękniejszą, jaką stolica kiedykolwiek urządziła. Roznieca ona, zgodnie z życzeniem władz stolicy, miłość do rodzinnego miasta u mieszkańców Warszawy i wzbudza zainteresowanie rozwojem i zagadnieniami bieżącymi stolicy wśród ludności całej Polski.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej zwiedza wystawę „Warszawa wczoraj — dziś — jutro”



R a d i o

WOZY MEGAFONOWE POLSKIEGO RADIA DOTRĄ DO NAJODLEGLEJSZYCH ZAKĄTKÓW KRAJU

Już w najbliższym czasie wyruszą w okrężną podróż propagandową 3 wielkie wozy megafonowe Polskiego Radia.

Potężne podwozie samochodowe nosi specjalną karoserię, zawierającą instalację głośnikową oraz pomocnicze urządzenia radiowe. Wszystkie te wozy zostały wykonane całkowicie w kraju — na specjalne zamówienie Polskiego Radia i przystosowane są do najszybszych ciężkich warunków terenowych.

Na dachu samochodu umieszczone są cztery potężne głośniki, zasilane przez centralę megafonową wozu. Głośniki te mogą odtworzyć nieskazitelnie głos dla ponad 100-tysięcznego tłumu. Głośniki wozu mogą być zdejmowane i umieszczane przy pomocy posiadanych kabli w dowolnych pomieszczeniach czy na placach publicznych. Aparatura megafonowa wozu czerpie prąd elektryczny z własnej małej elektrowni, uruchamianej przez osobny motor spalinowy.

Centrala megafonowa wozu nadawać może własne audycje za pośrednictwem mikrofonu bądź w kabinie samochodu, bądź na zewnątrz wozu. Jednocześnie centrala ta transmitować może program radiowy rozgłośni Polskiego Radia oraz nadawać własne koncerty z płyt gramofonowych.

Szczegółowe i wszechstronne wyposażenie wozu tworzy zeń jakby małą rozgłośnię radiową, która wraz z przeskoloną załogą odwiedzać będzie najodleglejsze połacie naszego kraju, dokąd nie dotarł jeszcze odbiornik radiowy.

NOWE REPORTAŻOWE STACJE KRÓTKOFALOWE POLSKIEGO RADIA

Sprzęt transmisyjny Polskiego Radia został ostatnio wzbogacony o dwie krótkofalowe stacje reportażowe o mocy 10 watów każda.

Zadaniem tych stacji jest umożliwienie dokonywania transmisji w ruchu, a więc z pojazdów mechanicznych, samolotów, pociągów, łodzi itp., oraz w okolicznościach, gdy z tych czy innych powodów połączenie punktu transmisyjnego z najbliższą stacją przewodów jest niemożliwe.

Są one wykonywane tak, by można je łatwo zainstalować gdzie należy, a jednocześnie gdy innych możliwości nie ma, by można je bez specjalnego wysiłku przenieść w teren. Elementy stacji są więc rozmieszczone w skrzynkach, które w razie potrzeby mogą być przetransportowane na plecach. Waga skrzynki z nadajnikiem wynosi 19.2 kg, skrzynki ze źródłami prądu (przetwornica) — 33 kg, skrzynki, zawierającej odbiornik — 24 kg.

Nadajnik pracuje falami od 85 do 115 metrów.

Transport stacji i ich instalacje nie nastęrczają żadnych trudności, mogą więc szybko podjąć pracę i to na znaczne stosunkowo odległości.

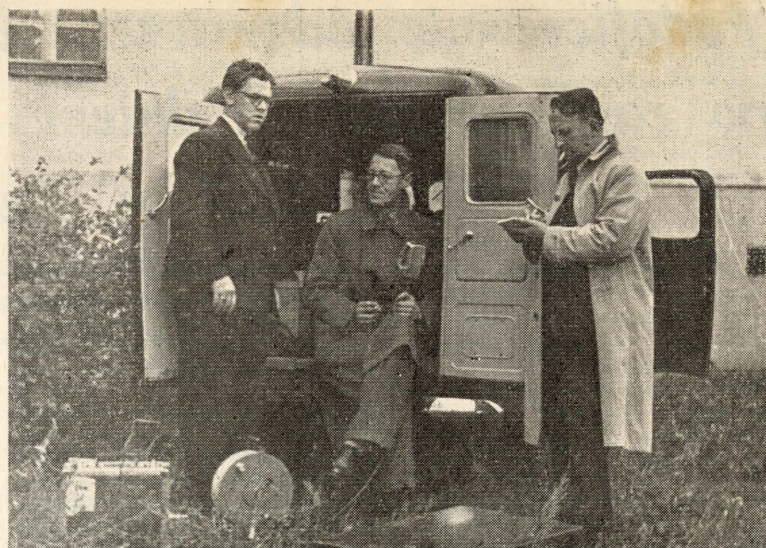
Mając do dyspozycji dwie kompletne stacje nadawczo-odbiorcze tej kategorii, możemy przy ich pomocy zorganizować transmisję na odległość nawet 30 kilometrów, jeśli warunki terenowe są przychylne.

Przypuśćmy, że transmisja ma się odbyć z jakiejś miejscowości lub jakiego terenu, położonego od najbliższej trasy telefonicznej w znacznej odległości. Wówczas odbiornik jednej stacji uruchamia się przy urzędzie pocztowo-telegraficznym, który w tym wypadku stanowi bazę transmisyjną i gdzie umieszcza się wzmacniacze transmisyjne, połączone przewodami z daną centralą radiofoniczną. Drugą kompletną stację nadawczo-odbiorczą ustawia się mniej więcej na połowie drogi między punktem transmisyjnym, a bazą transmisyjną. Ta stacja spełnia rolę stacji przekąźnikowej. Nadajnik pierwszego kompletu przetransportowywa się do miejsca, skąd ma być nadana transmisja, i tu się go uruchamia. Przebieg pracy jest następujący: sprawozdawca mówi do mikrofonu stacji nadawczej na punkcie transmisyjnym; odbiornik stacji przekąźnikowej odbiera to i przekazuje swemu nadajnikowi jako modulację. Odbiornik w bazie transmisyjnej odbiera stację przekąźnikową i przekazuje modulację wzmacniaczom transmisyjnym, a te — centrali radiofonicznej za pośrednictwem przewodów.

W rzeczywistości sprawa nie przedstawia się tak prosto, gdyż punkty nie mają możliwości porozumiewania się z sobą i tylko wzorowa organizacja transmisji i przeprowadzona pozytywna próba decydują o powodzeniu.

SZWEDZKA EKSPEDYCJA RADIOWA ROBI REPORTAŻE Z POLSKI

Do Polski przybyła szwedzka ekspedycja radiowa z własnym samochodem transmisyjnym i aparaturą do nagrywania reportaży.



Samochód transmisyjny radiofonii szwedzkiej w Polsce

Z Gdyni ekspedycja wyruszyła w podróż okrężną po Polsce, z zamiarem nagrania na płyty reportaży na tematy gospodarcze, historyczne, kulturalne, folklorystyczne itp.

W Warszawie ekspedycja nagrała reportaż zmiany warty przed Komendą Miasta.

Zainteresowanie Polską w krajach skandynawskich jest coraz większe. Przyczynia się do tego niewątpliwie Gdynia, gdzie marynarka polska i szwedzka ma możliwość codziennego kontaktu. Marynarze szwedzcy, wracając z Gdyni do kraju, opowiadają tam o wspólnym porcie, który w ciągu kilku lat wyrósł na piaskach polskiego wybrzeża i stał się w krótkim czasie jednym z największych portów na Bałtyku. Oczywiście Polskę ze Szwecją łączą jeszcze inne kontakty, zarówno historyczne, jak i kulturalne, a w ostatnich czasach do wzajemnego zbliżenia przyczyniają się częste wymiany programów radiowych między radiofonią polską, a radiofonią szwedzką.

LICZBA ABONENTÓW W RÓŻNYCH KRAJACH W 1938 ROKU

Alger 84.977 (lipiec); Niemcy 9.552.444 (sierpień), w tym 640.260 bezpłatnych; Belgia 1.089.456 (lipiec); Australia 1.057.911 (czerwiec), w tym 2.181 bezpłatnych dla ociemniałych; Dania 751.739 (sierpień); Gdańsk 39.293 (sierpień), w tym 4.278 abonentów radiofonii przewodowej; Estonia 55.375 (lipiec); Francja 4.522.984 (sierpień); Wielka Brytania 8.689.850 (sierpień), w tym 60.850 bezpłatnych dla ociemniałych; Grecja 20.000 (sierpień); Węgry 393.540 (sierpień); Indie brytyjskie 55.419 (czerwiec); Indie holenderskie 65.868 (sierpień); Irlandia 142.653 (sierpień); Islandia 14.780 (czerwiec); Włochy 870.570 (sierpień); Japonia 3.759.047 (czerwiec); Łotwa 122.417 (sierpień); Norwegia 344.497 (sierpień), w tym 5.160 bezpłatnych; 4.561 dla ociemniałych, chorych i starców i 599 dla niektórych funkcjonariuszy; Nowa Zelandia 294.847 (czerwiec), w tym 830 bezpłatnych; Polska 892.964 (wrzesień), w tym 4.680 bezpłatnych; Portugalia 78.236 (sierpień); Rumunia 260.000 (sierpień); Szwajcaria 522.816 (sierpień); Jugosławia 121.607 (sierpień).

KONSERWACJA LAMP W ODBIORNIKACH

Zwykle po jakichś 2 latach od zakupu nowego odbiornika właściciel jego zauważa, że odbiór jest jakby nieco gorszy, niż na początku. Wezwany fachowiec od razu wyjaśnia przyczynę tego zjawiska, mówi o zużyciu się lamp, o wyczerpaniu się warstwy, wydzielającej elektrony, o zmniejszeniu się sztywności lamp itd. Słuchacz nigdy nie pomyślał o tym, że lampa w odbiorniku może się wyczerpać, a ponieważ wyczerpanie to następuje bardzo powoli, słuchacz przez dłuższy czas nie zauważa spowodowanej w nim zmiany dźwięku. Dlatego też każdy słuchacz, dbały o jakość odbioru radiowego, powinien w określonych odstępach czasu dawać lampy do sprawdzenia.

Nie zawsze konieczna jest zamiana wszystkich lamp dla osiągnięcia dawnego poziomu odbioru. Zwykle wystarczy wymienić jedną lub dwie lampy, na przykład lampę prostowniczą i głośnikową, które może najszybciej się wyczerpują. Jeśli jednak właściciel odbiornika zaniedbuje swój aparat przez 3 lub 4 lata, wtedy, oczywiście, musi zmieniać wszystkie lampy. To też najlepiej co rok sprowadzić fachowca, który wskaże lampy, wymagające zastąpienia.

Podoficerowie odznaczeni brązowym krzyżem zasługi po raz pierwszy z dniem 11 listopada 1938 roku za zasługi w służbie wojskowej

W ZWIĄZKU ZE ZBLIŻAJĄCĄ SIĘ 20-TĄ ROCZNICĄ NIEPODLEGŁOŚCI PAŃSTWA
POLSKIEGO PODAJEMY LISTĘ PODOFICERÓW, ODZNACZONYCH BRĄZOWYM „KRZY-
ŻEM ZASŁUGI“, SKŁADAJĄC JEDNOCZESNIE WSZYSTKIM ODZNACZONYM SERDECZNE
GRATULACJE.

REDAKCJA

CHORĄZOWIE: Affelt Jan; Antkowiak Jan; Banach Antoni; Bartkowiak Jan; Bartoszek Józef; Bednarek Jan; Bendziecha Anto-
ni; Bernaczek Franciszek; Blejder Kazimierz; Bloch Jan; Bobile-
wicz Julian; Boblewski Wacław Jan; Brocki Jan; Brodziński Jan;
Brzostkowski Piotr; Buczek Marian; Burda Franciszek; Burian Zbi-
gniew; Chałgasiewicz Tadeusz Antoni; Charasymiec Józef; Chró-
ściński Feliks; Cichaczewski Adam; Cygan Józef; Daszkiewicz Cyryl
Jan; Drabik Mieczysław; Dykert Ludwik; Dymiszewicz Józef;
Dziennik Feliks; Engel Antoni; Faferek Mieczysław; Gawęda Jó-
zef; Geier Karol; Giś Mikołaj; Głowacki Władysław; Goljan Stani-
sław; Grabowiecki Franciszek; Grobelny Walenty; Grodowski Fe-
liks; Gruchot Ignacy; Gruszczyński Stanisław; Hausman Józef Marian;
Hodurek Adam; Jakimek Andrzej; Jakubowski Michał; Jakubowski
Mieczysław; Jekel Antoni; Jędrzejak Stanisław; Kabaciński Zy-
gmunt; Kaczmarek Antoni; Kamiński Stanisław; Kaznowski Józef;
Kijowski Paweł; Klötzer Mieczysław; Kłosiński Józef; Koniuszewski
Leon Marian Gabriel; Kopeć Mateusz; Kordasz Władysław; Kor-
dus Stanisław; Kordyban Dymitr; Kosicki Franciszek; Kostrzyca
Henryk; Kowalski Stanisław; Kramarz Michał; Krauze Michał;
Kubiak Piotr; Kulczycki Adam; Kulczyński Feliks; Kuluk Anto-
ni; Kupiński Jan; Lewicki Bazyli; Maciejasz Stanisław; Maj Leon;
Makowski Albin; Marciniak Józef; Maślanka Józef; Matuszewski
Franciszek; Mąka Stanisław; Melcer Józef; Michalczyk Wacław
Hipolit; Michalik Antoni; Michniewski Kajetan; Mytko Jan; Niem-
czyk Józef; Niżnik Jan; Nowicki Marcei; Noworyta Piotr; Nykle-
wicz Józef; Oczko Leon; Oczkowski Roman; Olszański Michał;
Osiński Jan; Ostrowski Marian; Paluszkiwicz Stanisław; Patroś
Antoni; Paupa Jan; Pęcak Stanisław; Piasecki Franciszek; Pietrzak
Franciszek; Piotrowski Władysław; Piróg Andrzej; Płachta Igna-
cy; Popiński Stanisław; Poszywała Marian Michał; Pro-
śniewski Walenty; Przybylski Stanisław; Przyłęcki Henryk;
Pytlarz Stanisław; Rosenzweig Henryk; Rozynek Andrzej; Różań-
ski Michał Bogdan; Rycerz Franciszek; Saltarski Piotr; Selbirak
Jan; Sowiński Stanisław Bolesław; Sernal Sylwester Stefan; Sro-
ka Adolf; Stachowiak Stanisław; Starakiewicz Andrzej; Stern
Leon; Szablowski Stanisław; Szczepkowski Julian; Szelągiewicz
Wacław Michał; Szewczuk Edward; Szostek Tomasz; Szymański
Józef; Szymczykowski Czesław; Ślusarz Jan; Tarnowski Julian;
Wagnowski Alfons; Walaszek Jan; Weczerka Antoni; Węglarz Se-
weryn; Wilk Józef; Witkowski - Dołęga Michał; Wójcikiewicz Jó-
zef; Wróblewski Ludwik; Wyrwiński Marcin; Zajac Piotr; Zaręba
Stanisław; Zawadzki Jan; Ziemba Tomasz.

ZBROJMISTRZE: Chruszczewski Tadeusz; Gołębiowski Zy-
gmunt; Górny Bolesław; Grzeszczak Marian; Hauptszok Kazimierz;
Kubasik Stanisław; Lewicki Jan; Lewkowicz Adam; Murawski Ju-
lian; Mysiński Stanisław; Nadolny Bernard; Sowa Roman Andrzej;
Wydro Jan; Zych Jan.

STARSI SIERŻANCI: Adamczak Józef; Adamczewski Michał;
Adamczyk Jan; Aleksander Józef; Andrusiewicz Jan; Andrzejewski
Zygmunt; Angielski Marian; Antoniak Stefan; Arabski Franciszek;
Arke Edward; Bachórz Józef; Bakalarski Tomasz; Balcerek Stefan;
Banachowicz Michał; Baran Franciszek; Baran Józef; Baran Stani-
sław; Baran Stanisław; Baraniecki Franciszek; Baraniecki Józef;
Barbrich Kazimierz; Bargiel Józef; Bartnicki Bolesław; Barycki
Aleksander; Basta Jan; Batko Jan; Baum Herman; Baumgarten
Jan Wiktor; Bauza Alojzy; Bąba Ludwik; Bączkowski Adam; Bąk
Tomasz; Becko Michał Franciszek; Beczkowicz Jan; Bednarek Jan;
Bekas Feliks; Bendyk Antoni; Bentkowski Wincenty; Bethka Jó-
zef; Białkowski Franciszek; Białowiejski Aleksander; Bielecki Jan;
Bielewicz Wiktor; Bienkowski Józef; Bierzgański Kazimierz; Bińko
Zygfryd; Bisanz Jan; Biskup Walenty; Błaszyk Adam; Błaszyk
Józef; Błażyński Stanisław; Bobrowski Marcin Edward; Bochniarz
Stefan; Bogacki Józef; Bogdański Jan; Boguszewski Kazimierz;

Bolewicki Czesław; Boliński Marian Jan; Bombiński Michał; Bon-
chort Zygmunt Grzegorz; Borejsza Stefan; Borkowski Franciszek;
Borkowski Jan; Boroń Jan; Borowiec Franciszek; Borowski Józef;
Boszkiewicz Wincenty; Bowgierd Stanisław; Böhm Wilhelm; Bra-
nicki Wacław; Bressa Czesław; Broda Tadeusz; Bronowski Witold;
Brudnicki Kazimierz; Brydak Michał; Brykajło Adam Wiktor;
Brykner Czesław Karol; Bryl Wojciech; Bubka Jan; Bucholz Igna-
cy; Bujak Antoni Teofil; Bujak Stanisław; Bukowski Bolesław; Bu-
laś Józef Stanisław; Burakiewicz Marcin; Burdajewicz Stefan; By-
licki Jan; Caputa Józef; Cebo Edward; Cegielski Tomasz; Chabior
Stanisław; Chechłacz Franciszek; Chęciński Władysław Adolf;
Chlewicki Stanisław; Chmielecki Marian; Chmura Józef; Chochliń-
ski Władysław Zygmunt; Chojnacki Stefan; Chojniarz Eugeniusz;
Chrapkowski Józef; Chrobowski Józef; Chrzanoski Józef; Chwa-
łek Stanisław; Ciążela Jan; Cichy Wiktor; Cienkosz Piotr Jan; Cie-
pły Antoni; Ciesielski Jan; Cieśla Władysław; Citko Adam; Coller
Leon; Cugowski Józef; Cwiężka Franciszek; Cybulski Ludwik; Cy-
gan Mikołaj; Cyprian Stanisław; Cyran Hieronim; Cywiński Jan
Bolesław; Czajkowski Stanisław; Czarnecki Zenon; Czarny Kazi-
mierz Józef; Czemerd Józef; Czepiel Bolesław; Czerwiński An-
drzej; Czerwiński Stanisław; Czub Jan; Czubasiewicz Wacław; Czu-
pryna Franciszek; Cwikliński Franciszek; Cwikliński Ignacy; Dał-
kowski Franciszek; Dawidowicz Krzysztof; Dąbrowski Andrzej Ro-
man; Dąbrowski Antoni; Dąbrowski Antoni; Dąbrowski Jan; Dehnel
Bogdan; Deisenberg Marian; Dembiński Konrad; Dobrowolski Bro-
nislav; Dobrowolski Franciszek; Dobrzański Janusz; Domagała
Stanisław; Domagała Stanisław; Dominik Ludwik; Drajer Leon;
Drańala Jan; Drożan Ludwik; Drwiega Jan; Drygański Roman; Du-
bas Ignacy; Dudek Józef; Dudek Józef Andrzej; Dunajski Tomasz;
Durbacz Władysław; Dutkiewicz Wacław; Dutkowski Stefan; Dwu-
lit Michał; Dybul Stanisław; Dyksa Sylwester; Dyktyński Stani-
sław Wacław; Dymski Jan; Dynowski Kazimierz; Dziadosz Józef;
Dziadkiewicz Piotr; Dziadziński Tadeusz; Dziwiewczyński Walenty;
Dziuba Władysław; Dziurdziński Czesław Antoni; Ekiert Konstan-
ty; Elgiert Karol; Ergang Walenty; Etwert Tadeusz; Zygmunt; Fał-
kiewicz Jan; Fedorczak Michał; Filipiak Zygmunt; Flaum Marian;
Florczak Franciszek; Florczyk Ignacy; Fokt Jan; Fonek Stefan;
Fornalik Alojzy; Fortuna Stanisław; Forys Feliks; Fraisleben Sta-
nisław; Frankow Paweł; Frackowiak Wacław; Frackowiak Walen-
ty; Fuchs Feibisch-Leib; Gacka Alfons; Gaidowski Józef; Gajew-
ski Antoni; Galicki Wincenty; Gałczyński Franciszek; Gancarz An-
toni; Garboś Jan; Gawlik Józef; Gawron Teofil; Gawroński Edward;
Gaska Władysław; Gaszczak Jan; Gdula Roman; Gendera Ludwik;
Gendera Wojciech; Gerlach Władysław; Gerwatowski Aleksander;
Gibbs Jacenty; Biel Józef; Giełdowski Czesław; Giełdowski Michał;
Gierczyński Ignacy; Giersberg Jerzy; Ginalska Ignacy; Głowa Mi-
chał; Głowacki Jan; Głowacki Szczepan; Goc Władysław; Gołąbek
Stefan; Gołąbek Władysław; Gorka Franciszek; Gorlas Ludwik;
Gorski Wiktor; Górak Mikołaj; Górak Mikołaj; Górka Józef; Gorka
Józef; Górski Walerian; Granuszewski Ignacy; Grabczewski Jan;
Gregorczyk Aleksander Jan; Grobys Jan; Gronostaj Stefan; Gruber
Adolf; Grynczel Kazimierz; Grzebieniowski Karol; Grzeszczuk Jan;
Grześkowiak Stanisław; Grzęda Jan; Grzybowski Adam; Grzybow-
ski Roman; Grzybowski Stanisław; Gunia Władysław; Gust Boles-
ław; Gutka Józef; Gutkowski Andrzej; Guzik Edward; Gwizdała
Franciszek; Harbatowski Władysław; Hadrys Szymon; Haenel Ed-
ward; Hałupka Stanisław; Handzlik Józef; Handzlik Włodzisław
Władysław; Hawsonicz Walerian; Hedrowicz Izidor; Heinrich Ar-
tur; Hejda Michał; Hercog Józef; Hirs Leon; Hoffman Bolesław;
Holewa Michał; Hujar Piotr; Humbla Władysław; Huppenthal Teo-
fil; Hurla Michał; Iberle Józef; Ignaszak Władysław; Jabłoński
Antoni; Jabłoński Romuald; Jachowski Maksymilian; Jackowiak
Andrzej; Jackowski Marian Stanisław; Jagielski Stanisław; Jahn
Józef; Jakubas Antoni; Jakubiak Jan; Jakuszko Jan; Janaszak
Aleksander; Janc Anastazy; Jancy Józef; Janiak Wincenty; Ja-
nicki Józef; Janicki Leonard; Janik Jan; Janik Józef; Janka Jan;
Jankowiak Franciszek; Jankowiak Teodor; Jankowiak Władysław;

Jankowicz Jan; Jankowski Stanisław; Janusz Franciszek; Januszkiewicz Ignacy; Jaraszkiewicz Kazimierz; Jarocki Antoni; Jarownik Jakub; Jaroński Jan; Jarosiewicz Michał; Jarosz Feliks; Jarosz Franciszek; Jasik Stanisław; Jasiński Józef; Jasiński Tomasz; Jastrzębski Franciszek; Jaśkiewicz Józef; Jaśkowiak Wojciech; Jaworski Józef; Jaworski Stefan; Jeleniewski Kasper; Jeleń Stanisław; Jeleń Tomasz; Jenek Franciszek; Jessa Franciszek; Jezierski Jan; Jeżewski Stanisław; Jędrzejewski Bronisław; Jodko Lucjan; Jonderko Feliks; Joniak Jakub; Jopek Jan; Józwiak Stanisław; Józwiak Stanisław; Jurkiewicz Zygmunt Bronisław; Kaczmarek Franciszek; Kaczmarek Franciszek; Kaczmarek Józef; Kaczmarek Józef; Kaczmarek Władysław; Kajdasz Kazimierz; Kalemba Szczepan; Kaleta Józef; Kalinowski Jan; Kalita Jan; Kałwiński Stanisław; Kamiński Józef; Kamiński Józef; Kamiński Wilhelm Franciszek; Kamiński Władysław; Kamycki Bolesław; Kania Albin; Kaniowski Stanisław; Kaniowski Władysław; Kapłon Tomasz; Kapłowski Sylwester; Kardach Mikołaj; Karkulowski Jan; Kasicki Jan Roman; Kasprowicz Alfons; Kasprowicz Andrzej; Kasyna Włodzimierz; Kaus Józef; Kazimierczak Hipolit; Kazimierczak Józef; Kazimierczyk Wincenty; Kaznowski Hieronim; Kaźmierczak Antoni; Kaźmierczak Feliks; Kempa Jan; Kempski Franciszek; Kentel Adolf; Kettner Antoni; Kędziński Józef; Kędziński Piotr; Kijewski Feliks; Kilen Teodor; Kind Edward; Kirklewski Andrzej; Kleczewski Ignacy; Klijewski Wojciech; Klimaj Władysław; Klimaszewski Antoni; Klimczak Zygmunt; Kluźniak Jan; Kłos Franciszek; Kłosiewicz Jan; Knieszner Wilhelm Jan; Kobylarz Wojciech; Kobylka Jan; Kochanowski Wojciech; Kocik Jan; Kolanowski Leon; Kolasa Władysław; Kolbertowicz Franciszek; Kołacki Leon; Kołeczko Józef; Kominek Feliks; Komisarczyk Andrzej; Komolka Jan; Kondola Michał; Kondracki Zygmunt Kazimierz; Konieczny Franciszek; Konik Franciszek; Konstantynowicz Marian; Kopczyński Bronisław; Korczak Kazimierz; Kordos Ignacy; Kordus Ludwik; Korona Franciszek; Korpanty Tomasz; Korybalski Leon; Korz Aleksander; Korzeniowski Konstanty; Korzeniowski Wilhelm; Korzeniowski Władysław; Kosieradzki Jan Józef; Kość Wacław; Kośka Ignacy; Kotlicki Bronisław; Kowalik Paweł; Kowalski Leonard; Kowalski Teofil; Kowalski Zygfryd; Koza Antoni; Kozak Józef; Kozak Marian; Kozdroń Stanisław; Kozioł Józef; Kozłowski Józef; Kozłowski Piotr Paweł; Kozub Antoni; Köstenbaum Susman; Kraczkowski Franciszek; Krajewski Karol; Krakowiak Tomasz; Kram Leon; Kraskowski Władysław; Krasowski Jakub; Kraszewski Antoni; Krolczak Ignacy; Król Tomasz; Kruczkowski Tadeusz Jan; Kruk Antoni; Krukowski Bronisław; Krupski Stanisław; Krus Ignacy; Kruziel Stanisław; Krüger Józef; Krychowski Ludwik; Krynicki Stanisław; Krysiak Jan; Krzemień Stanisław; Krzykała Sylwester Antoni; Krzysiak Stefan; Krzysztofek Franciszek; Krzywosz Franciszek; Krzyżosiak Stefan; Kubalańca Stanisław; Kubiak Józef; Kubiak Mieczysław; Kubicki Zdzisław; Kubiński Ignacy; Kubiś Juliusz; Kucnerowicz Bernard; Kujawa Edmund; Kujawa Wincenty; Kujawski Piotr; Kukliński Józef; Kukurowski Józef; Kula Tomasz; Kulas Klemens; Kupczak Marcelli; Kura Leon; Kurczyński Lucjusz; Kurz Kazimierz Marian; Kuśnieriewicz Walenty; Kuzański Franciszek; Kuzeński Jerzy; Kuziela Marian; Kuźniak Piotr; Kwaciszewski Bronisław; Kwaśniewski Bronisław; Kwiecień Ludwik; Kwieciński Władysław; Lamenta Leon; Lany Stanisław; Laszczyk Władysław; Lelek Szczepan; Lepa Józef; Lepczyński Wacław; Leśniak Władysław; Leśniewski Bolesław; Leszek Stefan Jan; Leśniak Walenty; Lewandowski Jan; Lewandowski Stefan; Lewandowski Teofil; Lewandowski Wojciech Paweł; Lewicki Stanisław; Lipniewski Jan; Lisek Edward Stanisław; Lisiak Ludwik; Lisowski Jan Wincenty; Litwiński Stanisław; Lokajczyk Bronisław; Lorenc Aleksander; Loroch Wincenty; Lohn Konrad; Lubiak Antoni; Lubiński Leon; Ludwikow Piotr; Łabuzek Piotr; Łach Jan; Łakomy Stanisław; Łapczyński Ludwik; Łapiński Franciszek; Łappa Kazimierz Gabriel; Łopatka Józef; Łozowski Jan; Łuczak Franciszek; Łuczak Stefan; Łukaszewski Jan; Machnicki Antoni; Maciejewski Bolesław; Maciejewski Ludwik; Maciejewski Mieczysław; Maceso-wicz Dionizy; Macioszczyk Józef; Madaliński Józef; Madejewski Jan; Mager Kazimierz; Maik Franciszek; Majewski Józef; Majewski Stefan; Majka Władysław; Makówka Stefan; Makuła Kazimierz Stanisław; Malinowski Antoni; Maliszewski Jan; Malkiewicz Józef; Małecki Franciszek; Małecki Michał; Małecki Tadeusz Ludwik; Małolepszy Józef; Mańczak Władysław; Mańkowski Stanisław; Marciniak Jan; Marciniak Leon; Marek Franciszek; Marko Bronisław; Marszałek Józef; Marszałek Mieczysław Stanisław; Marusa Bronisław; Masiukiewicz Lucjan; Matuszak Jan; Matuszewski Józef; Matyjaszek Michał; Matysik Władysław; Mazur Alojzy; Mazur Franciszek; Mazur Józef; Mazur Karol; Mazurczak Stanisław; Mazurek Leon; Mazurkiewicz Zygmunt; Mądrowski Wiktor; Meller Stanisław; Michalski Antoni; Michalski Wincenty; Michałek Stanisław; Michałowski Józef; Mielcarek Michał; Mierzejewski Stanisław; Miękina Jan; Migalski Bolesław; Miguła Franciszek; Mijał Franciszek; Mikieliewicz Zygmunt; Mikulski Seweryn; Miśiak Jan; Misiorny Ignacy; Miśkiewicz Stanisław; Młynarczyk Ignacy; Młynarek Wincenty; Mnichowski Edmund; Moczarski Walenty; Modrzejewski Jan; Modrzyński Stanisław; Mohr Józef; Mokrzycki Mi-

chał; Motyka Mieczysław; Mróz Leon; Mucha Jan; Mularczyk Andrzej; Murawa Walenty; Musiał Michał; Musiał Stanisław; Musielak Jan; Muszyński Marcelli; Mycek Józef; Nabielec Władysław; Napierała Franciszek; Neuman Andrzej; Neumann Jan; Niemiec Roch; Niemier Stanisław; Nierodzik Karol; Niewiadomski Michał; Nike Alfred Ryszard; Nitka Władysław; Noga Jan; Nowacki Franciszek; Nowacki Wincenty; Nowaczyk Władysław; Nowaczyński Franciszek; Nowak Bronisław; Nowak Franciszek; Nowak Józef; Nowakowski Antoni; Nowakowski Franciszek; Nowakowski Józef; Nowakowski Kazimierz; Nowakowski Piotr Józef; Nowicki Jan; Nowogórski Marcelli; Nycz Józef; Obiegło Leon; Olczak Feliks; Olearczyk Andrzej; Olechowski Wacław; Olszanecki Józef; Onyszkiewicz Stanisław; Opaliński Jan; Osowski Alojzy; Otocki Stefan; Otto Rajmund; Otwiaska Ignacy; Otworowski Stanisław; Ozimek Roman; Pabijan Władysław; Pachulski Władysław; Paja Michał; Pajkert Jan; Pala Tomasz; Palczyński Ludwik; Pałys Józef; Palzya Leopold; Pankow Bazyli; Panowicz Kazimierz; Pampel Franciszek; Paradnik Piotr; Pasternak Władysław; Paszkowski Franciszek; Pata Jan; Patalas Franciszek; Paterski Franciszek; Pawełczak Adam; Pawicki Jan; Pawlewicz Jan; Pawlik Augustyn; Pawliński Wincenty; Pawłowski Bolesław; Paździerski Piotr; Pelc Antoni; Pelcer Eugeniusz; Pelczyński Paweł; Peplau Józef; Perkowski Bronisław; Perlikowski Stanisław; Peszka Bolesław; Petroniszyn Franciszek; Pęczyński Wincenty; Piasecki Jan; Piątek Józef; Piątkowski Kazimierz; Piechociński Czesław; Piecka Alojzy; Piekut Feliks; Pieniacy-Pieniążek Józef; Pieronek Tomasz; Pietrón Stanisław; Pietruczyk Jerzy; Pietrzak Wacław; Pietrzyk Feliks; Pietrzyk Tomasz; Piotrowski Antoni; Piotrowski Konstanty; Piotrowski Mikołaj; Pisarski Konstanty; Piskorz Władysław; Pitala Adam; Piwek Franciszek; Piwowarski Michał; Pławny Józef; Płoski Daniel; Płoszajski Feliks; Podgórzak Józef; Podolski Sylwester; Pogwizd Karol; Pokutycki Kazimierz; Polański Jan; Polcer Franciszek; Polaczewski Robert; Polczyński Stanisław; Pominkiewicz Stanisław; Ponięcki Konstanty Andrzej; Pony Wiktor; Porth Wilhelm; Posadziński Czesław; Poszwa Jan; Potoplak Teodor; Powsiński Leon; Prebendowski Romuald Zygmunt; Preis Władysław; Próchniak Stefan; Prozowski Leon; Pruss Czesław; Prządek Stanisław; Prządka Józef; Prządka Władysław; Przebinda Tadeusz; Przonak Szczepan; Przyborowski Leon; Przybyłowski Władysław; Przybysz Franciszek; Przypkowski Stefan Eugeniusz; Ptak Władysław; Puczyński Walenty; Puk Władysław; Purman Marian; Rak Aleksander; Rakowski Jan; Raniszewski Jan; Rapior Stanisław; Raszkiewicz Bronisław; Ratajczak Józef; Rec Karol; Rekowski Anastazy; Riese Alfred; Ring Stanisław; Robaczewski Stanisław; Robak Franciszek; Rodzina Ludwik; Roesler Stanisław; Romaniszyn Marian; Romandowski Józef; Romanowski Edward; Rosiński Stanisław; Rosowski Józef; Róg Michał; Różga Czesław; Różański Witold Wiktor; Ruchalski Kazimierz; Rudnicki Bonifacy; Rudowski Stefan; Russek Karol Antoni; Rybaczek Kazimierz; Rybarski Karol; Rybicki Franciszek; Rychlicki Jan; Rychlicki Kazimierz; Rydel Adam; Rynkowski Aleksander; Ryż Tomasz; Rzezycki Wacław; Rzeźnik Jan; Sadowski Julian; Sadowski Kazimierz; Sadowski Stanisław; Salomoński Jan; Sałaciński Jan; Samburgski Antoni; Sarbinowski Jan; Sawicki Franciszek; Schmidt Leopold; Schnieder Jan Leon; Schönfeld Leon; Schwabenthan Tadeusz; Sebzda Jan; Sedlak Celestyn; Semlak Bronisław; Serwoński Stanisław; Sęk Stefan; Sibicki Stanisław; Sibilski Wawrzyniec; Siciak Jan; Sidorowicz Marian; Siejek Jan; Siejkowski Bolesław; Siekaniec Władysław; Sielski Edmund; Siemek Władysław; Siemienowicz Tomasz; Sienkiewicz Kazimierz; Sierzpowski Stanisław; Sikora Stanisław; Sikora Walenty; Sikorski Stanisław; Siwak Julian; Skoczeń Ludwik; Skopiński Władysław; Skóra Stanisław; Skórcz Franciszek; Skrobacz Wacław; Skrzypczak Jan; Skrzypkowiak Józef; Skubisz Franciszek; Skubisz Jan; Slaby Franciszek; Sławiński Stanisław; Sławiński Władysław; Słociński Feliks; Słodkowski Wacław; Słowiński Stanisław; Słyk Andrzej; Smurawski Franciszek; Snarski Wiktor; Sobień Szymon; Sobkowiak Aleksander; Sobków Piotr; Sobociński Józef Jan Maksymilian; Sobolewski Piotr; Sochacki Kazimierz Florian; Sochacki Stefan; Sochor Antoni; Sojak Jan; Sokalski Stanisław; Sopniewski Wincenty; Sperka Tadeusz; Spieczynski Marcin; Spieler Nechemiasz; Spychaj Antoni; Srokosz Piotr; Stachowiak Alfons Bogdan; Stachowiak Józef; Stachowiak Szczepan; Stachurski Antoni Franciszek; Stafijowski Jan; Stahlke Jakub; Staniewski Józef; Stankiewicz Antoni; Stasiak Stanisław; Stasicki Adolf; Staszak Jan; Stefaniak Jan; Stefaniak Paweł; Stefanowski Antoni; Stefański Bronisław; Steffek Adolf; Stępień Franciszek; Stochaj Edmund; Stopiński Jan; Straśko Jan; Strejczek Julian; Strzemplewicz Józef; Studziński Stanisław; Suchodolski Edmund Adam; Sudwoj Aleksander; Suligowski Roman Józef; Surmacz Franciszek; Surówka Jan Tomasz; Sutkowski Stefan; Sydry Roman; Sylwanowicz Michał; Safer Ludwik; Szafranski Michał; Szałata Kazimierz; Szarek Franciszek; Szczech Wiktor; Szczepaniak Antoni; Szczęśniak Edward; Szczytko Józef; Szelczyński Franciszek; Szemalikowski Roman; Szklarski Antoni; Szlakowski Józef; Szłapka Franciszek; Szmal Jan Feliks; Szmata Antoni; Szopiński Wawrzyn Leon; Szostak Józef; Szponder

Alfred; Szpotakowski Aleksander; Szpurka Piotr; Sztajgerwald Roman; Szturowski Ignacy; Szuba Jan; Szuperski Franciszek; Szustowski Wacław; Szwarc Franciszek; Szwarc Stanisław; Szwejkowski Jan; Szybowski Leon; Szych Stefan; Szydło Stanisław; Szymański Antoni; Szymański Paweł; Szymański Stefan; Szymke Roman; Ścibisz Józef; Śledź Karol; Śliwiński Teodor; Śliński Józef; Świątek Franciszek; Świątkiewicz Franciszek; Świegoń Karol; Świecki Bolesław; Świętosławski Roman; Świniarski Antoni; Świstacz Hieronim; Tadowski Bronisław; Taniaczekiewicz Marian Stanisław; Tarnowski Stanisław Kostka; Tatarek Ludwik; Tatarowski Stanisław; Tęcza Jan; Tłomiński Feliks; Toboła Stanisław; Tokarski Tomasz; Tomaszewski Józef; Tomczak Eugeniusz; Tomczak Józef; Tomczak Leon; Tomczyk Józef; Traczyk Aleksander; Trawiński Roman; Trębicki Henryk; Truchan Jan; Trybalski Józef; Trzaska Stanisław; Trzmiel Andrzej; Turakiewicz Franciszek; Tuleja Antoni; Turkowski Jan; Twardowski Franciszek; Tyborowicz Marian Wilhelm; Tymowicz Kazimierz Wiktor; Ujma Roman; Urbaniak Jan; Urbaniak Kazimierz; Urbański Jan; Wachnik Stanisław; Wadas Zygmunt; Waga Stanisław; Wagner Zygmunt; Walczak Marcin; Waligóra Edmund; Wąkusi Tomasz Jan; Warczewski Tadeusz; Wardęga Idzi; Wasik Mikołaj; Wasiak Lucjan; Wasak Zygmunt; Wesółowski Franciszek; Wiatr Józef; Wiatrowski Władysław; Więcek Walenty; Widlicki Jan; Wierzbicki Wincenty; Wierzowiecki Stanisław; Wiese Leon; Wik Wiktor; Wiktor Jan; Winczura Jan; Winiecki Józef; Winkelman Władysław; Wisz Jan; Wiśniewski Franciszek; Wiśniewski Ignacy; Wiśniewski Leon; Wiśniewski Szczepan; Wiśniewski Władysław; Witkowski Aleksander; Włodek Wiktor Józef; Włoka Ludwik; Wnęk Ignacy; Wodziński Władysław; Wojciechowski Antoni; Wojdecki Adam; Wojtecki Józef; Wojnakowski Władysław; Wojtalak Franciszek; Wołasewicz Józef; Wołoszczak Stanisław; Wołyniec Zenon; Woźniak Franciszek; Woźniak Władysław; Woźnicki Bolesław; Woźny Adam; Woźny Jan; Wójcicki Jan; Wójcik Jan; Wójcik Szczepan; Wójcik Teodor; Wójtowicz Grzegorz; Wrona Antoni; Wronowski Tytus; Wroński Mieczysław Stefan; Wroński Wacław Stanisław; Wróbel Andrzej; Wróbel Jan; Wróbel Julian; Wrzeszcz Wojciech; Wyremba Michał; Wysocki Aleksander; Wyszynski Wacław; Zabawa Andrzej; Zacher Stanisław; Zacholski Antoni; Zajac Stefan; Zajackowski Władysław; Zaleski Władysław; Zamożny Kazimierz; Zareba Józef; Zarebski Feliks; Zaspa Władysław; Zatej Franciszek Paweł; Zaworski Antoni; Zbiorski Stanisław; Zborowski Aleksander; Zborowski Zygmunt; Zdobylak Władysław; Zebik Stanisław; Zieliński Stanisław; Zientkiewicz Klemens; Zimmer Tadeusz; Zinterstein Kazimierz Lucjan; Ziółek Kazimierz; Zmijewski Władysław; Zniewierowski Józef; Związek Józef; Zwieryński Józef; Zwoliński Ludwik; Zybelski Władysław; Zyner Walenty; Żak Roman; Żukiewicz Adolf; Żurawik Stanisław; Żywicki Wiktor.

STARSI WACHMISTRZE: Aulich Walerian; Badura Leopold; Baran Aleksander; Belcarski Marian Józef; Bokiński Józef; Brenda Henryk; Brodziak Władysław; Brzuchański Władysław; Budziński Karol; Budzyk Franciszek; Cempura Ludwik; Cieślak Grzegorz; Cieśliński Wacław; Czeka Stanisław; Czerwiński Józef; Drożdżyński Franciszek Ksawery; Dylak Tomasz; Dziewulski Florian; Fabrycki Stanisław; Ficoń Leon; Filutowski Józef; Frąckowiak Józef; Gagjew Znaur; Gawron Emil; Gdula Władysław; Gierasiniński Stanisław; Glazer Jan; Golembka Stanisław; Gorczykowski Zygmunt Bronisław; Goszczyński Tadeusz; Górzny Ignacy; Gronicki Józef; Gulden Maksymilian; Hoppe Bolesław; Horos Feliks; Ilków Grzegorz; Jakubowski Władysław; Jankowski Antoni; Jankowski Stefan; Jarząbkiewicz Kazimierz; Jaskuła Józef; Jaśkiewicz Stanisław; Jaworski Bronisław; Jędrzejewski Jan; Kahane Maurycy; Kaznowski Stanisław; Kaźmierski Wacław; Keler recte Stercer Izaak; Kędziński Leopold; Klimas Jan; Kluczyk Bronisław; Kmiec Andrzej; Knap Jan Mikołaj; Knopek Leon; Kołodziejczyk Piotr; Koperwas Marcin; Kowalski Karol; Kozal Andrzej; Krański Stanisław; Krystek Franciszek; Krzyżanek Jan; Kuberski Jan; Kuc Dymitr; Kupiec Andrzej; Künstler Henryk; Kwiatkowski Wojciech; Laskowski Jan; Lemieszczuk Józef; Lenard Walenty; Lewandowski Józef; Lubelski Leonard; Łuszcz Władysław; Magulski Leon; Malendowicz Jan; Maleńczak Ignacy; Marcinkowski Karol; Marczyński Kazimierz; Milewicz Teofil; Mleczo Michał; Mogiła Adam; Nazarkiewicz Leon; Nowakowski Józef; Nowakowski Lucjan; Nowowiejski Władysław; Odyniec-Dobrowolski Leon; Olszewski Ludwik; Olszowy Jan; Ośluk Aleksander; Pawlak Franciszek; Pawlik Szymon; Peldzius Longin; Pikala Stefan; Pluciński Klemens; Płoski Roman; Podborczyński Piotr; Pokorski Stanisław; Pokropowicz Stanisław; Pohubiński Witold; Prywata Franciszek; Przekora Kazimierz; Ratajczak Feliks; Reiss Tomasz; Renau Roman; Renc Stanisław; Ringwolski Szczepan; Rogal Marcin; Rogoziński Stanisław; Różycki Józef; Rutkowski Feliks; Ryzek Ludwik; Rylewicz Jan; Sadezuk Dymitr; Samel Paweł; Sawlewicz Stanisław; Sekula Leon; Selwa Tomasz; Seńkowski Ignacy Franciszek; Siewarga Marian; Sitko Jan; Skulski Władysław; Smektała Walenty; Sobol Jan;

Sołtyś Jan; Sosnowski Kornel; Sroczyk Władysław; Starzyk Wincenty; Staszewski Stanisław; Stępczyński Roman; Stolarzewicz Jan; Stryczek Franciszek; Suchański Jan; Sztabiński Marian; Szulc Karol; Szwedziuk Michał; Szymański Stefan; Śliwiński Karol; Śniegowski Michał; Świątek Michał; Świec Wojciech; Tepper Michał; Tomasiak Ignacy; Tomczuk Władysław; Topuszek Edmund; Trzaska Stanisław; Tukaj Feliks; Turski Jan; Waleciański Stanisław; Warchoł Ignacy; Wegner Antoni; Wereszczyński Lucjan; Wesółowski Wiktor; Węgrzyn Ignacy; Wiącek Jan; Wieczorek Piotr; Wieczorek Wojciech; Wienckiewicz Antoni; Wietrzykowski Marcin; Wilk Antoni; Władoń Józef; Wojciechowski Stanisław; Załupski Kazimierz; Zaremski Jan; Zasada Stanisław; Zatorski Kazimierz; Zieliński Wojciech; Zybert Henryk; Żelazny Stanisław Fidalis; Żyromski Jan; Żywczyński Stanisław.

STARSI OGNIOSTRZE: Adamski Stanisław; Antczak Konstanty; Augustyniak Jan; Bartnicki Antoni; Batkowski Józef; Baum Antoni; Biernat Józef; Bieszk Władysław; Błaszczak Ignacy; Budy Józef; Bombala Tadeusz; Borkowski Ludwik; Borski Józef; Borzęcki Józef; Bratus Michał; Brucker Edward; Buben Wincenty; Chrapczyński Jerzy; Cwiek Stanisław; Daszkowski Henryk; Dąbrowski Kazimierz; Dolata Ignacy; Drądzarek Józef; Duda Jan; Dułak Józef; Findysz Rudolf Władysław; Fisz Aleksander; Fortuna Władysław; Gawlik Dominik; Gawrak Bolesław; Golus Jan; Górzny Leon; Grenda Zygmunt; Grodkowski Paweł; Guzik Władysław; Hoiński Antoni; Holc Bronisław; Jakimów Emil; Jamrozkie-wicz Antoni Marian; Janota Roman; Jaranowski Jan; Jezierski Walerian; Kaliczyński Stefan; Kapłonski Leopold; Karpiński Franciszek; Kaźmierczak Wojciech; Kędra Franciszek; Kierzek Teofil; Klimek Józef Marian; Kociemba Stefan; Kołodziej Stanisław; Koprowski Jan; Kosecki Antoni; Kozłowski Józef; Krug Stanisław; Kruk Franciszek; Krzyżaniak Józef; Kujawa Paweł; Kulasek Władysław; Kullig August Mieczysław; Kuryła Piotr; Kurzawa Aleksander; Lassota Jan; Lemke Henryk; Lenius Marian; Lewandowski Leon; Lewandowski Maksymilian; Lewandowski Władysław; Lewicki Józef; Łapuszek Feliks; Łącki Kazimierz; Makowski Józef; Malinowski Antoni; Malinowski Jan; Małdziński Józef; Mamet Walenty; Marcol Antoni; Matuszewski Stanisław; Mazurkiewicz Kazimierz; Mączka Stanisław; Mierzejewski Stanisław; Migacz Władysław; Muriłło Jan; Musiał Mikołaj; Nakoniecznik Karol; Nawacki Anastazy; Nawrot Tomasz; Nowak Wincenty; Nowakowski Wincenty; Nowicki Stanisław; Nowicki Tadeusz Bolesław; Organistka Wincenty; Orłowski Edmund; Paździor Michał Mieczysław; Pendel Kazimierz; Peplński Franciszek; Pietrzyk Jan; Pigla Wojciech; Przybylski Aleksander; Przybył Jan; Przybyłowicz Jan; Pukasiewicz Mieczysław; Purchla Ludwik Stanisław; Radola Kasper; Rusowicz Edward; Rychert Wojciech; Rzeszowski Józef; Sadownik Wacław; Sakowicz Leopold; Samoliński Józef; Schneider Adam; Skiba Szymon; Skoczyk Władysław; Smarzyński Jan; Sosnowski Jan; Sosnowski Kazimierz; Spędzia Jan; Spychała Jan; Strykowski Stanisław; Sucharski Władysław; Synowiec Wincenty; Sytniewski Lucjan; Szajowski Stanisław; Szczudłowski Julian; Szestakowski Bronisław; Szewczyk Józef; Szymański Otto; Szymczak Wawrzyniec; Słazak Bronisław; Świecicki Czesław; Torbicki Antoni; Urbaniak Józef; Urbański Piotr; Walecki Franciszek; Wdowski Jan; Widawski Bolesław; Wiese Franciszek; Wilczyński Ludwik Teofil; Wiśniewski Andrzej; Wiśniewski Antoni; Wiśniewski Czesław; Wojtkowiak Wiktor; Woźniak Kazimierz; Woźniak Władysław; Woźny Władysław; Wójcik Jan; Wroński Bronisław; Zabochnicki Julian; Zalewski Wacław; Zielonka Edmund; Zmysliński Józef; Zalauf Tadeusz; Zydzorczyk Franciszek; Żelichowski Jan; Żukowski Mikołaj.

STARSI MAJSTRZY WOJSKOWI: Adamkiewicz Władysław; Baran Stanisław; Barszczewski Wincenty; Bauman Mikołaj; Beck Kazimierz; Bednarek Ignacy; Biale Emil; Biedroń Walerian; Bielewski Antoni; Binek Stanisław; Blotny Jan; Borkowski Karol; Bortnik Bronisław; Brewka Franciszek; Broszkiewicz Leopold; Brylczak Kazimierz; Brzeziński Lucjan; Bujalski Jan; Chmielowski Zygmunt; Chojnacki Kazimierz; Chudowolski Jan; Cichocki Władysław; Cieślewicz Leon; Con Ignacy; Czepka Stefan; Czub Antoni; Czyż Władysław; Dmochiewicz Jan; Dopierała Jan; Drost Jan; Drzymulski Eugeniusz; Duszenko Wiktor; Dworak Stefan; Dylawski Berhard; Eder Leon; Fabian Józef; Fiałkowski Edmund; Fidor Stanisław; Figlarek Antoni; Firlej Władysław; Foltanski Sylwester; Frankowski Stanisław; Gazecki Józef; Gerun Jan; Giza Józef; Głodny Leon; Góra Józef; Górzny Jakub; Grabowski Bolesław; Grabowski Franciszek; Gruszecki Wojciech; Gruszka Franciszek; Gurdala Antoni; Gutowski Władysław; Guttmejer Tadeusz; Gwary Stanisław; Hadaś Czesław; Handzewniak Kazimierz; Hauser Hugon; Idaszak Bronisław; Jaglarz Emil; Janusz Jan Józef; Jarmużyk Fran.; Jarosz Józef; Jaroszyński Franciszek; Jaś Jan; Jarczak Fr.; Jazikowski Józef; Jelonek Stan.; Jędrzejczak Sylw.

Jost Władysław; Juras Marian Aleksander; Kabuła Sylwester; Kaczmarczyk Franciszek; Kaczmarek Jan; Kalinowski Franciszek; Karpiński Piotr; Kiczak Władysław; Kielbasa Władysław; Kielczykowski Kazimierz; Kolanowski Wacław; Kołodziej Jan; Korek Jan; Koryzno Piotr; Koterski Euzebiusz; Kosiedowski Władysław Andrzej; Kotański Stanisław; Kotapka Władysław; Kotarba Henryk; Kotarba Józef; Kowalski Piotr; Kowalski Seweryn; Kozłowski Julian; Kraus Władysław Józef; Król Marcin; Królak Feliks; Kryształ Paweł; Kubacki Julian; Kubik Wacław; Kuchta Andrzej; Kujawa Alojzy Stanisław; Kuligowski Mieczysław; Kuzemko Stefan; Lang Ludwik; Laurisz Andrzej; Lesiak Jan; Loret Kazimierz; Lutak Marcin; Łakomy Jan; Łangowski Jan; Łęczycki Marian Florian; Łosiak Edward; Łukasiewicz Jan; Maciejewski Tomasz; Majek Bolesław; Majewski Tadeusz; Mankowski Marian Józef; Mańkowski Władysław; Matwijów Maksymilian; Matyszczyk Julian; Metelski Władysław; Mikołajczak Antoni; Mikołajski Stanisław; Milczarski Jan; Molenda Józef; Molenda Stanisław; Mrotek Franciszek; Musielak Stefan; Nowacki Michał; Nowaczyk Jan; Nowicki Andrzej; Otrębski Leonard; Oyrzanowski Wacław; Ożóg Franciszek; Pałasiński Władysław; Pasek Karol; Paupa Józef; Pawlak Stanisław; Pawlino Józef; Pędziwiatr Stanisław Jan; Piełach Władysław; Pikul Ignacy; Pilch Wojciech; Pintscher Alojzy; Piotrowski Antoni; Piszak Piotr; Pitek Michał; Pluta Jan; Połomski Jan; Popielewski Władysław; Pośpiech Czesław; Rozmus Julian; Rozynek Piotr; Rum Chrystian; Rumiankowski Jan; Rusiński Józefat; Rutkowski Władysław; Rymarski Karol; Samborski Antoni; Schubert Józef; Skrzypczak Michał; Skupień Jan Kanty; Smajek Marian; Smoleń Wojciech; Sobczyk Bolesław; Sobota Józef; Stachowiak Józef; Stachowiak Stanisław; Stanisław Antoni; Starosta Franciszek; Stasiak Piotr; Stechnij Stanisław; Stójkowski Stanisław; Struss Jan Franciszek; Strzelecki Władysław; Suk Wacław; Syska Jan; Szablewski Jan; Szarzyński Stanisław; Szawracki Michał; Szczawiński Leon; Szczepaniak Leon; Szepliński Jan; Szklarz Leon; Szłapański Michał; Szumiłowski Franciszek; Szumiłowski Paweł; Szuster Stanisław; Szymanowski Stefan; Szymański Alfons; Szymański Franciszek; Szymański Franciszek; Szymczak Antoni; Słowiński Antoni; Słowiński Czesław; Słusarz Stanisław; Tadeusz Leon; Tardowski Stanisław; Trytek Józef; Tydda Antoni; Uklejewski Władysław; Vogel Władysław Feliks; Wandzel Józef; Waszkowiak Walenty; Wielemborek Antoni; Wielewicz Brunon; Wierski Stanisław; Wodzisławski Stefan; Wołoszczak Karol; Woś Wiktor; Zabada Franciszek; Zarebski Antoni; Zimmer Jan; Zmyj Władysław; Zychowicz Leon; Żak Józef; Żołnowski Wacław; Żukowski Gustaw; Żyła Jan.

STARSI BOSMANI: Bacia Edmund; Bieliński Władysław; Blewaska Idzi; Cichosz Ignacy; Cichy Ignacy; Domicz Edmund; Dyszczakowski Włodzimierz; Fangerog Jan; Gapiński Alfons; Glazik Jan; Gocek Józef; Grusiecki Andrzej; Gwiazdźński Władysław; Haertel Karol; Jagodziński Michał; Kapłita Teofil; Klupś Jan; Kopaczewski Alojzy; Książek Szczepan; Kuśnierek Stanisław; Kuźmiński Lucjan; Latawiec Edmund; Lipczyński Stanisław; Lisowski Andrzej; Łęgowski Teofil; Malszewski Emil Hugo; Matej Antoni; Mikicki Mieczysław; Nowakowski Kazimierz; Nowotarski Kazimierz; Nyk Kazimierz; Ostrowski Zygmunt; Pawlisiak Andrzej; Przybylak Szczepan; Rataj Roman; Sęk Stanisław; Skawski Tomasz; Stawiarski Emil; Szuca Józef; Talaga Stanisław; Tylec Józef; Tyra Walenty; Walczyński Marcell; Wantowski Alfons; Wasilewski Stefan; Witeczak Stanisław; Wojtkowiak Marcin.

TYTULARNI STARSI SIERZANCI: Abramowicz Leon; Adamski Józef; Alwin Hieronim; Bakalarski Kazimierz; Balcerzak Leon; Banaszek Piotr; Bania Franciszek; Baściak Franciszek; Bęz Hipolit; Bielawski Antoni; Bielawski Kazimierz; Bielicki Bolesław; Biesek Józef; Bijak Władysław; Biniś Leonard; Bojda Izidor; Bokszczanin Jan; Borański Zygmunt; Borek Jan; Brafman Arian; Brok Jan; Brzeziński Jan; Bujnowicz Maksymilian; Ceglarski Antoni; Celary Michał; Celiński Bogdan Marian; Chelmiński Jerzy; Chęć Wojciech; Cichy Stanisław; Cierniakowski Aleksander; Ciesielski Stefan; Cwynar Franciszek; Czarniecki Aleksander; Czerniak Walenty; Czerw Andrzej; Czuczuliński Antoni; Danek Wojciech; Daszkiewicz Józef Stanisław; Dąbrowski Józef; Dorant Stanisław; Drożdżik Tadeusz; Duś Longin; Dysarz Bolesław; Dziadek Stanisław; Dziennik Michał; Dziubak Jan; Ewertowski Władysław; Felsmann Antoni; Fiedorowicz Karol; Fijałkowski Władysław; Florek Ryszard; Gałazka Józef; Gierzyński Jan; Glapa Marcin; Głowacki Kazimierz; Gmerek Stanisław; Gomula Antoni; Górkievicz Maksymilian; Górnikowski Jan; Górny Ignacy; Grabczak Wojciech; Grochowina vel Grochowski Tadeusz; Grodzki Czesław; Grünberg Zygmunt; Grynberg Leonard; Hodyjas Władysław; Horecki Franciszek; Hyjek Stefan; Idec Władysław; Idęć Antoni; Janiak Karol Bolesław; Janus Józef; Jaracz Feliks Bolesław; Jaworski Leonard; Jazwiński Antoni Izidor; Jedrzcak Mieczysław Franciszek; Jeliński Jan; Jerzak Ignacy; Jezierski Tadeusz; Jedrych Franciszek;

Jedrych Jan; Jużko Władysław; Kaczmarczyk Franciszek; Kaczmarek Szczepan; Kalinowski Władysław; Kamiński Stefan; Kasza Tomasz; Kauff Józef; Kąkolowski Edward; Kępa Stanisław; Kieś Stanisław; Kirejczyk Jan; Kirstein Jan; Klawczyński Bolesław; Kluka Bronisław; Klauzek Eugeniusz; Kleczek Józef; Koch Adam; Koczur Antoni; Kolendowicz Ksawery; Konecki Kazimierz; Konieczny Tomasz; Konkolowski Stanisław; Koprowski Jan; Kosowski Jarosław; Kośmicki Józef; Kowalczyk Józef; Kowalczyk Teofil Kazimierz; Kozak Józef; Kraj Józef; Krajna Michał; Kruposka Józef; Krüger Franciszek; Kubicki Zygmunt; Kuciel Franciszek; Kukla Ignacy; Kukla Jan; Kulesza Franciszek; Kulik Feliks; Kupiec Tadeusz; Kurek Piotr; Kurkowski Józef; Kurman Izaak; Kurowski Stanisław; Kuszewski Jan; Langner Stanisław; Laskowski Marian; Leczyk Włodzimierz; Legaj Franciszek; Lemke Leon; Lenart Włodzimierz; Lewandowski Jan; Ligieza Stanisław; Lijewski Klemens; Liszewski Edward; Lucht Michał; Lupa Jan; Łabojko Tadeusz; Łajdych Franciszek; Łukowski Leon; Łupolow Jerzy; Maćkowiak Stanisław; Malinowski Mikołaj; Malinowski Stanisław; Marciniak Ignacy; Marcinkowski Jan; Marcinkowski Stanisław; Mardeusz Stanisław; Martowicz Dionizy; Martynowski Antoni; Matuszak Andrzej; Mazur Franciszek; Michniewski Leon; Mitera Jan; Młockowski Ludwik; Morszyński Franciszek Marian; Mrózek Paweł; Murawski Stanisław; Musiał Ludwik Stefan; Napierała Jan; Nejmman Kazimierz; Neumajer Brunon; Niedzielski Franciszek; Nowak Józef; Nowak Roman; Nowak Władysław; Obrzydowski Michał; Oleksiński Stefan; Olszaniecki Marian; Olszanowicz Wawrzyniec; Olszewski Franciszek; Olszewski Kazimierz; Olszewski Kazimierz; Orlewicz Jan; Orłowski Bronisław; Oświeciński Lucjan Michał; Ozorkiewicz Roman; Pałasz Aleksander; Pałka Stefan; Pamin Władysław; Panek Andrzej; Papliński Franciszek; Paprota Władysław; Parter Alojzy; Patraś Wojciech; Pawełek Ludwik; Pawlak Leopold; Pawlewski Józef; Pawlik Wacław; Pawłowski Józef; Paździerski Stefan; Pieczonka Jan; Pieczyński Jan; Pietrzycki Józef; Piotrowski Bogdan; Pitucha Roman; Pochopień Antoni; Poprawski Roman; Przekłosa Walenty; Psiurski Franciszek; Pupinik Bronisław; Putowski Władysław; Pyssa Ludwik; Rarok Ignacy; Rauzo Mikołaj; Rejman Walenty; Rękas Jerzy; Rochowiak Ignacy; Rollinger Michał; Roszak Jan; Rot Jan; Runiński Karol; Rusin Marian; Rutkiewicz Antoni; Rychliński Henryk; Sarnecki Franciszek; Sawiński Feliks Stanisław; Schall Salomon; Seidel Józef; Skowera Ludwik; Siosarski Florian; Smogur Stefan Marian; Sobkowiak Jan; Soldan Józef; Sosin Franciszek; Sosna Feliks; Splestesser Antoni; Sroka Emil; Stachowiak Stanisław; Stanieczek Karol; Stanisławski Stanisław; Stankiewicz Władysław; Starzyk Bronisław; Staśkiewicz Ignacy; Stiller Leon; Stodki Walenty; Stodolny Andrzej; Stróżycki Józef; Strugała Władysław; Strzelecki Bruno; Suhecki Franciszek; Suchomski Aleksander; Suchomski Jan; Süsser Wilhelm; Szal Stanisław; Szałański Józef; Szczepański Andrzej; Szczurowski Stanisław; Szczygieł Antoni; Szkop Czesław; Szulc Adolf; Szydłowski Tadeusz; Szykuli Michał; Szymański Marcell; Szymczak Antoni; Śledziński Kazimierz; Thiede vel Tide Józef Karol; Tomaszewski Feliks; Tomaszewski Jan; Tuczowski Michał; Turkowiak Jan; Tuszyński Władysław; Ujda Józef; Ungier Karol; Waciarz Henryk; Waraczewski Ryszard; Watała Franciszek; Wąsik Antoni; Wdowczak Teofil; Więcek Adam; Więcek Michał; Więckowski Teodor; Wiódarczyk Stanisław; Wnuk Stanisław; Wojtkowski Franciszek; Wólczyk Władysław; Wójcicki Jan; Wroński Eugeniusz; Wyczechowski Marian; Zagół Józef; Zajdler Kazimierz; Zawrzykraj Franciszek Ksawery; Zbroniec Kazimierz; Zieliński Edmund; Zieliński Franciszek; Zieliński Władysław; Zielnica Antoni; Zimmer Sylwester; Zimny Stanisław; Zydorczak Tomasz; Żurawski Marian; zyczynski Kazimierz Felicjan.

TYTULARNI STARSI WACHMISTRZE: Baranowski Stefan; Bortliczek Józef; Bulski Stefan; Burdyk Roman; Cieślak Władysław; Czerwiński Leon; Drąg Leon; Dziewit Szczepan; Guździol Stanisław; Januszewicz Jan; Jarząbek Zygmunt; Józwiak Wojciech; Kaczyński Józef; Kaźmierczak Jan; Kierkuś Wincenty; Klajn Bolesław; Kopiccki Franciszek; Kosianka Stanisław; Kośmicki Szczepan; Krieger Władysław; Kubiak Piotr; Kubis Stefan; Kurtyka Mieczysław; Kutek Jan; Magda Józef; Malisz Władysław; Marek Władysław; Milczanowski Stanisław; Neuberger Stanisław; Nun Michał; Obłoiński Jan; Ostafin Alojzy; Pałka Władysław; Parcer Józef; Piróg Zygmunt; Puz Eugeniusz; Rak Władysław; Reguła Jan; Rospond Józef; Sawicki Józef; Sebastyański Stanisław; Skiba Józef; Skorek Roman; Slany Teofil; Sobczak Stanisław; Sosenki Józef; Strasburger Leon; Stawarz Leon; Stebnicki Jan; Strzelczyk Stefan; Surówka Józef; Suwiński Stanisław; Switeńko Longin; Szarawara Franciszek; Szeloch Władysław; Szmigielski Józef; Szulczyński Ignacy; Tataro Aleksander Marian Karol Stanisław; Urbański Józef; Wojtyła Józef; Woźny Andrzej; Wójcik Jan; Zieliński Roman; Zmuda Jan.

TYTULARNI STARSI OGNIOMISTRZE: Baraniuk Ludwik; Bocian Stanisław; Boligłowa Stanisław; Car Stanisław; Chrzanow-

ski Henryk; Cichy Ignacy; Czajka Michał; Dąbrowski Ludwik; Drozdowski Piotr; Frydrychowicz Edward; Gajewski Jerzy Antoni; Iłasz Władysław; Janik Adam; Jędrzejczak Franciszek; Kasperski Antoni; Kiełczewski Władysław; Kowalski Józef; Krawczyk Ludwik; Krawczyk Walenty; Królikowski Jan; Kucza Jakub; Lewandowski Feliks; Lewandowski Ignacy; Makowski Władysław; Malinowski Władysław; Marchut Franciszek; Marcinek Andrzej; Markowski Józef; Nowicki Stanisław; Pawłowski Wojciech; Spólnik Józef; Stańczyk Józef; Szymerski Andrzej; Śliwicki Władysław.

TYTULARNI STARSI MAJSTRZY WOJSKOWI: Bełtowski Władysław; Buroń Jan; Cieślukiewicz Władysław; Czubański Władysław; Goliński Leon; Gorczyca Tomasz; Jęzmieniowski Wincenty; Kaźmierczak Antoni; Kozłowski Wawrzyniec; Kupferschmidt Paweł; Kurowski Leon; Lipski Józef; Mańkowski Jan; Morasiński Mieczysław Romuald; Nowicki Roman; Palczyński Kazimierz; Pawlik Bolesław; Piłat Antoni; Podeszwa Antoni; Rasza Rudolf; Rzeźnikiewicz Stanisław; Schepke Florian; Schmalenberg Henryk; Spaliński Karol; Stańczyk Aleksander; Szarata Andrzej; Torzewski Michał; Werner Bronisław; Wiśniowski Karol.

TYTULARNI STARSI BOSMANI: Polacki Franciszek.

SIERZANCI: Abraham Henryk Karol; Abucewicz Bolesław; Achacik Stanisław; Achtelik Stanisław; Adamczak Stanisław; Adamkiewicz Edmund; Adamkiewicz Sylwester; Adamski Julian; Adamski Karol; Adamski Władysław; Aida Antoni; Ambroziak Antoni; Ambrozik Stanisław; Ampuła Andrzej; Andrejków Kazimierz; Andruszkiewicz Adam; Andrzejewski Jan; Andrzejewski Stanisław; Andryszewski Antoni; Andrzejak Henryk; Anioła Stefan; Antczak Józef; Antczak Mieczysław; Antkiewicz Ferdynand; Antkiewicz Jan; Antonik Józef; Arkuszewski Aleksander; Aroch Jan; Augustyniak Ludwik; Bachert Józef; Bala Jakub; Balcerski Stanisław; Balcerzak Bolesław; Bala Józef; Ball Alfred; Banach Jan; Banasiewicz Józef; Banaś Ludwik; Bański Jan; Baran Stanisław; Barański Stanisław; Barański Stefan; Barłóżyk Maksymilian; Bartczak Wiktor; Bartkowiak Stefan; Bartkowski Marian Józef Franciszek; Bartłomiejczyk Jan; Bartoszewicz Antoni; Bartyzel Edward; Baziński Michał; Bąk Władysław; Bąk Wojciech; Bąkiewicz Józef; Bednarek Michał; Benk Edmund; Benniewicz Antoni; Bereszko Donat; Berger Stanisław; Białek Józef Piotr; Białek Wacław; Biały Czesław; Biały Stefan; Bieda Feliks; Bieganik Stanisław; Biegański Piotr; Biela Stanisław; Bienkowski Jan; Biernacki Jan Szczepan; Biernat Jan; Bihun Ireneusz; Binder Ludwik; Binek Jan; Biskup Władysław; Biżek Wiktor; Bładowski Wacław; Błaszczak Andrzej; Błaszczak Czesław; Błaszczak Tomasz; Błotny Stanisław; Boczoń Aleksander; Bogucki Tomasz; Boguta Jan; Bojarski Stanisław; Bojczuk Dymitr; Bona Alojzy; Bona Ksawery; Borak Władysław; Borkowski Antoni; Borkowski Tomasz; Boroński Stanisław; Boruch Józef; Borucki Franciszek; Boulge Franciszek Józef; Bozek Wojciech; Bóspier Edward; Braun Franciszek; Brocki Hubert Franciszek; Broda Jan; Brożek Antoni; Brożyniak Władysław; Bruliński Ignacy; Bruszewski Dominik; Bruzda Edward; Bryl Czesław; Bryl Piotr; Bryndal Kazimierz; Brysiewicz Zygmunt; Brzeski Julian; Brzeziński Bronisław; Brzeziński Marcelli; Brzozowski Leon; Brzóska Roman; Bubacz Stanisław; Buczek Franciszek; Buczkowski Ignacy; Buczyński Jan; Budner Kazimierz; Budziński Kazimierz; Budziński Franciszek; Budziński Mieczysław; Bugajski Stanisław; Bujak Wincenty; Bukowski Stanisław; Bulczak Jan; Bunda Stanisław Jan; Bus Jan; Cedro Władysław; Ceglarek Jan; Cejnowa Michał; Celejewski Edward; Chęciński Józef; Chicki Władysław; Chmielewski Mieczysław; Chodrych Antoni; Chruściński Brunon; Chwedoreczuk Jan; Chwirot Antoni; Chylak Jan; Chylak Walenty; Cichor Jan; Cieniuch Władysław; Ciesielski Piotr; Cizak Aleksander; Cwojdzinski Franciszek; Cybulski Augustyn; Cyran Jan; Czajka Adam; Czajka Franciszek; Czapla Bronisław; Czarnecki Antoni; Czarnecki Kazimierz Aleksander; Czarnojańczyk Bolesław; Czerepkowski Leon; Czerniak Stefan; Czernuszewicz Kazimierz; Czerwiakowski Tomasz; Czerwiński Jan; Czerwiński Władysław Kazimierz; Czub Piotr; Czwojdrak Jan; Czyżak Mieczysław Adam; Czyżewski Stefan; Danelski Sylwester; Dastych Józef; Daszkowski Władysław; Dąbek Stanisław; Dąbrowa Mieczysław; Dąbrowski Antoni; Dąbrowski Antoni; Dąbrowski Jan; Dąbrowski Michał; Dąbrowski Zygmunt; Debisz Stefan; Dementieff Mikołaj; Denis Stanisław; Dera Stefan; Derzyński Józef; Dębniak Czesław; Diaczuk Maksymilian; Dmyterko Grzegorz; Dobczyński Wawrzyn; Dobski Wacław; Dojs Wincenty; Domagała Bronisław; Domagała Walenty; Domagała Wincenty; Domek Aleksander; Domowicz Czesław; Dorszyński Józef; Drabczyk Józef; Dracz Haryton; Drechny Stanisław; Drobnica Władysław; Drozd Józef; Drózd Józef; Drużbacki Jakub; Dubowik Piotr; Duczkowski Bolesław Maksymilian; Duczynski Marcin; Duda Józef; Dudek Stanisław; Durczak Franciszek; Durkowski Zygmunt; Dutkiewicz Marcelli; Dybek Feliks; Dybiżbański Ignacy; Dybowski

Bolesław; Dyczek Wawrzyniec; Dyczewski Antoni; Dylawerski Józef; Dymalski Stanisław; Dymek Teofil; Dzięczek Władysław; Dziukowski Józef; Dzióbkowski Wojciech; Dziurak Józef; Dziurła Stanisław; Dziurzyński Stanisław; Eichler Maksymilian; Ejcko-Chęćkiewicz Wacław; Erban Józef; Ernt Edmund; Fabich Walenty; Fejdasz Michał; Feluś Kazimierz; Ferc Michał; Ferenc Marcin; Feręczkowski Józef; Fert Władysław; Fieduszek Józef; Fielek Aleksander; Fielek Piotr; Figielski Antoni; Filipczyk Karol; Filipiak Michał; Fill Piotr; Fliciński Stanisław; Flisiewicz Antoni; Frankowski Wincenty; Frackowiak Franciszek; Frackowiak Michał; Fraszczak Ignacy; Frela Stanisław; Fręś Michał; Fronda Stefan; Fryc Jan Filip; Frydryszak Jan; Fudała Józef; Furtak Józef; Gajda Franciszek; Gajda Stanisław; Gajkoś Jan; Galewski Jan; Galicki Wincenty; Galus Tadeusz; Gapa Franciszek; Garba Jan; Gardoń Józef; Garnarz Józef; Garstka Florian; Garsztka Franciszek; Gatkowski Tadeusz; Gaworski Ludwik; Gasiorek Józef; Gidlecki Piotr; Gielnik Walenty; Gieroba Adam; Gieroń Tadeusz; Gierszewski Teofil; Ginter Jan; Giza Jan; Giza Tadeusz Andrzej; Glapiak Bartłomiej; Glapiak Czesław; Gliniak August; Glinkowski Władysław; Gliszczynski Bernard; Gliszczynski Władysław; Głazewski Aleksander; Głab Jan; Głębik Jan; Gogolewski Bernard; Golcz Stanisław; Goliński Stanisław; Gołąb Konstanty; Gorgoń Mieczysław; Gosk Wincenty; Gościński Piotr; Goździkowski Stanisław; Góral Stanisław; Góralczyk Antoni; Górny Józef; Górski Zygmunt; Górzyński Marcin; Grabiec Władysław; Grabowski Józef; Grabowski Marian; Graf Edmund; Grafik Stefan; Gralak Karol; Gralak Jan; Gregorowicz Stanisław; Grodkiewicz Feliks; Gramacki Stanisław; Gronkowski Jan; Grudziński Władysław; Grygiel Kazimierz; Grynkiewicz Domicjan; Grytner Zbigniew; Gryz Piotr; Grzelak Józef; Grzebiński Stanisław; Grzybowski Franciszek; Grzywański Stanisław; Gudź Józef; Gumowski Zygmunt; Gurdziel Antoni; Gutkowski Antoni; Guz Józef; Guz Walerian; Guzy recte Pindel Józef; Günther Antoni; Gwizdała Witalis; Hajdukiewicz Antoni; Hajdukowicz Jan; Hakupka Piotr; Handkamer Zygmunt; Harena Michał; Herembesza Adam; Heschel Marian; Hoffmann Lucjan; Hoffman Wincenty; Hojowski Józef; Horodyski Szczepan Adolf; Hromiński Jan; Hubin Marcin; Iljaszewicz Piotr; Ilków Jan; Imbierowicz Szczepan; Jaffa Feliks; Jagielski Eugeniusz; Jagiełło Antoni; Jagiełło Mieczysław; Jagła Stanisław; Jakubasz Piotr; Jałowski Ludwik; Janiak Józef; Janicki Bernard; Janicki Józef; Jankowiak Franciszek; Jankowiak Jan; Jankowski Albin; Jankowski Franciszek; Jankowski Piotr; Janowski Władysław; Janus Jan; Janusz Piotr; Januszewski Władysław; Jarmundowicz Michał; Jarmużek Teodor; Jaromin Jan; Jaroński Antoni Henryk; Jasiczek Józef; Jasiński Kazimierz; Jasiński Wacław; Jaskulski Władysław; Jastrząb Franciszek; Jaśkiewicz Zygmunt; Jaworski Franciszek; Jaworski Maksymilian; Jegorow Władysław; Jelecki Mikołaj; Jelonek Mieczysław; Jerzyk Franciszek; Jezierski Wincenty; Jeziorkowski Jan; Jezewski Jan; Jezewski Michał; Jędrzych Władysław; Jędrzych Zygmunt; Jędrzejczak Czesław; Jędrzejewski Jan; Jękot Stanisław; Józefiak Gustaw Rudolf; Józefowicz Szczepan; Juchacz Ignacy; Jucht Jan; Jurczak Wojciech; Jurewicz Antoni; Jurkiewicz Zenon; Juszcza Paweł; Juszcza Stanisław; Juszkiewicz Jan; Kabat Dominik; Kacperski Stanisław; Kacprzak Konstanty; Kaczmarczyk Jan; Kaczmarek Franciszek; Kaczmarek Józef; Kaczmarek Józef; Kaczmarek Józef; Kaczmarek Ludwik; Kaczor Jan; Kajsza Józef; Kalabasiński Leonard; Kalaga Stefan; Kalinowski Józef; Kalkowski Franciszek; Kałek Stefan; Kałkus Wojciech; Kałmuczak Franciszek; Kałuża Franciszek; Kamieniak Roman; Kamiński Marian; Kamiński Michał; Kania Stanisław; Kapłowski Franciszek; Kapłowski Józef; Kapszewicz Jan; Karabas Bronisław Stanisław; Karasiński Marian; Karbosiak Roman; Karpiniec Franciszek Antoni; Karpiński Stanisław; Karpów Zygmunt Józef; Kartasiński Julian; Kartaszyński Mieczysław; Kasiewicz Tadeusz Kazimierz; Kasprzak Michał; Kasza Apolinary; Kaszański Aleksander; Kaszuba Józef; Katur Antoni; Kawiński Jerzy; Kaźmierczak Antoni; Kaźmierczak Czesław; Kąkolewski Jan; Kątny Jan; Kempa Feliks; Keska Roman; Kędziński Władysław; Kiełbasa Jan; Kiełdnowicz Władysław; Kieronski Kazimierz; Kitowski Antoni; Klau-den Grzegorz; Klecki Antoni; Klemka Maksymilian; Klimczak Adam; Klimczak Kazimierz; Klimkiewicz Ludwik; Kluba Stanisław; Kluczek Stanisław; Klus Stefan; Kłos Walerian; Kmieć Jan; Knechta Stanisław; Kneller Antoni; Knobloch Józef; Kobylko Antoni; Kociółek Wincenty; Kogut Wojciech; Kokosiński Franciszek; Kolano Marcelli; Koliński Jan; Kołaczak Aleksander; Kołodziej Stanisław; Kołodziejczak Franciszek; Komorowski Bolesław; Kondratowicz Antoni; Konecki Antoni; Konieczny Franciszek; Konieczny Jan; Konieczny Stanisław; Konitz Antoni; Konopka Jan; Kończak Bernard; Kopcik Andrzej; Kordas Jakub; Kordek Józef; Kordel Antoni; Koronkiewicz Piotr; Korpusiński Wacław; Koruba Bolesław; Kosicki Władysław; Kosmaczewski Jan; Kossowski Władysław; Kosuda Bolesław; Kościelniak Wojciech; Kot Wojciech; Kotomski Marian; Kowal Władysław; Kowalczyk Jan; Kowalik Wacław; Kowaliński Władysław; Kowalski Antoni; Kowalski Jan; Kowalski Stanisław; Kowszun Jan; Kozak Michał; Koziorowski Eugeniusz Marian; Kozłowski Tomasz; Kozłowski Wa-

claw; Kozłowski Zygmunt; Kozub Ludwik; Krajewski Stefan; Krasicki Jan; Kraska Józef; Krasnowski Jan; Krause Antoni; Krawczyk Bolesław; Krempa Kazimierz; Królak Eustachiusz; Kruczek Jan; Krupowczyk Jan; Kruszewski Jan; Kruszewski Stanisław; Krużycki Franciszek; Krych Władysław; Krygier Marian; Kryjak Feliks; Kryszczyński Michał; Krzywiecki Bronisław Władysław; Krzywiecki Michał; Krzyżak Albin; Krzyżak Józef; Krzyżaniak Władysław; Krzyżanowski Stanisław; Książek Władysław; Książek Marcin; Ksionsczyk Leon; Kubacki Stanisław; Kubel Henryk; Kubiak Ignacy; Kubiak Michał; Kubica Szymon; Kubicki Florian; Kubicki Sylwester; Kubisztal Władysław; Kuchowicz Wiktor; Kuczmarski Władysław; Kujawa Andrzej; Kuława Jan; Kujawa Michał; Kujawiński Maksymilian; Kujawiński Stefan; Kukla Piotr; Kuklicz Piotr; Kukliński Konstanty; Kula Stanisław; Kulesa Julian; Kulik Jan; Kulikowski Piotr; Kuliński Jan; Kułaga Michał; Kurdziel Karol; Kurek Franciszek; Kurkowski Julian; Kurowski Jan; Kuzior Władysław; Kuznowicz Artur; Kuźniak Franciszek; Kühn Jan; Kwas Józef; Kwaśniewski Ludwik; Kwaśny Seweryn; Kwiatkowski Stanisław; Kwieciński Michał; Kwoczak Franciszek; Lange Jan; Langowski Antoni; Lankiewicz Jan; Laskowski Bronisław; Laskowski Józef; Laskowski Zygmunt; Latajka Władysław; Lehman Marian; Lejkowski Władysław; Lerski Adam; Leśniewicz Alfred; Leśniewski Stanisław; Lewandowski Ignacy; Lewandowski Maksymilian; Lewandowski Stanisław; Lewandowski Władysław; Lewański Władysław; Lewicki Stefan; Lewiński Józef; Leżała Franciszek; Libartowski Marian; Lichosik Stanisław; Lichtensztein Henryk; Lidzki Adolf; Liedtke Franciszek; Ligus Jan; Lipowski Arkadiusz; Lipp Edward; Lis Antoni; Lis Franciszek; Lisowski Karol; Lizon Jan; Loch Franciszek; Lorek Walenty; Lubawa Stanisław; Lubawy Bolesław; Ludkiewicz Roman; Lula Władysław; Luszowski Józef; Łaba Antoni; Łabuśński Piotr; Łakomski Józef; Łakomy Ludwik; Łamasz Antoni; Łapiński Stanisław; Ławniczak Stanisław; Łazęcki Feliks; Łącz Mateusz Piotr; Łebkowski Teodor; Łodyga Marcin; Łodziński Leon; Łostowski Sylwester; Łożyński Marian; Łuczak Ignacy; Ługiewicz Roman; Łukaszczyk Ignacy; Łukaszewski Antoni; Łukaszewski Franciszek; Łukowicz Feliks; Machniewicz Mieczysław; Machoj Ignacy; Maciejak Stanisław; Maciejewski Franciszek; Maciejewski Jan; Maciejewski Stanisław; Maciejewski Stanisław; Maciejewski Włodzimierz Józef; Macioszczyk Władysław; Maćkowiak Wojciech; Madej Henryk; Maj Antoni; Majchrzak Kazimierz; Majdak Stanisław; Majewski Reinhold; Majkowski Stefan; Malagowski Stanisław; Malina Nikodem; Malinowski Antoni; Malinowski Jan; Malinowski Józef; Małach Stefan; Małachowski Jan; Małecki Wincenty; Małek Feliks; Małkowski Władysław; Małyjasiak Leon; Mamorski Michał; Marcinek Jerzy; Marcinek Władysław; Marciniak Franciszek; Marciniak Jan; Marciniak Stanisław; Marciniowicz Stanisław; Marko Paweł; Markuszewski Jan; Marszałek Walenty; Masłowski Stanisław; Maślanka Piotr; Maślankowski Tadeusz; Matałyga Jan; Matczak Bolesław; Matelski Józef; Matusiak Zenon; Matuszczak Józef; Matuszek Stanisław; Matuszewski Józef; Matuszyński Stanisław; Matzenauer Ludwik; Mazur Franciszek; Mazur Kazimierz; Mazurek Stanisław; Mączka Szczepan; Melerowicz Władysław; Metto Stanisław; Męczyński Jan Bronisław; Miarczyński Stefan; Michalak Józef; Michalak Teofil; Michalski Wiktor; Michalski Władysław; Michałowski Piotr; Miercki Piotr; Mierzejewski Aleksander; Mieszczak Stanisław; Migdałek Stefan; Migiel Andrzej; Miglin Józef; Mik Jan; Mika Stanisław; Mika Stanisław; Miklas Józef; Miko Aleksander; Mikołajczak Wacław; Mikoś Wojciech; Mikulski Józef; Milewski Piotr; Miłaczewski Wiktor Ludwik; Minartowicz Piotr; Mirucki Antoni; Misiak Józef; Misiak Stanisław; Misiński Mirosław; Misler Otton; Missa Stanisław; Mischczak Adam; Miształ Bronisław Stanisław; Mitka Antoni; Mitkowski Antoni; Mleczak Wawrzyniec; Mleczo Wojciech; Mnichowski Leon; Modrzyński Leon; Mojek Aleksander; Molik Franciszek Stanisław; Mollo Leon; Momot Bartłomiej; Monika Stanisław; Monka Stanisław; Morawski Józef; Moskalik Stanisław; Mossakowski Marcell; Motyliński Jan; Możdżeń Józef; Mróz Józef; Mucha Franciszek; Mucha Ludwik; Mularczyk Piotr; Murglin Teofil; Murszewski Jan; Musiał Feliks; Musiał Jan; Musiał Jan; Musioł Alojzy; Musur Karol Erazm; Muszyński Franciszek; Myller Czesław; Mysłak Tomasz; Mytko Bolesław; Nadolny Zygmunt; Nadolski Franciszek; Nalewajek Franciszek; Namysł Walenty; Napiątek Stefan; Napierała Antoni; Nawrot Michał; Neubruch Dawid; Neugebauer Józef; Niebisz Bronisław; Niesłuchowski Piotr; Niewiński Antoni; Nikczyński Antoni; Niklas Stefan; Nierzwicki Józef; Nowacki Ignacy; Nowacki Józef; Nowaczyk Andrzej; Nowaczyk Franciszek; Nowak Antoni; Nowak Edward; Nowak Franciszek; Nowak Jan; Nowak Józef; Nowak Kazimierz; Nowak Mikołaj; Nowak Roman; Nowak Stanisław; Nowak Stanisław; Nowak Stefan; Nowak Władysław; Nowakowski Wacław; Nowakowski Zygmunt; Nowicki Franciszek; Nowosielski Wacław; Nylec Walenty; Oborski Bolesław; Ochlast Józef; Ochman Karol; Ochwat Jędrzej; Ogiński Jan; Ograbek Stanisław; Ogródowczyk Józef; Okoński Zygmunt; Okrojek Jan; Olechowski Szczepan; Olejniczak Alojzy; Olejniczak Kazimierz; Olejnik Jan; Olek Antoni;

Oleksy Jan; Olszak Józef; Olszewski Jan Antoni; Olszewski Wacław; Olszewski Wiktor; Omelańczuk Stefan; Omirski Antoni; Opaliński Jan; Opalski Antoni; Orda Antoni; Organista Walenty; Orłowski Franciszek; Orłowski Stanisław; Orylski Jan; Orynowicz Antoni; Osiecki Władysław; Ostaszewicz Józef; Ostrowski Leon Juliusz Ferdynand; Oszustowicz Jan; Otołęga Franciszek; Otto Stanisław; Otwinowski Eligiusz; Ozdoba Władysław; Ozga Franciszek; Ozimek Jan; Ożałas Aleksander; Pabich Wojciech; Pacewski Bronisław; Paczkowski Wincenty; Pajura Józef; Palacz Wojciech; Palinkiewicz Stanisław; Paluch Józef; Paluszkiewicz Walenty; Papliński Jan; Panawa Arkadiusz; Paszkiewicz Eugeniusz; Patalas Stanisław; Pawlaczek Władysław; Pawlak Stefan; Pawlak Sylwester; Pawlik Jan; Pawlik Leon; Pawłowski Jan; Pawłowski Stanisław; Pelowski Franciszek; Pelczyński Andrzej; Peński Henryk; Peško Stanisław; Piasecki Franciszek; Piaseczny Aleksander; Piątek Stanisław; Piątkowski Antoni; Piątkowski Józef; Piechocki Stanisław; Piekarz Roman Stanisław; Pieszak Stanisław; Pietras Edmund; Pietrasiak Jan; Pietruch Michał; Pietruszewski Zygmunt; Pietrzak Aleksander; Pietrzak Bolesław; Pietrzak Mikołaj; Pilch Stanisław; Pilakowski Ignacy; Piotrowicz Stanisław; Piotrowski Antoni; Piotrowski Stefan; Piszc Stanisław; Piszc Wojciech; Piowarczyk Oktawian; Pluta Ignacy; Płonka Teodor; Płonka Tomasz; Płoszaj Jan; Płoszyński Mateusz; Pochmara Roman; Poczta Eugeniusz; Podgórski Ferdynand Tadeusz; Pogorzelski Bernard; Pokora Antoni Stanisław; Polak Ignacy; Polak Michał; Polakowski Feliks; Polityński Edward; Polus Jan; Pomarzynski Stanisław; Pomorski Mikołaj; Pompa Piotr; Ponczyński Marcin; Ponszyn Jan; Popielarz Bronisław; Popow Władysław; Poraziński Józef; Pośpieszyński Stefan; Potrawiak Stefan; Poweśka Józef; Preus Józef; Procelewski Stefan; Prokurat Marian; Prostojanek Bronisław; Pruchnicki Stefan; Pruss Leon; Przeglasiński Piotr; Przeworski Franciszek; Przybylak Stefan; Puchalski Kazimierz; Purkrop Leon; Purwiński Aleksander; Pytlik Bronisław; Rabczak Stanisław; Radecki-Mikulicz Józef; Radojewski Andrzej; Radoń Władysław; Rasmus Aleksander; Raszpla Andrzej; Ratajczak Kazimierz; Ratajczak Stanisław; Ratajczak Wacław; Reinowski Wiktor; Remberg Leonard; Renecki Wincenty; Renc Stanisław; Rękas Jan; Rękawiecki Zygmunt; Robaczek Franciszek; Rodzewicz Aleksander; Rodzyńkiewicz Tomasz; Rogalka Stanisław; Rogalski Feliks; Rogoń Józef; Rogoza Jan; Rogoża Antoni; Romaniuk Marek; Rorbach Wiktor; Rosół Ludwik; Roszak Feliks; Roszczyniała Konstanty; Roślik Robert; Rozalicz Antoni; Rozenbajgier Franciszek; Rożek Stanisław; Rózewicz Ignacy; Rudnik Teofil; Rusin Jan; Rusin Stanisław; Ruszkowski Wincenty; Rutkowski Roman; Rybak Szczepan; Rybak Władysław; Rybiński Edward; Rychlewski Melchior; Rychlik Karol; Ryfka Stanisław; Ryglewicz Jan; Rynarzewski Ludwik; Rytczak Antoni; Rządowski Stanisław; Rzepka Franciszek; Rzepka Kazimierz; Rzeźniczak Józef; Rzeźwicki Józef; Sachowski Michał; Sakiewicz Ludwik; Salastowicz Józef; Samek Stanisław; Samelak Jan; Sanojca Władysław; Sarnik Stanisław; Sarosiek Czesław; Sasorski Ludwik; Sawicki Piotr; Sawicki Stefan; Sawicki Wiktor; Schab Henryk; Schabowski Bohdan; Schlosser Wiktor; Schmal Józef; Schossler Karol; Schölzchen Franciszek; Schramke Marcin; Sekrecki Jan; Sender Wojciech; Serafin Walerian; Sesiuk Józef; Seweryn Franciszek; Siarkiewicz Józef; Siejka Piotr; Siemiński Walenty; Sierracki Kazimierz; Sierakowski Stanisław; Sierszula Stefan; Sierputowski Marian; Siewiorek Franciszek; Siuda Józef; Siuda Ludwik; Siuda Wacław; Siuda Władysław; Siudziński Józef; Siwek Piotr; Skała Władysław; Skępiec Witold; Skiba Aleksander; Skorupa Jan; Skowron Władysław; Skrobala Wojciech; Skrzymowski Józef; Skrzypczak Marek; Skrzypczak Stefan; Skrzypiński Stanisław; Skrzyszowski Józef; Skulimowski Bernard; Skureczyński Kazimierz; Skwara Wincenty; Skweres Teodor; Sławiński Józef; Sławiński Stanisław; Słonina Jakub; Słowik Florian; Słowik Stanisław; Smażyński Józef; Smiechowski Aleksander; Smieszek Piotr; Smolich Antoni; Smół Antoni; Smulczyński Marcin; Snarski Piotr; Sobczak Apolinary; Sobociński Roman; Sobótko Alfred; Socha Andrzej; Soda Wawrzyniec; Soja Józef; Sokołowski Stanisław; Soliński Bernard; Sosnowski Franciszek; Soszyński Stanisław; Sotek Jan; Sotkiewicz Wojciech; Sowaszkow Karol; Spalony Józef; Spis Józef; Spólnik Władysław; Spychaj Franciszek; Spyla Józef; Stacherek Kazimierz; Stachowiak Florian; Stachowiak Franciszek; Stachowiak Ludwik; Stachura Piotr; Stanek Stefan; Stanimirski Franciszek; Stanisławski Jan Stefan; Stanisławski Marian; Stankiewicz Eugeniusz; Stankiewicz Jan; Stańczyk Wincenty; Starega Stanisław; Staromiejski Stefan; Stasiak Jan; Stasiak Walenty; Staszak Marcin; Staszak Stefan; Staszak Wojciech; Staszczak Władysław; Staszewski Józef; Staśkiewicz Franciszek; Staśkowiak Antoni; Stawicki Józef; Stec Adam Antoni; Stefanko Fabian; Stefanów Eugeniusz; Steller Ludwik; Stelmach Wojciech; Stelmach Ignacy; Stelmasyk Józef; Stelmasyński Wincenty; Stencil Władysław; Stephan Stanisław; Stręk Wacław; Stodoliński Leon; Stróżyński Tomasz; Strugała Franciszek; Strycharski Leon; Strześniewski Wacław; Strzyżewski Leon; Stybaniewicz Tomasz; Stypczyński Piotr; Suchocki Stanisław; Sujecki Bolesław; Sulinowski

Mieczysław; Superczyński Stanisław; Syty Dymitr; Szablewski Szczepan; Szadek Stefan; Szalaj Michał; Szalapski Franciszek; Szarmach Franciszek; Szczelina Franciszek; Szczepański Andrzej; Szczepański Stefan; Szczerkowski Franciszek; Szczurek Jan; Szczybura Józef; Szelański Walenty; Szelański Stefan; Szewczyk Franciszek; Szewczyk Józef; Szewczyk Władysław; Szliske Fryderyk Wilhelm; Szlisik Józef; Szmít Bronisław; Szejnwaś Antoni; Szóstak Marcin; Szpalla Franciszek; Szperling Wacław; Szplet Gotlib; Szpringer Jan; Szubartowicz Antoni; Szubert Adam; Szulczyk Zygmunt; Szulski Mieczysław; Szwabowicz Antoni; Szwarz Józefat; Szymanowski Władysław; Szymański Antoni; Szymański Hipolit Lucjan; Szymański Franciszek; Szymański Roman; Szymkowiak Wojciech; Szynler Bronisław; Szykielewski Franciszek; Szyszniewski Władysław; Szywacz Władysław; Scibisz Jan; Słeczka Władysław; Słiwa Michał; Słiwczyński Czesław; Słizewski Zenon; Sroda Jan; Srodecki Antoni; Świątkowski Czesław; Świdorski Antoni; Świerczyński Józef; Taciak Stefan; Taczała Bolesław; Tadajewski Edmund; Tadra Józef; Tarka Franciszek; Teclaw Wiktor; Telesz Władysław; Tokarski Kazimierz; Tomiak Franciszek; Tomulewicz Franciszek; Trzebski Stanisław Marian; Trzeciński Zygmunt; Trzepizur Fidelis; Turek Władysław; Tyma Stefan; Ujec Edward; Ujma Józef; Ulman Andrzej; Ulman Edmund; Urban Marcin; Urbanek Karol Stefan; Urbaniak Michał; Urbaniak Wincenty; Urszula Andrzej; Urtnowski Wacław; Utnik Franciszek; Walaszczyk Zygmunt; Walczak Józef; Walczyk Władysław; Walewski Antoni; Waliszewski Szczepan; Waloszek Franciszek; Walter Stanisław; Walczyk Andrzej; Wankiewicz Piotr; Warpas Bolesław; Wasilik Piotr; Wawrzyniak Ignacy; Wasacz Władysław; Wasowicz Franciszek; Wątroba Wojciech; Weisło Franciszek; Węgorowski Adam; Wencel Wojciech; Wendrowski Adam Tadeusz; Wenserski Leon; Werner Karol; Wesolek Marian; Weyer Franciszek; Węgrzynek Władysław; Wiechowski Kazimierz; Wieczorek Franciszek; Wielegowski Leon; Wiencek Jan; Wierchołowski Bolesław; Wilczak Antoni; Wilczura Franciszek; Wilczyński Jan; Wilk Adam; Winiarz Paweł; Winnicki Edmund; Wiśniewski Aleksander; Wiśniewski Mieczysław; Witkowski Józef; Witt Franciszek; Włodzimierz Bolesław Bronisław; Włodarczyk Jan; Włóczyński Michał; Wnuk Stanisław; Wochniak Jan; Wochno Józef; Wojciechowski Franciszek; Wojciechowski Jan; Wojciechowski Józef; Wojciechowski Wojciech; Wojtacki Michał; Wojtasz Józef; Wojtaszek Franciszek; Wojtecki Maksymilian; Wojtowicz Józef; Wolek Ignacy; Wolf Antoni; Wolniak Ignacy; Wolny Władysław Fulgencjus; Worotyński Piotr; Woszczalski Józef; Woźniak Bolesław; Woźniak Jakub; Woźniak Józef; Woźniak Kazimierz; Woźnicki Franciszek; Wójcik Tadeusz Czesław; Wójtowicz Gustaw; Wójtowicz Stefan; Wrazen Stanisław; Wrona Franciszek; Wrona Karol; Wronski Franciszek; Wronski Henryk; Wronski Marian Julian; Wróbel Franciszek; Wróblewski Bolesław; Wunsz Antoni; Wyplata Antoni; Zabiegała Jan Stanisław; Zabochnicki Władysław; Zachwieja Władysław; Zaczny Antoni; Zaczkowski Edward; Zajackowski Jan; Zajder Władysław; Zajkowski Józef; Zakrzewski Józef; Zakrzewski Stefan; Zaluska Jan; Zamojski Henryk; Zapłata Andrzej; Zarembski Leon; Zarzycki Bronisław; Zarzycki Kazimierz; Zawadzki Franciszek; Zawadzki Karol Konstanty; Zawadzki Stanisław; Zawierucha Antoni; Zawoyski Włodzimierz; Ząbek Zygmunt; Zborowski Bernard; Zdanowski Stanisław; Zdunek Stanisław; Zieliński Aleksander; Zieliński Jakub; Zieliński Józef; Zieliński Stanisław; Zieliński Wacław; Zieliński Zygmunt; Zieniewicz Czesław; Zięba Stanisław; Ziętek Zygmunt; Ziolkowski Władysław; Ziolkowski Zygmunt; Ziulkowski Stanisław; Zobel Wacław; Zydlewski Jan; Zygula Stanisław; Zyrek Roman; Zyskowski Władysław; Żabka Stanisław; Żankowski Karol; Żeglicki Eugeniusz; Żmuda Jan; Żmudziński Wacław; Żółkiewski Stanisław; Żuchowski Józef; Żuliński Piotr; Życzynski Antoni; Żywicki Paweł.

Kaczmarek Józef; Pytlik Herman; Wieczorek Jan; Wojtowicz Michał.

WACHMISTRZE: Amler Stanisław; Andruchów Aleksander; Arciszewski Jan; Armatys Stanisław; Baranowski Józef; Basak Józef; Bass Edward; Bator Stanisław; Bazylów Jan; Bednarowski Tadeusz; Bedryjowski Jan; Berger Antoni; Białkowski Alfons; Bielecki Józef; Bieńkowski Jan; Biskup Andrzej; Błazejewski Teodor; Błoński Jan; Błotko Stefan; Błyskosz Andrzej; Bogdanowicz Adam; Bolach Walenty; Brewka Jan; Buczak Paweł; Buda Roman; Bugajewski Antoni; Bujak Antoni; Burkacki Mieczysław; Cegiłka Piotr; Celmer Stanisław; Chłopecki Józef Szczepan; Chmura Franciszek; Choryński Stanisław; Chwałka Tadeusz; Cichopek Józef; Cichy Edmund; Cieciora Edmund; Ciepy Stanisław; Ciurkiewicz Longin; Curyło Józef; Czarnecki Ludwik; Czarnik Jan; Czech Zygmunt; Danecki Stefan; Dąbrowski Stefan; Dej Andrzej; Dittmer Józef; Domin Władysław; Domosut Stanisław; Dragon Jan; Drolński Franciszek; Drygalski Franciszek; Drzewiecki Wojciech; Dubiela Józef; Dull Tadeusz; Duszenko Jan; Dygas Antoni; Dziegielewski Jan; Dzwonek Józef; Eibl Jan Kazimierz; Fabjański

czy Andrzej; Fałkiewicz Karol Roman; Figlerek Antoni; Filipiak Józef; Filipowski Bolesław; Fredyk Feliks; Galiński Adolf; Gaskowski Leonard Paweł; Gärtner Mieczysław; Gąszewski Paweł; Gibczyński Kazimierz; Giza Józef; Gładych Wojciech; Głodek Michał; Górniak Piotr; Graban Walerian; Grabowski Jan; Grobelski Stanisław; Grzegorek Leon; Gwiazda Kazimierz; Hanusz Jan; Hawrylewicz Antoni; Idczak Franciszek; Jacek Wojciech; Jachimowski Józef; Jahnz Antoni; Jakubiak Antoni; Janikowski Władysław; Janta Stanisław; Januchowski Antoni; Jarmuś Władysław; Jaromin Józef Maciej; Jasiński Sylwester; Jasnowski Józef; Jaworski Andrzej; Jezierski Antoni; Jędras Feliks; Jędrzejewski Roman; Joachimowiak Wojciech; Kaczmarek Antoni; Kaczmarek Walenty; Kałużny Józef; Kamiński Adolf Władysław; Kamiński Czesław; Kamiński Roman; Kański Roman; Kapelus Franciszek; Kasprzak Franciszek; Keller Eugeniusz; Kierończyk Szczepan; Klawonn Bronisław; Klepacz Jan; Klicki Józef; Klimek Jan; Klimont Józef; Kluza Błażej; Kłosiński Józef; Kmak Władysław; Kmietowicz Antoni; Kolek Ludwik; Koliński Henryk; Kołodziejski Teofil; Kołomański Jacek; Komendacki Piotr; Konieczny Walenty; Koprowski Michał; Korcz Stanisław; Kortus Antoni; Korupczyński Edmund; Kosiara Jan; Kosiński Albin; Koszmider Wacław; Kotecki Jan; Kowalski Franciszek; Kowalski Konstanty; Kowalski Władysław; Kozakowski Wacław; Kozłowski Stanisław; Kozłowski Tadeusz; Kozłowski Wacław; Krakowski Czesław; Krasinski Andrzej; Krelowski Marian Jan; Kromolicki Jan; Król Franciszek; Krupa Stanisław; Krzeński Adolf; Krzyszczał Wincenty; Krysztyniak Zygmunt; Kubacki Adam; Kubalski Władysław; Kubów Jan; Kuc Franciszek; Kucharczyk Władysław; Kurpisz Ignacy; Kurta Paweł; Kurzawa Jan; Kus Władysław; Kwaśniewski Piotr; Kwiatkowski Stanisław; Lankiewicz Stanisław; Latos Stanisław; Lentner Jan; Lepka Ludwik; Lewandowski Piotr; Lichosik Andrzej; Lupa Stanisław; Łazarczyk Zdzisław; Łopacki Józef; Ługowski Wacław; Łukaszeński Stanisław; Macewicz Michał; Majewski Franciszek; Makarewicz Cezary; Marcinkowski Antoni; Masłowski Tadeusz Józef; Maszota Augustyn; Maternik Jan; Matuszczyk Stanisław; Matyjaszek Jan; Matysiak Wacław; Mauer Józef; Mauersberger Leon; Maznas Tadeusz; Mazurkiewicz Jan; Menchen Wacław; Michalak Józef; Mioduszeński Czesław; Mitas Kazimierz; Młynarz Jan; Mlynek Piotr; Monkiewicz Michał; Morawski Aleksander; Morawski Bronisław Florian; Moryn Ludwik; Moskwa Jan; Mrowczyński Kazimierz; Müller Jan; Naprawa Roman; Nędzy Władysław; Nocko Władysław; Noculak Stanisław; Nowakowski Franciszek; Nowicki Władysław; Nowik Józef; Odrzygóźdź Jan; Oleczek Stanisław; Olejnik Jan; Olszewski Stefan; Ostas Stanisław; Owczarek Stanisław; Ozimek Feliks; Pabich Franciszek; Pacanowski Feliks; Pacek Michał; Palczewski Bolesław; Papiak Eugeniusz; Papiewski Wacław; Pawlak Józef; Pawłowski Roman; Penar Kazimierz; Piasecki Feliks; Piechurski Stanisław; Plis Jan; Pogoda Franciszek; Poznański Jacenty; Przewoźny Walenty; Przybyła Jan; Przybyłowski Marcei; Przygoda Władysław; Puc Mateusz; Pyszyński Stanisław; Pyzik Michał; Rabczuk Józef; Radziun Maciej; Raps Rafał Majer; Reda Józef; Remfeld Franciszek; Rogala Stanisław; Rogoziński Andrzej; Romanowicz Marcin; Rostocki Tadeusz; Rozbicki Lucjan; Rulewski Władysław; Rybowiak Stanisław; Rychter Leon; Rzeźnik Jan; Salus Michał; Samoraj Henryk; Schmidel Stanisław Kazimierz; Schmidt Gustaw Adolf; Semenik Paweł; Senk Antoni; Sieczkowski Stanisław Julian; Sitkowski Piotr; Siwadłowski Kazimierz; Skading Zygmunt; Skalski Leon; Skiba Leon; Skorupski Jan; Skowroński Antoni; Skórka Jan; Skrzypczak Michał; Skrzypiński Stefan; Słomka Jan; Smoliński Leonard; Sobczak Jan; Sobczak Szczepan; Sobek Andrzej; Sobieraj Józef; Sobkowiak Stanisław; Spierzak Wojciech; Stachowiak Stanisław; Stala Władysław; Stasiak Wacław; Staszewski Feliks; Stępień Andrzej; Strzałecki Ludwik; Straszynski Jan Bolesław; Stuczynski Bronisław; Studnicki Franciszek; Stypa Stanisław; Sukiewicz Sylwester; Szajewski Stanisław; Szczepaniak Wojciech; Szczepczyk Jan; Szelańgiewicz Kazimierz; Szepczak Tadeusz; Szewczyk Ludwik; Szymański Michał; Szymański Wacław; Szymborski Józef; Szymkiewicz Jan; Słowiński Józef; Słiz Władysław; Tarnawski Tadeusz Maksymilian; Tomczak Wojciech; Topolewski Wacław; Torba Franciszek; Trojaczek Witold Maksymilian; Turniak Władysław; Urbański Jan; Wajs Ludwik; Wala Józef; Wasilewski Czesław; Widelski Antoni; Wieczorek Franciszek; Wierzbicki Bolesław; Wilezyński Wacław; Wiśniewski Józef; Witkowski Jan Włeczyk Józef; Włosik Stanisław; Wojciechowski Nikodem; Wójcik Władysław; Wójcicki Antoni; Wójcik Józef; Wydra Stanisław; Wydrzyk Władysław; Wyrostkiewicz Józef; Zajac Michał; Zalewski Antoni; Zawadzki Józef; Zieliński Kazimierz; Zięcina Jan; Ziętara Wincenty; Ziotopolski Józef.

Olszewicz Szymon.

OGNIOMISTRZE: Adamski Stanisław; Andrzejczak Stanisław; Andrzejczak Wacław; Andrzejewski Stanisław; Anek Józef; Aronowski Wiktor; Bajek Wojciech; Bania Edward; Barbachym Michał; Bart Maksymilian; Bartoszewski Edward; Baszyński Wła-

dysław; Bąkowski Józef; Będziński Władysław; Biechoński Stanisław; Bielecki Bronisław; Bielecki Tadeusz Stanisław; Bielecki Tomasz; Bieliński Lucjan; Bienias Jan; Bigos Walenty; Bilski Ignacy; Błaszczak Bolesław; Błoński Stanisław; Bober Wincenty; Bogusławski Ludwik; Bobrowiecki Mikołaj Marian; Budnik Walenty; Budziarek Jan; Budzyk Władysław; Burclaw Leon; Bylebył Stefan; Caba Piotr; Calka Władysław; Cahus Józef; Cebulak Józef; Chachula Józef; Ciapiński Paweł; Ciaputa Stanisław; Ciastko Marian; Ciepiela Jan; Ciesielski Józef; Cygal Władysław; Cymer Jan Maksymilian; Czajczyński Antoni; Czaplinski Jan; Czechowski Stanisław; Czeczuga Jan; Czemchajło Kazimierz; Czerwiński Jan Ferdynand; Dąbek Jan; Deisenberg Seweryn; Dereszewski Jan; Długasiewicz Stefan; Domański Bolesław; Domański Marian; Dominiczek Józef; Domoń Sebastian; Drapiński Antoni; Duczna Stanisław; Dudek Jan; Dudka Franciszek; Dudziński Michał; Fabisz Walenty; Fendryk Józef; Figiel Józef; Fiołka Zygmunt; Foszcz Tomasz; Frank Jan; Gaj Józef; Gajewski Antoni; Gajewski Mateusz; Gawelski Michał; Gasiorkiewicz Stanisław; Gebel Bolesław; Gierlak Jan; Giermaziak Józef; Głowiński Władysław; Głuchowski Stanisław; Głuszczyszyn Jan; Gocki Józef; Golec Jan; Goliśzek Kazimierz; Gordon Jan; Górkiewicz Jan; Gralak Władysław; Grępa Władysław; Grobelny Jan; Grochal Wilhelm Augustyn; Grodecki Włodzimierz; Gross Witold; Grygiel Florian; Grzelak Jan; Grzmil Tadeusz; Guzowski Konstanty; Hanuszewski Jan; Hardziński Michał; Hauptman Kazimierz; Hausman Czesław; Hinc Leon; Holc Robert; Horoszczak Antoni; Hryniów Grzegorz; Hudziński Jan; Ilnicki Kazimierz; Jachna Wojciech; Jagoda Wawrzyniec; Jankowiak Jan; Jankowiak Jan; Jarosławski Teofil Jan; Jaworski Adolf; Jeleń Jan; Jeleński Romuald Jan; Kamiński Kazimierz; Kamiński Leon; Kamiński Roman; Kanak Wawrzyniec; Kania Jan; Kapelski Stanisław; Kasprzyk Marcin; Kępa Wacław; Kluszczynski Witold; Koblowski Wilhelm; Kokociński Jan; Kolasa Józef; Kołodziejczak Michał; Konarski Łukasz; Konieczny Jan; Konopka Józef; Kotula Antoni; Kowalczyk Józef; Kowalkowski Czesław; Kowalski Marian; Kowalski Stanisław; Kowaluk Aleksander; Krajewski Jan; Kranz Bronisław; Krawczyński Henryk Józef; Krzeszowiec Mieczysław; Kuberski Ludwik; Kubiak Adam; Kubiak Tomasz; Kuczyński Stanisław; Kukliński Wincenty; Kunikowski Stanisław; Kuraskiewicz Adam; Kuśnierz Józef; Kuśnierz Stanisław; Kwiatek Stanisław; Kwiatkowski Konstanty; Laurentowski Mieczysław; Leszczyński Tomasz; Listek Stanisław; Lusa Ryszard; Lenka Antoni; Łuczak Józef; Łyczek Roman Stanisław; Mach Andrzej; Machnikowski Bronisław; Maciejewski Antoni; Macierzyński Władysław; Malec Antoni; Malinowski Antoni; Marchwicki Michał; Maślowski Jan; Matuszak Ignacy; Mazur Bolesław; Meissner Franciszek; Mencewicz Wacław; Michalak Jan; Michalski Antoni; Michalski Stanisław; Mielewczyk Michał; Mielnicki Kazimierz; Mikołajczak Franciszek; Mikołajek Antoni; Minkina Tomasz; Minkus Bolesław; Mirek Piotr; Mirek Stefan; Morawski Kazimierz; Myszkowski Franciszek Aleksander; Narękiwicz Wincenty; Nowacki Stanisław; Nowak Franciszek; Nowak Wacław; Ochociński Jan; Ogrodnik Stanisław; Olejniczak Władysław; Olek Leon; Olszewski Józef; Organko Józef; Paczkowski Stanisław; Paliwoda Stanisław; Panz Stanisław Alojzy; Pawlak Jan; Pawlicki Andrzej; Pawłowski Stefan; Pazderski Leon; Pejta Aleksander; Piątkowski Tomasz; Piechowiak Antoni; Pieniążek Józef; Pierunek Stanisław; Pietraszewski Marian; Pietrosiński Sergiusz; Pilichowski Józef; Piskorski Józef; Płowiec Piotr; Polański Stanisław; Porębski Jan; Potoczny Jan; Przadka Jan; Przybylski Franciszek; Przybyśzewski Jan; Przyradzki Leon; Pyka Józef; Ratajczak Marcin; Rebeś Józef; Rek Stanisław; Religa Ignacy; Renk Andrzej; Rosiński Jan; Rotkiewicz Franciszek; Różalski Kazimierz; Rybicki Andrzej; Sakowski Leon; Schankweiler Adolf; Schneebaum Bernard; Skrzypczak Andrzej; Skrzypczak Michał; Smagała Stanisław; Smolaga Julian; Smykowski Franciszek; Sobecki Józef; Sobecki Wincenty; Stachowiak Franciszek; Stachyra Franciszek; Stareń Julian; Stasiak Czesław Jakub; Stefaniak Marcin; Stencel Tomasz; Stępowski Piotr; Strawiński Konstanty; Struś Wilhelm; Strzelczyk Franciszek; Suchocki Henryk Wiktor; Sucholas Stanisław; Sułat Franciszek; Süß Franciszek; Szata Stanisław Tomasz; Szczerba Jan; Szeszycki Czesław; Szmytka Władysław; Szober Stanisław; Szotek Stanisław; Szytyber Marian; Szubartowski Władysław; Szwaczka Antoni; Szwaczka Stefan; Szwarc Władysław; Szwed Jan; Szwiec Michał; Szych Franciszek; Szymczak Marcin; Szymkowski Leonard; Sznalski Kazimierz; Szysko Kazimierz; Śliwka Franciszek; Śpiwak Antoni; Świca Jan; Świder Feliks; Tabaka Tadeusz; Tabor Piotr; Topoliński Józef; Toroński Eugeniusz; Trzaska Józef; Tucholski Czesław; Tyka Stanisław; Ulan Michał; Wach Józef; Wachowiak Józef; Walczak Antoni; Wardenga Ignacy; Waszczuk Stanisław; Waszkiewicz Stefan; Weinknecht Stefan; Werner Stanisław; Wiazewicz Stefan; Wilga Kazimierz; Winiarczyk Ludwik; Włodarczyk Władysław; Wojciechowski Wojciech; Wojtkowiak Franciszek; Wojtych Władysław; Wroński Tadeusz Adam; Wróbel Antoni; Wróbel Stanisław; Wróblewski Kazimierz; Zahler Leopold; Zaręba Jan; Zawadzki Stanisław; Zborowski Jan; Zbrojski Leon; Zduńczyk Stanisław; Zych Józef.

MAJSTRZY WOJSKOWI: Adamek Maciej; Andrysiewicz Franciszek; Andrzejewski Edmund; Andrzejewski Kazimierz; Apasewicz Józef; Artysiewicz Leonard; Babiak Edward; Bania Stanisław; Barański Stanisław Antoni; Bartkowiak Michał; Białonowski Feliks; Białota Rudolf; Blachuta Karol; Blezien Franciszek Edward; Bodak Władysław; Borkiewicz Edmund; Borkowski Franciszek; Broda Stanisław; Broniszewski Zygmunt; Bruski Bolesław; Brzeziński Eugeniusz Marian; Brzostowicz Franciszek; Bujalski Czesław; Burzymowski Mieczysław; Charoński Marian Augustyn; Cholewczuk Marian; Cofta Ignacy; Cygan Jan; Czyścik Józef; Dąbrowski Władysław; Dehmel Stanisław; Deleszkiewicz Ludwik; Dobień Stanisław; Drzewiecki Józef; Durniewicz Jan; Dusza Edward; Duszczak Wacław; Dutkiewicz Stanisław; Dziurdzia Stanisław; Fabiński Hieronim; Filarecki Antoni; Filipowicz Feliks; Florek Stanisław; Gabor Franciszek; Gadziński Szczepan; Gasiorek Karol; Gerwatowski Jan; Gierak Piotr; Głód Józef; Golecki Aleksander; Gruchociak Marcin; Grześkowiak Walenty; Gwizdała Augustyn; Hajczuk Władysław; Hałas Ignacy; Hermann Franciszek; Iwasyk Mikołaj; Jachimowski Józef; Jackowski Jan; Jakubowski Franciszek; Jakubowski Kazimierz; Jakubowski Zbigniew Jan; Janasz Stanisław; Jaśkowiak Jan; Jaworski Kazimierz Józef; Jaworski Stanisław; Jaworski Władysław; Jędrzejczak Jan; Kajewski Władysław; Kalinowski Czesław; Kazmierczak Bolesław; Klaja Karol; Klak Józef; Klimaszewski Bolesław; Klak Wojciech; Kłos Andrzej; Kłos Wiktor; Koczuk Filip; Kolański Jan; Kołodziejczak Roman; Kopicki Antoni; Kopydłowski Michał; Korpacz Jan; Kotfis Józef; Kotowski Alojzy; Kotwinowski Władysław; Kowalski Zygmunt Bronisław; Kregielski Jan; Kryś Bolesław; Kuźmiński Józef; Lato Władysław; Lewandowski Franciszek; Lichański Rudolf Sykstus; Lichy Andrzej; Littwin Bernard; Łobozewicz Bernard; Łukasiewicz Bronisław; Łukaszewicz Kazimierz; Maciaszek Antoni; Maciąg Adam; Magaczewski Mikołaj; Majchrzak Ludwik; Marlica Czesław; Marona Czesław; Matusik Albin; Matyjek Marcin; Mądrzak Władysław; Meder Julian; Meissner Józef; Miętkowski Maksymilian; Migdał Franciszek; Mikołajczyk Jan; Misiółek Feliks; Mizerski Bernard; Mozuł Stanisław; Niedziółka Władysław; Nowak Leon; Orczykowski Józef; Owczarek Jan; Pacholski Mieczysław; Pałka Władysław; Pałkowski Roman; Parowicz Adam; Paszewski Tadeusz; Paszkowski Henryk; Patla Ludwik; Pawlikowski Eugeniusz Michał; Perenc Józef; Piotrowski Jan; Piotrowski Karol; Piwowar Władysław; Płoszczański Włodzimierz; Płociennik Paweł; Podbielski Konstanty; Podborowski Antoni; Podogrodzki Alfons Stanisław; Polachowski Józef; Porębski Józef; Prokop Stefan; Prośniński Józef; Prudel Stanisław; Przybyła Antoni; Przyszlak Kazimierz; Przywara Stefan; Psujek Bolesław; Pszczółkowski Paulin; Pyć Marian; Radoła Ryszard; Ratajczak Ignacy; Ratajski Jan; Rudewicz Leopold; Rychtarski Tadeusz; Rzepliński Józef; Sanakiewicz Stanisław; Sawicki Roman; Schmidt Michał; Schott Bolesław; Serwiński Wacław; Sieczkowski Franciszek; Sikorski Florian; Skatecki Władysław; Smoleński Bronisław; Soboczyński Bernard; Sosniński Stefan; Sosnowski Stefan; Sowiński Edward; Stanisławski Mieczysław; Stańczyk Stanisław; Stawik Józef; Stodulski Bronisław; Stolarski Teodor; Stryjski Jan; Styczyński Franciszek; Switacz Józef; Szczygieł Benedykt; Szklarczyk Stanisław; Suwałski Franciszek; Szymanowski Henryk; Szymański Władysław; Śliński Lucjan; Śliwiński Mieczysław; Śmigielski Antoni; Śnieżek Władysław; Taberski Karol; Talaszka Antoni; Tarnowski Teofil; Tomaszewski Stanisław; Tomczak Stanisław; Tuchowski Stanisław; Ułczycki Jan; Urban Józef; Walczak Edward; Walczak Franciszek; Wandzel Andrzej; Wiśniewski Wiktor; Wojdyga Stanisław; Wojtyński Eugeniusz; Wołasewicz Antoni; Wołodźko Tadeusz; Woźniak Ignacy Antoni; Wójcikiewicz Franciszek; Wronko Tadeusz; Wysocki Michał; Zabawa Władysław; Zakordoński Stanisław; Zasadzki Jan; Zasoń Tadeusz; Ziarkowski Marian; Zimowski Michał; Zych Adam; Żmuda Józef; Żołnowski Mieczysław; Żwawiak Kazimierz; Żywot Wojciech.

BOSMANI: Bamberger Leon; Belziński Konstanty; Borowy Aleksander; Charynek Antoni; Czech Leon; Delewski Władysław; Domański Leon; Dworniak Władysław; Ficek Zdzisław; Fudali Franciszek; Głowacki Feliks; Gierymski Aleksander; Grotkiewicz Eugeniusz; Gruchała Józef; Heleniak Franciszek; Jakubowski Czesław; Jana Mieczysław; Jarczyński Władysław; Jurkiewicz Zenon Stefan; Kaźmierczak Władysław; Kempa Jan; Kęsek Kazimierz; Kołaciński Michał; Kołakowski Mieczysław; Kowalczyk Leonard; Koziół Adam; Kozłowski Florian; Kraśnicki Konrad; Krause Feliks; Krawiec Jan; Krzyżewski Zygmunt; Kuzior Władysław; Kwieciński Zdzisław; Kwinciński Władysław Józef; Leszczelowski Zygmunt; Lewicki Jan; Łysak Stanisław; Maciejewski Jan; Majewski Czesław; Matysik Jan; Mazur Józef; Maskiewicz Aleksander; Niedzielski Anastazy Franciszek; Niesiorowski Jan; Nodzyński Mieczysław; Opiela Jan; Pałka Marian; Pelda Henryk; Pionka Józef; Radziejewski Marian; Rybicki Stanisław; Sielicki Roman; Stefaniak Stanisław; Stoja Kazimierz; Szal Michał; Sznajder Teodor; Szustak Bronisław; Śliwiński Adam; Ślosowski Maksymilian; Tobolski Leon; Urbańczak Józef; Waksrudzki Józef; Walczak Jan; Węglowski Stanisław; Wielgucki Stanisław; Wiśniewski Broni-

slaw; Witas Stanislaw; Wituszynski Adolf; Wnuczynski Jozef; Wojtowicz Tadeusz; Zalewski Mieczyslaw; Zaremski Wacław; Zawadzki Antoni.

TYTULARNI SIERZANCI: Augustyniak Franciszek; Bała Walenty; Banasiak Piotr; Bilski Stanisław; Błachowiak Leon; Boczkowski Kazimierz; Boćkowski Mieczysław; Brychczyński Leon; Chagowski Antoni Michał; Churski Leon; Chwiłkowski Florian; Chyży Michał; Cieciani Józef; Cieślakowski Józef; Cipkowski Wacław; Czerwiński Leopold; Dacewicz Antoni; Dembski Jan; Drygas Józef; Duda Józef; Dudziak Ludwik; Dudziński Józef Kazimierz; Duszczał Stefan; Fedorowicz Stanisław; Ferenczuk Jan; Fijak Stanisław; Filipek Czesław; Flak Jan; Florek Franciszek; Florek Wawrzyniec; Gabrysiewicz Edward; Garszka Jan; Gawron Józef; Gębał Władysław; Gidaszewski Jan; Głowicki Antoni; Gosławski Bronisław; Graff Stefan; Grześkowiak Roman; Hakowski Kazimierz; Herudziński Edward; Hewuszt Paweł; Hołubiak Feliks; Jabczyński Franciszek; Jankowski Jan II; Jarmużek Józef; Jędrzejuk Józef; Józwiak Jan; Jurga Antoni; Kamiński Tomasz; Kamiński Władysław; Kasprzyk Marian; Kaźmierski Stefan; Klemczyński Marcin; Kmita Józef; Koprowicz Ignacy; Kośmicki Czesław; Kowalka Stanisław; Krawiec Ignacy; Kuczek Józef; Kubiak Szczepan; Kukliński Antoni; Kwiatkowski Stanisław; Larys Roman; Lesiński Józef; Lesniak Walenty; Lewandowski Jan; Litwiniuk Paweł; Ławrentjew Wacław; Maciąg Władysław; Maćkowiak Józef; Maj Andrzej; Mejszński Jan; Michalski Stanisław; Migda Piotr; Moczyk Franciszek; Moszczyński Wincenty; Mrugasiewicz Teodor; Niedziałek Józef; Nowak Józef; Olejniczak Jan; Olszak Ignacy; Olszanowski Józef; Olszewski Stanisław; Olszyński Stefan; Pawłowski Mieczysław; Pikała Józef; Płonka Stanisław; Popiel Aleksander Franciszek; Preis Feliks; Proczek Ignacy; Radaczynski Stanisław; Rams Andrzej; Rapa Wiktor; Ratajczak Michał; Redliński Ludwik; Rogoziński Jan; Rorot Józef; Rólnik Witalis; Różycki Marian; Röhrke Alfred; Serewa Józef; Sęk Jan; Sikora Stanisław; Sikorski Jakub; Siwiec Roman; Skrobacz Tomasz; Sławniwicz Feliks; Smoliński Czesław; Spychaj Franciszek; Stachurski Władysław; Stuligrosz Józef; Suchodolski Stanisław; Surdyk Franciszek; Swojak Franciszek; Szczęśniak Stanisław; Szymkowiak Franciszek; Śliwiński Józef; Śniegocki Józef; Tomaszewski Stanisław; Walaśzek Józef; Warchoł Jan; Wejner Jan; Weltrowski Anastazy; Welnowski Jan; Winiarski Antoni; Wiśniewski Kazimierz; Wiśniewski Leon; Wołejo Józef; Wosik Stefan; Zadurski Aleksander; Zalewski Leon; Zdrowecki Bolesław; Zgrajek Antoni; Zieliński Władysław; Zieliński Władysław; Ziętek Stefan; Ziolo Tadeusz; Ziółkowski Józef; Zwoliński Wincenty.

TYTULARNI WACHMISTRZE: Antkowiak Ignacy; Bielewicz Lucjan; Bodzioch Ludwik; Budny Zdzisław Bohdan; Dudziak Bolesław; Flisiński Roman; Gałach Wincenty; Glej Józef; Gotowicz Franciszek; Hawaluk Stanisław; Jabłoński Antoni; Jarkiewicz Józef; Józwiak Ludwik; Kłobus Jan; Kondziołka Franciszek; Kornacki Józef; Korzeniowski Antoni; Lewicki Józef; Łukasiewicz Jan; Machtyłowicz Czesław; Maciejewski Stanisław; Mackiewicz Piotr; Magiera Tomasz; Maliszewski Franciszek; Matuszewski Jan; Mazur Antoni II; Mickiewicz Franciszek; Mroczkowski Antoni; Mroczkowski Władysław; Nowakowski Ignacy; Nowakowski Teodor; Nowicki Franciszek; Ostrowski Józef; Pachurka Feliks; Piątkowski Jan; Piechowiak Kazimierz; Podzerek Józef; Rachwałik Józef; Rolbiecki Alojzy; Roslan Karol; Rumiński Leon; Smorczyński Czesław; Szarek Stanisław; Walczak Antoni; Wojciechowski Roman; Wójcik Aleksander; Wrzalik Władysław; Zajder Franciszek; Zakęs Leon; Zareba Władysław; Zwierzchlewski Jan.

TYTULARNI OGNIOMISTRZE: Badacz Jan; Binkowski Władysław; Borowski Edward; Cygański Zygmunt; Cyprych Michał; Domagała Marian; Drzewiecki Aleksander; Hrybacz Jan; Kański Michał; Kędzia Franciszek; Kobus Antoni; Kobus Franciszek; Laszkiewicz Stanisław; Luczyk Franciszek; Massek Józef; Mosciszewski Władysław; Radzikowski Józef; Rafacz Tadeusz; Schimmelfeign Bernard Piotr; Słowik Józef; Świdorski Jan; Wartałowicz Ignacy; Zadrożny Jan; Zięba Józef; Zięba Józef.

TYTULARNI MAJSTRZY WOJSKOWI: Bryłowski Teodor; Dachowski Stanisław; Dominik Walenty; Gnalicki Jan; Hartel Paweł; Hnatkiewicz Edward Grzegorz; Kaczmarek Franciszek; Leszczyński Alojzy; Lipski Franciszek; Lisowicz Franciszek; Lisowski Zygmunt; Mazurkiewicz Władysław; Mędrek Franciszek; Mielaneczuk Wacław; Potocki Jan; Szufler Paweł; Zabłocki Franciszek.

PLUTONOWI: Abram Józef; Adamowicz Piotr; Andrzejewski Marcin; Arazy Antoni; Arciszewski Jan; Babacz Stefan; Bajster Jan; Ballaun Mieczysław; Bałazy Bolesław; Bałyński Jan; Banaszak Stanisław; Barski Jan; Bartosiewicz Jan; Basąg Stefan; Basiński Jan; Bedyński Jan Antoni; Białasiewicz Ludwik; Bielak Jan; Białasowski Leon; Bielicki Antoni; Bienienda Stanisław; Blaszyk Antoni; Błaszkievicz Jan; Bogdański Franciszek; Bomba Władysław; Bossy Jakub; Brocki Michał; Bromilski Jan;

Browarczyk Jan; Brukowski Michał; Brzeziński Szczepan; Bucki Bronisław; Buczkowski Władysław; Buracki Adam; Busz Jan; Bydolek Florian; Bzik Józef; Chałupniczak Franciszek; Chanenko Jan; Chmielewski Jan; Chojnacki Franciszek; Chosiński Józef; Chudzikiewicz Bolesław Karol; Cichowicz Józef; Cichy Jan; Cieślak Ludwik; Cieślak Stanisław; Ciosk Franciszek; Cybowski Aleksander; Czembrowski Michał; Czereszkievicz Adolf; Czerski Józef; Dam Stanisław; Dąbrowski Bolesław; Dąbrowski Józef; Dąbrowski Stefan; Diakow Eustachy Stanisław; Dolkin Józef; Dominiak Leon; Doroszuk Stanisław; Dróżdż Antoni; Drzewiecki Józef; Dudziński Tomasz; Dybał Józef; Dyl Stanisław; Dymanus Franciszek; Działał Roman Julian; Filipowski Stanisław; Fiok Stefan; Flieger Jan; Fornalik Wacław; Forsyjak Stanisław; Fryczyński Kazimierz; Gabor Paweł; Gajda Zygmunt Adolf; Gajewski Piotr; Gajewski Stanisław; Gajgłowicz Jan; Gajocha Piotr; Garbicz Stanisław; Garstka Adam; Gielnik Józef; Glinkiewicz Roman; Gnat Jan; Gnatij Grzegorz; Golik Józef; Gondek Stanisław; Górski Ignacy; Górski Jakub; Grabarek Józef; Grabowski Aleksander; Grabowski Jan; Grencel Leon; Grudkowski Antoni; Gruszczyński Piotr; Grygiel Franciszek; Grzegorek Leonard; Guscin Franciszek; Guz Franciszek; Handlich Leon; Henke Leon; Hes Piotr; Hildebrand Karol; Hurt Stanisław; Ignor Jan; Inglik Wincenty; Jabłoński Józef; Jabłoński Wacław; Jadczyk Karol; Jagła Józef; Jakóbiak Gierwazy; Jalożyński Czesław; Jalożyński Sylwester; Janasiak Ludwik; Jania Władysław; Jankowiak Michał; Jankowski Jan; Janusz Stefan; Januszcak Edward; Jańczak Stanisław; Jarosz Michał; Jastrzębski Józef; Jędrzejewski Roman Czesław; Jess Aleksander; Jędruszcak Jan; Jurewicz Wiktor; Jurkiewicz Jan; Kaczmarek Stanisław; Kaczmarek Władysław; Kajzer Jakub; Kaliszewski Leonard; Kamforowski Józef; Kamieniak Ignacy; Kamiński Wacław; Kania Stanisław; Kański Bolesław; Karaczewski Stefan; Karliński Jan; Kasperek Jan; Kasprzak Antoni; Kaźmierski Ignacy; Klein Albin; Klik Ignacy; Klimek Józef; Kłofik Michał; Kłusek Józef; Kłodawski Bolesław; Kłosek Władysław; Kłosowski Józef; Kobielski Franciszek; Kociołek Piotr; Koczorowski Czesław; Kolankowski Józef; Kołodziejski Teofil; Komaiszko Stefan; Kondracki Edward; Konieczko Stanisław; Koniński Władysław; Kopański Ignacy; Kopczyński Zygfryd; Kopytnik Władysław; Kosmatka Franciszek; Kowalewski Stanisław; Kowalski Józef; Kowalski Kazimierz; Kowalski Stanisław Edward; Kozik Władysław; Kozłowski Feliks; Kozłowski Stanisław; Krajza Jakub; Krasowski Edward; Krauss Stefan; Krauze Antoni; Król Stanisław; Kruczkowski Władysław; Krupski Edward; Krysa Józef; Krysiński Wacław; Krzeziński Jan; Kubera Jan; Kucol Wacław; Kula Leonard; Kwiecień Ludwik; Laskowski Hipolit; Latosi Czesław; Lechmański Hipolit; Leksiński Antoni; Lenkiewicz Bazyl; Lib Adam; Liszka Franciszek; Lorenc Stanisław; Lubowski Czesław; Łata Ludwik; Ławrynowicz Aleksander; Ławrynowicz Eugeniusz; Łeśko Teodor; Łojek Jan; Maciejewski Alfons; Maciocha Michał; Magdziarz Franciszek; Maj Józef; Makiełka Edward; Makowski Jan; Maleszka Stanisław; Malicki Jan; Mańka Władysław; Marceniuk Michał; Maryniak Jan; Marzec Jan; Masłowski Marian; Mazur Stefan; Mazurek Tomasz; s. p. Melke Albert Otton; Michalak Aleksander; Michalski Antoni; Michalski Jan Tadeusz; Michałowski Franciszek; Mierzwa Edward; Mikołajczak Stanisław; Mikulski Sylwester; Min-da Władysław; Minkin Zygmunt; Mirecki Mieczysław; Mních Franciszek; Molenda Piotr; Mordaka Jan; Morończyk Michał; Mrocza Stanisław; Muczyński Tadeusz; Muszyński Józef; Naczyński Antoni; Narojek Antoni; Nasiłowski Ignacy; Naskręt Jan; Nawrocki Franciszek; Niksa Jan; Niziński Kalikst Adam; Nowakowski Piotr; Oberkowski Tadeusz; Oberland Leon; Olejniczak Jan; Olejniczak Ludwik; Olejnik Stanisław; Olek Walenty; Opielski Józef; Orłowski Ludwik; Orpeł Michał; Orylski Władysław; Ossowski Franciszek; Osuch Andrzej; Otremba Leonard; Palacz Franciszek; Pałyś Wacław; Pankiewicz Jan; Pankowski Wacław; Panowicz Ludwik; Paszkiewicz Antoni; Pawłowski Bolesław; Pączkowski Antoni; Pätzold Marian; Pedd Gustaw; Pękala Bolesław; Piątek Józef; Pietrzak Jan; Pilarek Roman; Piontek Jan; Piotrowski Józef; Pisarski Jan; Plewa Czesław; Płoński Emil; Podsidecki Franciszek Rudolf; Polak Franciszek; Poleszak Jan; Polczyński Wojciech; Poloch Kazimierz; Porowski Władysław; Potoczny Stanisław; Powierza Piotr; Procenko Jan; Przybylski Czesław; Przybylski Czesław; Przybylski Wojciech; Przysup Kazimierz; Ptaszyński Stanisław; Puschmann Stefan; Radtke Jan; Rajski Aleksander; Rajski Franciszek; Rautman Leonard; Reszczyński Jan; Rogoziński Stanisław; Romanowski Piotr; Rosacki Józef; Rosiński Wincenty; Róg Józef; Ruciński Franciszek; Rulka Feliks; Rutkiewicz Stanisław; Rybak Władysław; Rzeszotek Jan; Samolewski Wincenty; Siąkowski Bolesław; Sieradzan Jan; Siuda Józef; Skibiński Teofil; Skibiński Wiktor; Skonieczny Józef; Skrzat Julian; Skrzypczak Wincenty; Skrzypczyński Józef; Skurka Feliks; Słomski Franciszek; śmieliński Jan; Smigiel Antoni; Sobczyk Karol; Sobis Jan; Sobkowiak Jan; Sochoń Władysław; Sokołowski Aleksander; Spodzieja Jan; Stańczak Franciszek; Staszak Antoni; Stefanowicz Włodzimierz; Stępień Bolesław; Stępniewski Jan; Straż Walenty; Streicher Karol; Strzyżyński Jan; Studniarek Józef; Surmiak Stefan; Sypień Franciszek; Szamrowicz Franciszek; Szarek Mikołaj; Szczepaniak Jan;

Szóstak Antoni; Szpilewski Melchior; Sztur Józef; Szyk Józef; Szymański Michał; Szyszka Paweł; Ślifka Paweł; Śliwiński Błażej; Śliwiński Marian; Śliwka Franciszek; Świętochowski Aleksander; Tańcula Mieczysław; Teodorczyk Tomasz; Tęczyński Antoni; To-fin Stanisław; Tokarczuk Wasyl; Tokarski Wincenty; Tomczak Józef; Tomczyk Władysław; Trajdos Józef; Traube Roman; Trochimiuk Jan; Turek Michał; Turowski Seweryn; Wajgiel Stanisław; Walczak Józef; Walichiewicz Zygmunt; Walicki Adam; Warszawski Bronisław; Wasiak Andrzej; Wawrzyniak Franciszek; Weber Kazimierz; Wegner Józef; Welke Bronisław; Wilczyński Władysław; Wilk Józef; Wiszowaty Aleksander; Witkowski Sylwester; Witwicki Paweł; Wojciechowski Bronisław; Wojczyk Wiktor; Wojaś Józef; Wojtkowski Jan; Woźniak Franciszek; Woźniak Józef; Wójcik Bronisław; Wrotecki Jan; Wróbel Piotr; Zaborowski Antoni; Zaborowski Stanisław; Zacira Waclaw; Zajac Walenty; Zakan Franciszek; Zakrzewski Józef; Zaleski Tadeusz; Zaleszczuk Władysław; Zamysłowski Grzegorz; Zapłata Marcin; Zawidzki Jan; Zbaszyniak Michał; Zbikowski Franciszek; Zbiryt Eugeniusz; Zgoda Antoni; Zieliński Franciszek; Zieliński Józef; Zieniawa Antoni; Ziętkowski Roman; Zybura Tadeusz; Zymbak Jan; Żebrowski Stanisław; Żejmo Stanisław; Żółkowski Antoni.

MŁODSI MAJSTRZY WOJSKOWI: Barylski Władysław; Będowski Edward; Broda Stanisław; Brzeziński Stanisław; Dotka Ludwik; Dudka Stanisław; Dumański Piotr; Filaszkiwicz Konstanty; Gajewski Władysław; Gluchowski Aleksander; Gołabek Marian; Jadowski Franciszek; Jaworski Jan; Jaźwiński Witold; Jeż Józef; Just Franciszek; Kalinowski Bronisław; Kiliński Józef; Korzeniowski Władysław; Mastyka Stanisław; Paciorek Mieczysław; Radke Józef; Sadowski Stefan; Sanojca Władysław; Segień Bartłomiej; Szacki Józef; Szumiński Leon; Szwandrowicz Stanisław; Szydłowski Edward; Trzeciak Jan; Walter Ludwik; Wiatr Antoni; Witkowski Paweł.

BOSMAN MACI: Baumert Stefan; Dudryk Władysław Leon; Frankowski Eugeniusz; Iglantowicz Ludwik; Kamionka Mieczysław; Koza Antoni; Krukowski Jan; Michalczewski Stanisław; Mielewicz Franciszek; Piekarski Franciszek; Przybysz Józef.

KAPRALE: Kuczmarski Feliks; Mydlarz Zygmunt.

SZEREGOWCY: st. sap. Heppner Brunon Franciszek; st. sap. Kapitałna Kazimierz; leg. Pawlikowski Jan Andrzej; leg. Pokrzywiński Władysław; ś. p. st. szer. Czarnomski Jerzy Czesław; ś. p. szer. Siach Mieczysław.

ZA ZASŁUGI W SŁUŻBIE OCHRONY POGRANICZA:

Chor. Lis Wincenty; chor. Szostek Franciszek; st. sierż. Armatowicz Stanisław Władysław; st. sierż. Chrzanowski Jan Władysław; st. sierż. Handke Jan; st. sierż. Kaczor Jan; st. sierż. Kamiński Michał; st. sierż. Lis Jan; st. sierż. Mielczarczyk Jakub; st. sierż. Polowczyk Michał; st. sierż. Stach Stefan; st. sierż. Synowiec Jan; st. sierż. Szpakowski Feliks; st. sierż. Urbański Bolesław; st. sierż. Wawrzynowicz Henryk; st. sierż. Wrzos Franciszek; st. sierż. Zgorzelski Waclaw; st. sierż. Ziętek Bolesław; st. wachm. Zurowski Tadeusz; st. m. w. Pflugradt Teodor; sierż. Antoniuk Szczepan; sierż. Baćmaga Antoni; sierż. Baranowski Stanisław Kostka; sierż. Bělka Józef; sierż. Bochenek Karol; sierż. Cembrzyński Franciszek; sierż. Czaplicki Roman; sierż. Dobek Antoni; sierż. Dolibóg Karol; sierż. Gliński Władysław; sierż. Gorczycki Adolf; sierż. Gulczyński Czesław; sierż. Hofman Henryk; sierż. Jądrzyk Florian; sierż. Kaczmarek Roman; sierż. Kasprzak Piotr; sierż. Kasprzak Stefan; sierż. Kowalski Jan Telesfor; sierż. Krawiec Adam; sierż. Krodkiwski Leopold; sierż. Krystkowiak Jan; sierż. Kubiński Euzebiusz; sierż. Kuźniewski Stanisław; sierż. Łukaszewski Franciszek; sierż. Maciejczak Andrzej; sierż. Młynarczyk Stanisław; sierż. Molenda Franciszek; sierż. Musiał Andrzej; sierż. Nanus Julian; sierż. Nyczka Antoni; sierż. Ocieska Władysław; sierż. Pastwa Paweł; sierż. Plech Stanisław; sierż. Pluciński Szczepan; sierż. Podsiadło Wincenty; sierż. Śnieg Andrzej; sierż. Ważny Mikołaj; wachm. Florczyk Antoni; wachm. Kędziora Franciszek; wachm. Miksza Marcin; wachm. Pięta Jan; m. w. Domański Józef; m. w. Komorowski Kazimierz; m. w. Mazur Józef; plut. Bondziul Bronisław; plut. Duchowski Stanisław; plut. Gorzelany Antoni; plut. Kubalanca Karol; plut. Kuczkowski Władysław; plut. Lenartowicz Franciszek; plut. Majewski Waclaw; plut. Nowak Stanisław; plut. Pieszczyk Piotr; plut. Szczyryk Marian; plut. Taberski Seweryn; plut. Targowski Szczepan; plut. Teperski Jan; plut. Wachowiak Stanisław; plut. Wittek Waclaw; mł. m. w. Janik Józef.

ZA ZASŁUGI NA POLU PRACY W PRZYSPOSOBIENIU WOJSKOWYM I WYCHOWANIU FIZYCZNYM:

Chor. Bednarek Jan; chor. Karch Władysław; chor. Pawlak Czesław; chor. Przytuła Franciszek; st. sierż. Barej Wojciech; st. sierż. Bezdek Franciszek; st. sierż. Blamowski Józef; st. sierż. Boroch Franciszek; st. sierż. Caban Kazimierz; st. sierż. Falkowski Józef; st. sierż. Grad Władysław; st. sierż. Grześkowiak Andrzej; st. sierż. Harsze Franciszek; st. sierż. Jarmuła Jan; st. sierż. Kap-tur Wojciech; st. sierż. Kostoń Bronisław; st. sierż. Koszucki Alojzy; st. sierż. Kumek Józef; st. sierż. Miara Jan; st. sierż. Motyka Mieczysław; st. sierż. Nowak Jakub; st. sierż. Olejniczak Stanisław; st. sierż. Opalka Stanisław; st. sierż. Owsiany Bronisław; st. sierż. Skawiński Szczepan; st. sierż. Sroka Władysław; st. sierż. Stepień-ski Czesław; st. sierż. Szkoła Antoni; st. sierż. Śledź Eugeniusz; st. sierż. Wasilewski Franciszek; st. sierż. Welna Jan; st. sierż. Wil-kosz Józef; st. sierż. Wiśniewski Bernard; st. sierż. Woltman Edmund; st. sierż. Wyszynski Aleksander; st. sierż. Żakowski An-toni; st. wachm. Kamerduła Józef; tyt. st. sierż. Cichowski Zygmunt; tyt. st. sierż. Galica Wojciech; tyt. st. sierż. Linert Win-centy; tyt. st. sierż. Nowak Stanisław; tyt. st. wachm. Skibiński Antoni; sierż. Baczyński Stefan; sierż. Basiński Karol; sierż. Bie-lakiewicz Paweł; sierż. Bury Walerian; sierż. Cabała Stanisław; sierż. Chilarzak Franciszek; sierż. Chmielewski Czesław; sierż. Du-dzie Władysław; sierż. Gwiżdż Jan; sierż. Hausmann Jan; sierż. Ja-niszewski Jan; sierż. Kamiński Franciszek; sierż. Kamiń-ski Karol; sierż. Katarzyński Jan; sierż. Kiljanek Jan; sierż. Kołodziej Walenty; sierż. Kuligowski Franciszek; sierż. Ledwoch Józef; sierż. Lewandowski Leon; sierż. Lewicki Jó-zef; sierż. Łabęcki Franciszek; sierż. Łukasik Henryk; sierż. Ma-kiej Bolesław; sierż. Maciejewski Stefan; sierż. Młodkowski Julian; sierż. Nowaczyk Stanisław; sierż. Okrzejski Antoni; sierż. Orlicki Edward; sierż. Pawłowski Józef; sierż. Pesta Leon; sierż. Pietkie-wicz Edward; sierż. Pola Józef; sierż. Różalski Antoni; sierż. Ru-dy Franciszek; sierż. Rutecki Franciszek; sierż. Serafin Antoni; sierż. Sikorski Marcin; sierż. Sroka Piotr; sierż. Sułek Władysław; sierż. Szymański Jan; sierż. Szymczak Andrzej; sierż. Tworkiewicz Anastazy; sierż. Walkowiak Stefan; sierż. Wieczorek Józef; sierż. Zieliński Józef; sierż. Żaba Bronisław; wachm. Biela Władysław Aleksander; wachm. Glapa Franciszek; wachm. Janicki Józef; wachm. Mazański Józef; wachm. Pankau Stefan; wachm. Rybarski Henryk; wachm. Szabelski Józef; wachm. Szymański Stanisław; wachm. Wichrowski Ludwik; wachm. Wróbel Piotr; tyt. sierż. Ku-biak Franciszek; tyt. sierż. Malejewski Józef; tyt. sierż. Musiałow-ski Józef; tyt. sierż. Nowicki Ignacy; tyt. wachm. Wolski Wiktor; plut. Bartkowiak Jan; plut. Bednarczyk Julian; plut. Chojak Ju-lian; plut. Deka Jan; plut. Dobrowolski Kazimierz; plut. Gasikow-ski Konrad; plut. Gnas Henryk Jan; plut. Grochał Mieczysław; plut. Grynkiewicz Kazimierz; plut. Nędzusiak Jan; plut. Pieniężny Józef; plut. Popiołek Józef; plut. Skoczek Józef; plut. Skrzydlewski Jan; plut. Spławski Czesław; plut. Szubert Stanisław.

ZA CAŁOKSZTAŁT ZASŁUG W SŁUŻBIE WOJSKOWEJ:

Chor. Fijałkowski Roman; chor. w s. s. Konkolski Antoni; chor. Urbański Maksymilian; tyt. chor. w s. s. Dolaś Jakub; st. sierż. w s. s. Jakubowski Tomasz; st. sierż. w s. s. Kubik Jan; st. sierż. Malawka Szymon; st. sierż. w s. sp. Stasik Józef; st. sierż. w s. s. Waksmundzki Józef; st. m. w s. s. Aleksandrowski Ed-ward; tyt. st. sierż. Natali Karol; tyt. st. sierż. w s. s. Przybyła Józef; tyt. st. sierż. w s. s. Pulcer Henryk; sierż. Horynkiewicz Stanisław; sierż. w s. s. Manc Władysław; sierż. w s. s. Szczurek Ignacy; sierż. Urban Leopold Augustyn; ogn. w s. s. Kujawski Czesław; tyt. sierż. Bykowski Stefan; wachm. w s. s. Chachulski Jan; plut. w s. s. Dudek Michał; plut. w s. s. Marzec Władysław.

PODOFICEROWIE, ODZNACZENI PO RAZ DRUGI BRĄZOWYM KRZYŻEM ZASŁUGI:

Chor. Grzyb Władysław; chor. Nowak Władysław; chor. Po-pek Józef; st. sierż. Brzezoń Józef; st. ognm. w st. sp. Mach Józef.

Wśród podanych podoficerów mogą znaleźć się i ci, któ-ryzy otrzymali już zawiadomienie w miesiącach letnich o od-znaczeniu brązowym krzyżem zasługi.

Zaznaczamy, że zgodnie z ustawą „krzyż zasługi“ nie może być wydawany dwukrotnie w jednym roku.

Redakcja

Informator

(M.) „M. H. S.“, Baranowicze. — Na kurs korespondencyjny mogą być przyjęci tylko kandydaci z ukończonym gimnazjum nowego ustroju lub z ukończonymi 6 klasami gimnazjum dawnego ustroju. Jest to minimum. 5 klas gimnazjum nie wystarcza.

(M.) Sierżant Mamcarz Jan, Cieszyn. — 33 lat do końca lipca 1937 roku pod warunkiem, że służba w POW będzie udowodniona zaświadczeniem Biura Historycznego. Przysługiwałaby emerytura w wysokości 94 procent uposażenia. Wyniesie to około 241 złotych miesięcznie.

(M.) Kapral nadterminowy „Ciekawy Z. St.“, Mielnica. — Podania można składać tylko bezpośrednio do zarządów poszczególnych fabryk, lecz dopiero po zwolnieniu ze służby wojskowej. Adresy poda Panu biuro Funduszu Pracy, najbliższe miejsca zamieszkania.

(M.) „Stały czytelnik z Chełmna“. — Zezwolenia na noszenie munduru po przeniesieniu do rezerwy nie można otrzymać.

(M.) Plutonowy K. G., Stryj. — Dotychczas obowiązują nadal przepisy o dostarczaniu osobnych kwater stałych. O wprowadzeniu dodatków mieszkaniowych nie posiadamy konkretnych wiadomości. Rozkazów nie ma. Radzimy przedstawić prośbę w drodze służbowej do DOK.

(M.) „Ciekawy, Borszczów“. — Iławy Pan prawo do zaopatrzenia emerytalnego. Wysługa emerytalna wynosi 16 lat do 1 października 1939 roku, za co przysługiwać będzie 43 procent uposażenia obecnego. Kwotę znajdzie Pan w tabeli „Kalendarza Podoficera na rok 1938“.

(M.) Plutonowy Wyszomirski Wilhelm, Okęcie. — Należy zwrócić się z podaniem do PKU o uzupełnienie ewidencji okresem odbytej służby ochotniczej. Jeżeli nie posiada Pan żadnych dowodów służby, należy szczegółowo opisać jej przebieg (daty, formacje, miejsca postoju). W razie nieposiadania przez PKU urzędowych danych o odbytej służbie, będzie Pan wezwany do przedstawienia przebiegu omawianej służby, poświadczonego przez dwóch świadków.

(M.) „Zainteresowani Es“, Sambor. — To zależy od charakteru wyjazdu, co musi być uwidocznione w odpowiednim rozkazie, zarządzającym wyjazd. Prawdopodobnie przysługuje tylko dodatek ćwiczebny. Szczegółowych informacji udzieli biuro oficera gospodarczego. Wyżyszenie z Kotła nie przysługuje.

(M.) „Ewjetas“, Sambor. — Jeżeli służba w orkiestrze w 1923 roku była kontraktowa, to nie podlega ona zaliczeniu do wysługi emerytalnej i nie może być wpisana do zeszytu ewidencyjnego. W tym wypadku wpis w zeszycie ewidencyjnym (pobrany) jest błędny. Jeżeli to natomiast była służba ochotnicza (nie elewa), w takim razie powinna być wpisana do zeszytu ewidencyjnego i będzie liczyć się do wysługi emerytalnej. Celem wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości należy się zwrócić do swojej PKU.

(M.) „B. N.“, Zakopane. — Obowiązują barwy łapek i otoków, przewidzianych dla służby, do której Pan ma przynależność macierzystą.

(M.) Sierżant Sokół Stanisław, Bielsko na Śląsku. — 1) nie obowiązuje salutowanie. 2) nie salutują, a przyjmują postawę zasadniczą.

(M.) Plutonowy J. Murawski, Słobódka. — Nie przysługuje zwrot wydatkowanych sum za najem kwatery. O przydział osobnej kwatery stałej należy zwrócić się do władzy służbowej. Do zwrotu już poniesionych kosztów brak podstaw. Nie ma takich przepisów.

(J.) Podchorąży „Kraków“. — Może Pan uzyskać stopień oficera rezerwy po ukończeniu nakazanych ćwiczeń. Czyniąc zadość prośbie Pana radzimy wnieść odpowiednio umotywowane podanie do dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza.

(J.) K. S., Jarosław. — Warunki co do prawa otrzymania medala pamiątkowego za wojnę znajdzie Pan w Dz. Rozk. Wojsk. Nr 32/28, poz. 350. W sprawie renty proszę wnieść podanie do Ministerstwa Opieki Społecznej.

Mistrzostwa świata

ZDOBYLIŚMY POLSKĄ AMUNICJĄ

Do tegorocznego naszego bilansu sportowego na arenie międzynarodowej mamy do zanotowania jedną pozycję niewątpliwie wysoką. Jest nią wielki sukces polskiej ekipy myśliwskiej, która w dn. 27 i 28 sierpnia w Luhaczowicach (Czechosłowacja) zdobyła mistrzostwo świata na rok 1938 w strzelaniu do rzutków, odnosząc zespołowo świetne zwycięstwo nad pozostałymi zawodnikami z różnicą 21 punktów. Sukces jest tym większy, że zawody odbywały się w bardzo niekorzystnych warunkach atmosferycznych i miały obostrzone warunki, gdyż rzutki wyrzucano w tempie niesłychanie szybkim.

Na marginesie tego zwycięstwa należy nadmienić również o sukcesie polskiej amunicji — trzech najlepszych bowiem naszych zawodników strzelało polskimi nabojami „Darzbór“ — Z. A. „Pocisk“ S. A. Prawda, że naboje „Pocisku“ mają już swoją ustaloną sławę — tym nie mniej ostatni ich sukces dowiódł, że nasza produkcja rodzima przewyższa tego rodzaju wyroby zagraniczne. To też znawcy światowi, zebrani na mistrzostwach w Luhaczowicach, wyrażali się o polskiej amunicji z wielkim uznaniem. Polscy myśliwi mają na tym punkcie opinię wyrobioną od dawna. Ostatnie sukcesy przyczynią się niewątpliwie do jeszcze większego powodzenia ładunków „Pocisku“ i obecnie w okresie polowań w ładownicach każdego strzelca znajdują się wyłącznie polskie naboje: „DARZBÓR“ i „GRYF“.

MISTRZOSTWO ŚWIATA
W STRZELANIU DO RZUTKÓW
NA 1938 ROK
W LUHACZOWICACH (CZECOSŁOWACJA)
W DN. 27 I 28 SIERPNIA 1938 ROKU
ZDOBYŁ
ZESPÓŁ POLSKI.

TRZEJ NAJLEPSI ZAWODNICY
ZWYCIĘSKIEGO ZESPOŁU
JÓZEF KISZKURNO, STEFAN SZTUKOWSKI
I KONSTANTY KOSCHEMBAHR-ŁYSKOWSKI

STRZELALI NABOJAMI

„DARZBÓR“

ŁADOWANYMI PROCHEM

„Ł O Ś“

WYROBU

Z. A. POCISK S. A.

WYDAWCA: WOJSKOWY INSTYTUT NAUKOWO - OSWIATOWY

Redaktor naczelny: Jerzy Ciepeliowski, kapitan

Zastępca naczelnego redaktora: Wacław Szmagier

Sekretarz redakcji: N. W. Witaczyński, chorąży

Kierownik techniczny: Romuald Mackiewicz

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Nowy Świat 23/25. Telefony: Redakcji 231-72, Administracji 304.69. Konto PKO 22.144

Przedpłata: Miesięcznie 1.50 zł. — Rocznie 17 zł. — Egzemplarz pojedynczy 50 gr. Za granicą rocznie 40 zł. — W Ameryce 5 dolarów.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką. — Za zmianę adresu dopłata 25 groszy.

Ceny ogłoszeń: 1 strona czarno drukowana 500 złotych; jeden milimetr jednoszpaltowy względnie jego miejsce przy układzie dwuszpaltowym 1.—; trzyszpaltowym 0.65. Cena 1 strony dwukolorowej, względnie 1 strony opisowej 750 złotych; jeden milimetr jednoszpaltowy względnie jego miejsce przy układzie dwuszpaltowym 1.50, trzyszpaltowym 1.—.

Rękopisów, zdjęć i rysunków, nadesłanych do Redakcji, nie zwraca się.

Drukarnia Naukowa w Warszawie, Stare Miasto 11. Tel. 509-17. — Klisze Zakł. Fotochemigraf. „Zorza“, Warszawa. Tel. 520-37,

T a i o w o

O MALYCH NASTĘPCACH TRONU

Spośród najmłodszych następców tronu, którzy za lat kilkanaście czy więcej obejmą władzę panującą w swych krajach, wyróżnia się dzisiaj trójka angielsko-belgijsko-holenderska, a mianowicie: mała księżniczka Elżbieta, przyszła królowa Anglii, młodszy od niej książę Baudouin, syn tragicznie zmarłej królowej Astrid i króla Leopolda III, dziedzic tronu belgijskiego i najmłodsza księżniczka Beatrycze, córeczka księżnej Julianny, która odziedziczy kiedyś tron holenderski.

Księżniczka Elżbieta, przyszła królowa Anglii, ma obecnie 12 lat i cieszy się wielką sympatią i szacunkiem swych przyszłych poddanych. Ministrowie kłaniają się jej bardzo nisko, a ludność brytyjska stara się na każdym kroku okazać małej księżniczce miłość, przesyłając jej wspaniałe podarunki i gotując jej owacje gdzie się tylko pokaże. Lilibeth, tak bowiem nazywają wszyscy małą następczynię tronu, chodzi zawsze uśmiechnięta i odklania się bardzo uprzejmie, jednak i uśmiech i skinienie głowy mają w sobie już teraz majestat i trochę dumy. Wie ona, że będzie kiedyś królową i matka ma z nią dużo kłopotu, aby wykorzenić z jej serduszka dziecinne budzącą się dumę władczyni.

Charakter jej cechuje jeszcze jedna wada. Mała księżniczka jest troszeczkę złośliwa, a że jest bardzo inteligentna i nad wiek rozwinięta, potrafi często dać tak trafną i ciętą odpowiedź, że niejednego lord czy minister odchodzi po jej powiedzeniach „jak zmyty”. Lilibeth orientuje się szybko, czy ktoś z niej żartuje, czy rozmawia serio, a kiedy się jej sposób rozmowy nie podoba, to zachowaniem swoim zmusza rozmówcę do natychmiastowej orientacji w sytuacji.

Księżniczka Elżbieta urodziła się 21 kwietnia 1926 roku w domu swych dziadków przy Bruton Street w Londynie. Według zwyczajów na dworze angielskim, pierwszym, kto ma prawo dowiedzieć się o urodzinach królewskich, jest minister spraw wewnętrznych. Ten dopiero zawiadamia o narodzinach królewskich lorda majora Londynu, na rozkaz którego heroldowie obwieszczają ludności szczęśliwą nowinę.

Wychowanie księżniczki nie różniło się wiele od tego, jakie otrzymywały inne dzieci z zamożnych domów angielskich. Najwerniejszymi jej przyjaciółmi są dwa psy Brownie i Blackie oraz mały szkocki kucyk Rosie, na którym posadzono ją po raz pierwszy, kiedy miała zaledwie 4 lata.

Jako 7-letniej dziewczynki zdarzył się księżniczce poważny nawet wypadek przy konnej jeździe. Pewnego razu jechała ona przez pola w towarzystwie swoich nieco starszych od niej kuzynów. W pewnej chwili zaczęli się oni z nią przekomarzać, że jako „dziewczyna” nie będzie miała odwagi przeskoczyć płotu na koniu. Księżniczka w jednej chwili spięła swego rumaka i ruszyła na przeszkodę, jednak tak nieszczęśliwie, że spadając z konia, poraniła się dotkliwie. Mimo bólu zerwała się jednak natychmiast i chciała dokonać skoku jeszcze raz. Kuzyni nie dopuścili do tego. Na uwagę ich, że przecież broczy krwią, odpowiedziała z godnością:

— Na wojnie otrzymuje się większe rany i nikt z tego powodu nie płacze.

Matka księżniczki przestrzega pilnie, aby małej Lilibeth nie obsypywano pochwałami, które by ją mogły uczynić dumną.

Opowiadają, że pewnego razu zjawił się na dworze angielskim znany humorysta sir James Barrie. Chcąc zrobić przyjemność małej księżniczce, powiedział:

— Jesteś najbardziej imponującą osobą, jaką znam...

A gdy przyszła królowa pogroziła mu dyskretnie palcem, dodał:

— Bo nikt nie potrafi tak jeździć na rowerze, nie trzymając się kierownicy, ani ja, ani arcybiskup Canterbury, ani pierwszy minister...

Jeden z dzienników angielskich przytoczył raz autentyczną rozmowę księżniczki z Winstonem Churchillem.

Sir Churchill pojawił się na dworze angielskim w mundurze wojskowym. Mała następczyni tronu jeszcze go nie widziała po woj-skowemu, zaczęła więc wypytywać go szczegółowo o dzieje jego kariery. Churchill zaczął opowiadać z pewnym tonem chwalenia się:

— Było to po wojnie w Transwalu. Gdy powróciłem z pola, doszedłem do wniosku, że pióro jest mocniejsze od szabli i dlatego obrałem zawód polityka.

— Przecież oprócz szabli miał pan jeszcze karabin maszynowy — odpowiedziała poważnie księżniczka.

Młodszy od księżniczki Elżbiety, bo zaledwie liczącym lat osiem, jest następca tronu belgijskiego, książę Baldwin. Ma on starszą od siebie siostrę, 10-letnią Józefinę Charlotte i młodszego od siebie bratczyka, księcia de Liege, który prawie nie znał swej matki, pięknej królowej Astrid.

Kiedy król Leopold po śmierci żony pograżył się w pełnej rozpaczy żałobie, wychowaniem dzieci zajęła się serdecznie królowa-babka, Elżbieta. Opuściła ona swą rezydencję, aby poświęcić się zupełnie biednym opuszczonym sierotom. Jest ona dla nich wszystkim: wychowawczynią, matką i nauczycielką, a także towarzyszką



Atlantycki brzeg morski koło Nowego Jorku nawiedzony został dnia 21 września 1938 roku gwałtownym huraganem, który wyrządził olbrzymie szkody. Zdjęcie przedstawia wielką nadbrzeżną ulicę w letniej kolonii Long Island koło Nowego Jorku, która po katastrofie prawie że zniknęła z powierzchni ziemi PAT

ich zabaw dziecięcych. W jednej z komnat królewskiego zamku urządzono salę, gdzie uczy się najstarsza córka, Józefina, wraz z córeczkami Van Zeelanda i córkami hrabiny Roy de Blięgy, damy dworu. Następca tronu ma specjalnego profesora, który uczy go języków prócz francuskiego i flamandzkiego, także niemieckiego i angielskiego, oraz geografii i historii.

Poza tym królewska trójka odbywa podróże do Holandii i do Szwecji.

Najmniej da się powiedzieć o najmłodszej następczyni tronu, księżniczce Beatryczy, córeczce znanej u nas w Polsce ks. Julianny i księcia Bernarda. Jest ona jeszcze tak mała, że nie zdaje sobie sprawy z odpowiedzialności noszenia królewskiej korony.

NARZECZONA MŁODEGO ROOSEVELTA NIE CHCE PRZYSIĘGAĆ POSŁUSZEŃSTWA

Narzeczoną Johna Roosevelta, najmłodszego syna prezydenta Stanów Zjednoczonych, panna Anna Lindsay Clark z Bostonu, złożyła sensacyjne oświadczenie, iż nie zgodzi się podczas obrzędu ślubnego złożyć swemu przyszłemu mężowi przysięgi posłuszeństwa. Wobec tego formuła ślubna została dla niej zmieniona i panna Clark powie tylko: Przyrzekam miłość i szacunek.

Ślub ma się odbyć w małym miasteczku Nahant. Tego samego dnia młoda para uda się do Nowego Jorku, a następnie w dwumiesięczną podróż do Europy. Po powrocie państwo Roosevelt mają zamiar osiedlić się w Bostonie, w rodzinnym mieście panny młodej.

Pierwsza maszyna do koszenia trzciny cukrowej. Pewien farmer, były oficer marynarki, w stanie Louisiana, w Ameryce, wynalazł maszynę, którą można kosić grube łodygi trzciny cukrowej. Skonstruowaniem podobnej maszyny zajmowano się już od 100 lat, wszelkie jednak wysiłki w tym kierunku były daremne. Nowowynaleziona maszyna zastępuje pracę co najmniej 60 ludzi PAT

